

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN DAILY NEWSEntered as second class March 7, 1914, at the Post Office of Chicago, Ill.,
under the Act of March 3, 1879.

VOL. XI.

Kaina 3c.

Chicago, Ill., Šeštadienis, Liepos 5 d., 1924

437

No. 162

KLERIKALAI GRIAUKIA SAVIVALDYBES LIETUVOJE

Krikščionių blokas pervarė
įstatymą, naikinantį žmonių
renkamas įstaigas valščiuose
ir apskrityseNeteisėtai atidarytas seimo posėdis.
Smurtas prieš opoziciją.

SMUGIS LIETUVOS DEMOKRATIJAI.

Išsipildė Lietuvos klerikalai, pasigrobo į savo rankas visą valdžią, pasiskubino praveisti Seime įstatymą, panaikinantį savi-valdybių organus, — tokia žinia tik-ką atėjo iš Kauno.

Seimui krikščionys įteikė įstatymo sumanymą apie valščių ir apskričių valdybų panaikinimą. Vietoje šių, visuotinu balsavimu renkamų įstaigų, valščių reikalai tuo sumanymu pavedami viršaičiams, o apskričių reikalai — apskričių viršininkams.

Nežiūrint to, kad Seimo savi-valdybių komisija atmetė krikščionių sumanymą, jįsai paduota Seimui svarstyti. Birželio 16 dieną prasidėjo debatai.

NETEISĖTAS SEIMO PIRMINKO ELGESIS.

Sekančią dieną, birželio 17-a, kun. Staigaitis, Seimo pirminkas, atidarė posėdį 10 minučių ankščiau paskirto laiko. Nebodamas opozicijos atstovų protestų, jįsai tuojaus pasiūlė nu-balsuoti, kad būtų uždarytas kal-bėtojų sąrašas ir apribotas 5 minutėmis kalbų laikas. Kleri-kalų blokas "priėmė" tą pasiūlymą.

Po to pirminkas pašalino iš Seimo salės socialdemokratų atstovą, drg. Galinį. Neatsilankius į posėdį vienam tautinių mažumų atstovui ir dviem atstovams iš opozicijos, pervaroma pats įstatymo sumanymas — 39 balsais prieš 34.

Tuo būdu viena pamatinių žmonių teisių tapo palaidota. Lietuvos kaimas bei miestai dabar valdys "načelninkai" ir "gubernatoriai", o ne patys žmonės.

SMURTAS PRIEŠ DRG. BIELINĮ.

Ant rytojaus po to "garbin-go" darbo Seimui prisistatė naujas ministrų kabinetas su p. A. Tumėnu priešakyje. Tapo perskaityta valdžios deklaraci-

LEGENDOS

Platusis etapas ir Juodoji jūra, taipgi turtinga žmonių vaizduotė sutvėrė daugybę gražių legendų — padavimų. Dvi gražios legendos, gimusios tuose stepuose — Danko širdis ir Lasso yra gražioje Maksimo Gorkio apysakoje.

SENUTĖ IZERGUL
kuri tilps NAUJIENOSE
Nepraleiskite jų neskaite.

Pabaltės valstybės atima
privilegijas sovietams

Bolševikai mėgstą tik gauti, bet nieko nenorį duoti.

RYGA, liepos 4. — Latvijos ir Estijos valdžios nutarė panaikinti privilegijas duotas sovie-tų Rusijos valdininkams naudo-tis geležinkeliais papigintomis kainomis, o taipjau priversti skaitmeningas sovietų prekybos delegacijas Rygoj ir Taline (Re-vely) išsiimti patentus, leidžian-čius joms pirkliauti, lygiai taip, kaip kad turi daryti kitos priva-tinės organizacijos.

Estija turi padarius septy-nias, o Latvija dagi devynias sutartis su sovietų valdžia, ga-rantuojančias įvairius prekybos dalykais palengvinimus ir drau-gingus santykius. Latvija su Estija tečiau pamatė, kad sovie-tai tik mėgsta gauti privilegijų, ir jomis naudojasi, bet joms to-kių jau privilegijų niekadės ne-duoda. Abidvi valstybės neteko milijonų dolerių vertės turto, kurį Rusija iš jų išsigabeno ka-ro laiku, kai vokiečiai ėmė ver-tis į Pabaltiją, bet bolševikai vi-sai atsisako jį grąžinti. Visa, ką jos iš bolševikų gavo, tai keletą vagonų bažnyntinių varpų ir ve-žimus beverčių archyvų; šiaip tos valstybės negavo nė tiek, kad galėtų padengti lėšas laiky-mo Maskvoj komisijų, kurios per daugiau kaip trejus metus vedė bergždišias derybas del at-gavimo turto.

Užsiima propaganda.

Tiek Latvijos tiek Estijos valdžios turi žinių, kad sovietų prekybos agentai nuolatūs užsi-ima komunistine propaganda. Nė viena jų tečiau nenori pada-ryti tokios kratos, kaip kad vo-kiečiai buvo padarę sovietų mi-sijoj Berline, nes bolševikai prieš nieką nesustotų ir bema-tant areštuotų Latvijos ir Esti-jos diplomatinis agentus ir padarytų puolimą jų konsulatų ir atstovybių Rusijoj.

Neseniai pro Rygą išvažiavo Londonan Maskvos specialė mi-ško komisija siulyti Anglijos kapitalistams eksploatuoti tuos pačius miškus, kuriuos, pastra-šut Dorpatu sutartį 1920 me-tais, bolševikai buvo pažadėję, kaip atlyginimą, Latvians.

Moką brangia nuoma.

Abidvi valstybės krentasi dar ir del to, kad jos leido bol-ševikams pasipirkti didelius ru-mus savo skaitmeningoms dele-gacijoms Rygoj ir Taline, po 20,000 doerių kiekvieną, tuo tarpu sovietų valdžia atsisakė leisti latviams ir estams pirkti kad ir mažus namus savo dele-gacijoms Maskvoj, versdama ir vienus ir kitus mokėti po 10,000 dolerių nuomos metams už nedidelius ir senus namus.

Latvijos valdžia paskelbė, kad jos atstovai Maskvoj įteikę sovietų užsienio reikalų mi-nisteriui Čičerinui notą, reika-laudamas, kad čeka paliautų areštavus visus asmenis, kurie atsilanko į Latvijos konsulatą.

Senesni ne Egipto karaliaus Tutanchameno kapai.

MASKVA, liepos 4. — Prof. Petras Kozlov, archeologas, iš-vykęs į Mongoliją tyrinėjimo tikslais, netoli Urgos rado seno-vės Kinų karalių kapus, senes-nius ne Egipto Tutanchameno kapus.

Gompersas priešingas
"trečiai partijai"

WASHINGTON, D. C., liepos 3. — Prieš pat progresyviųjų ir darbininkų grupių suvažiavi-mą Clevelande, kame žadama nominuoti senatorius La Follet-te kandidatą į krašto prezidento vietą, Amerikos Darbo Federaci-jos prezidentas Sam Gompersas savo laikraštį "Federatio-nist" paskelbia straipsnį, kuria-me jis griežtai stoja prieš kuri-mą "trečios partijos". Tokios partijos kurimą jis vadina "avantūra", kuri patarnautų tik reakcijos laimėjimui. Gom-perso nuomone, labai progresy-vių kandidatų esą abejose seno-sese partijose — republikonų ir demokratų — reikia tik jie rem-ti. Įkurus "trečią partiją" — ji atitrauksianti kai kuriuos pro-gresyvesnius elementus nuo rė-mimo tikrai progresyviųjų di-žiniųjų partijų kandidatų. Reak-cingieji kandidatai savo baisų neprarasia, o progresyviųjų bai-sai busią suskaldyti, ir jie visi-ką prakišią.

Masiniai mitingai ir de-monstracijos Japonijoj

TOKIO, liepos 2. — Vyriausiuose Japonijos miestuose — Tokioj, Kiotoj, Osakoj, Kobe ir k. — vakar įvyko dideli ma-siniai mitingai ir demonstraci-jos protestui prieš Jungtines Valstijas del išskyrimo japonų imigracijos. Demonstracijose Kiotoj dalyvavo 20,000 rezervos kareivių.

Japonų imigracijos į Jungt. Valstijas išskyrimo įstatymas įėjo galion su liepos 1 diena.

TRAUKINYS PERVAŽIAVO
VAIKĄ.

Bet 2 metų Viktoras išliko svei-kas ir gyvas.

HAMMOND, Ind., liepos 2. — Chicagos tarpmieščių greitasis trijų vagonų traukinys, bėg-damas pro Indiana Harbor, par-mušė dviejų metų vaiką, Vik-torą Kasją, ir visas traukinis perbėgo per jį. Bet vaikutis iš-liko sveikas ir gyvas, tik su guzu kaktoj. Parbloktas ant žemės jis kniupsčias gulėjo tarp geležinkelio bėgių ir tuo būdu išliko nepaliestas.

Chicago ir apielinkė — Šian-die gražu; truputį šilčiau, sako oro pranašas; vidutinis maina-sis vėjas.

Vakar vidutinai temperatūra siekė 63o F.
Šiandie saulė teka 5:19, lei-džiiasi 8:29.

PINIGŲ KURSAS

Ketvirtadienį, liepos 3, užsienio pi-nių ne mažiau kaip už \$25,000 dole-rių bankų buvo skaitoma Amerikos pinigais šitaip:

Anglijos, 1 sv. sterlingų	\$4.32
Belgijos, 100 frankų	\$4.55
Danijos, 100 kronų	\$15.90
Italijos, 100 lire	\$4.34
Francijos, 100 frankų	\$5.15
Lietuvos, 100 litų	\$10.30
Norvegijos, 100 kronų	\$13.44
Olandijos, 100 florinų	\$37.65
Suomijos, 100 markų	\$2.52
Švedijos, 100 kronų	\$26.60
Šveicarijos, 100 frankų	\$17.80

Justicijos Departamento
agentai pasmerkti už
kyšių ėmimą

NEW YORKAS, liepos 5. — Prisaikintųjų teismas, teisėjui Wolverton'ui pirmininkaujant, tardęs buvusio justicijos de-partamento agento Gastono Means ir jo sekretoriaus Elme-ro Jarnecke bylą, pripažino juos kaltais abudu tapo pasmer-kti dvejiems metams sunkiųjų darbų kalėjimo Atlantoj, Ga., ir pasimokėti pinigines pabausus. Means \$10,000, Jarnecke \$5,000.

Means ir Jarnecke buvo kal-tinami, kad tarnaudami justi-cijos departamente, juodu ėmę kyšių už parupinimą destinės šmugelinkams leidimų gauti vežimus degtinės iš valdžios kontroliuojamųjų pilstytuvių. Iš tulo Charles Johnsonso Means gavęs vienu kartu kyšių sumoj 20,000 dolerių.

5,000 kepurų ir skrybėlių
dirbėjų streikuoja

NEW YORKAS, liepos 3. — Šiandie sustreikavo penki tuks-tančiai New Yorko kepurų ir skrybėlių dirbėjai, priklausantį United Cloth Hat and Cap Ma-kers' unijai. Streikininkai nerei-kalauja nė didesnės algos, nė trumpesnio darbo laiko, tik kai kurių techninių pakeitimų kont-rakte su samdytojais.

Rusų valdininkų armija
keliauja Francijon

PARYŽIUS, liepos 4. — Nors Francijos valdžia dar nepaskel-bė savo nusitarimo pripažinti sovietų valdžią, bet pastarajai prašant pasirašyta 1,200 vizų bolševikų valdininkams atvykti į Franciją. Sovietų delegacijos vadams kvatiera nusamdyta viename puikiausių Paryžiaus hotelių.

SOK GERĖS, SOK NEGERĖS

Bet 73 valandas šokti be palio-vos ne dažnas norės.

KANKAKEE, Ill., liepos 4. — Vietos jaunikaitis James Lamb ir Miss Althea Montie sumušė šokių ilgumą rekordą. Juodu be pertraukos išsoko septynias-dešimt tris valandas. Prieš tai dar juodu, šokdamu su kitais partneriais, buvo be paliovos išsoko aštuonioliką valandų, taip kad išsiko kartų įdviųjų šokimas tęsės devyniasdešimt vieną valandą.

SUDEGĖ AMERIKOS RAUDO-
NOJO KRYŽIAUS SANDELIAI

ATENAI, Graikija, liepos 2. — Gaisras sunaikino vakar Raudonojo Kryžiaus sandėlius Pirėjų. Tie maisto ir medika-mentų sandėliai buvo skiriami Graikų pabėgėliams šelpti.

ALBANIEČIŲ VADAS TRE-
MARA NUŽUDYTAS

ATENAI, Graikija, liepos 4. — Albanijos valdžios kariuo-menės vadas, generolas Tre-mara, esąs nužudytas. Jį nužū-dę pabėgusio premjero Ahme-do Zogu šalininkai.

Štai tau — kunigų streikas!

Montenegro dvasiški piemens reikalauja didesnės algos.

VIENA, Austrija, liepos 4. — Jei kitados Rusijoj vagys su-streikuodavo policijai; jei Ame-rikoj bootleggeriai sustreikuoja. Kodėl kunigams kartais nesu-streikuoti savo padėčiai page-rinti?

Taip apsvartę Montenegro kunigai ištikrųjų ir paskelbė streiką, nusitarę kovoti ligi jų materialinė padėtis busianti tin-kamai sureguliuota, paprastais žodžiais sakant, ligi jie gausią daugiau algos. Savo įreikalavi-mus jie įteikė Montenegro vys-kupui.

TRAUKINIŲ SUSIMUSIMAS.

Keturi pasažieriai užmušta ir keliolika sužeista.

MEKSIKOS MIESTAS, liepos 4. — Tarp Tlalneapantos ir At-zpotalcos, apie septynias my-lias nuo Meksikos Miesto įvyko traukinių susimusimas. Toje ka-tastrofoje keturi žmonės buvo užmušti ir keliolika sužeisti.

PASIOPIOVĖ—GAL LIETUVIS.

Alfonso Cudeikis, 1440 North Paulina St., gaus proto pamisimą praeitą pirmadienį perspiovė sau gerklę. Dar gy-vas nugabentas į Cook Kauntės ligoninę jis ketvirtadienį mirė.

ŽYDŲ VADAS NUŽUDYTAS.

KAIRO, Egiptas, liepos 2. — Praeitą naktį nežinomas asmuo čia nušovė žydų artodoksų vadą Drą Dahaną. Užmušėjas paslėpė.

Berger renominuotas kon-
greso atstovu

MILWAUKEE, Wis., liepos 3. — Wisconsin socialistų par-tijos referendumu kongresma-nas Victor L. Berger liko vėl renominuotas į kongreso atstovų buto narius.

Berger yra vienintelis socia-listų atstovas Washingtono kongrese.

Vergininkų valstija

ATLANTA Georgia, lie-pos 3. — Georgijos valstijos atstovų butas 170 balsais prieš 3, o senatas vėl 34 balsais prieš 0 priėmė rezoliuciją, atmetančią proponuojamą XX priedą prie Jungtinių Valstijų konstituci-jos, kuriuo būtų duota kongre-sui galios reguliuoti ir uždrausti darbą nemiečių vaikų iki 18 metų amžiaus.

[Verta pažymėti, kad 1920 me-tų cenzo parodomais 15.3 nuo-šimtis Georgijos valstijos gy-ventojų buvo analfabetai — ne-moką nė skaityti nė rašyti. Ta-tai tur but paaiškina, del kų tos valstijos įstatymų leidėjai toki reakininkai — vergijos pala-kytojai.]

Smuts išrinktas Pietų Afrikos
parlamentan

CAPETOWN, Pietų Afrikos Sąjunga, liepos 4. — Gen. Jan Christian Smuts, buvęs Pietų Afrikos Sąjungos premjeras, kurio partija pastaraisiais rin-kimais buvo sumušta, likos iš-rinktas parlamentan Standertowno, Transvaly, atstovu.

Telegrafinės Pinigų
Perlaidos Lietuvon
50 Centų

Šitas stebėtinas dalykas jau tapo įvyktas. Su pagelba tik ką įvestos Naujienų telegrafinės sistemos dabar galima siųsti pinigų Lietuvos telegramu tik už 50 centų. Šita sistema siunčiamieji pinigai yra išmokami Lietuvoje į 3 ar 4 dienas.

Už telegramą reikia mokėti tik 50 centų, visvien ar ilgas ar trumpas adresas, ar didelė ar maža suma. Litų kursas taip-jau tapo labai at-pigintas. Reikalaukite Naujienų telegrafinių perlaidų aplikacijų, iš kurių matysite atpigintą litų kursą siunčiant telegramu.

Siųskite savo giminėms pinigus Lietuvon te-telegramu per Naujienas. Kam-gi jie turi laukti visą mėnesį ar ilgiau, kada jie gali gauti pini-gus į 3 ar 4 dienas, o jums tas nekaštuoja bran-giau.

Naujienų Skyriai ir Agentai irgi priima siuntinius telegramais

Kam pertoli nueiti į Naujienų vyriausią ofisą, tie gali induoti pinigus pasiuntimui telegramu Lietuvon Naujienų autorizuotiems agentams:

BRIDGPORT: AUŠRA: — 3210 S. Halsted St.
TOWN OF LAKE: BENOŠIAUS APTIEKA: 1616 W. 47th St.

ROSELAND: TUPIKAIČIO APTIEKA: 233 East 115th St.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

Ivairenybės

100,000 FRANKŲ ŠUNS
PAMINKLUI

Kunigaikštystės Labanov Ros-
tovskoj "myletinis," šūnytis
"Loulu," turbūt, pirmutinis pa-
saulyje, susilaukęs sau pamink-
lo už 100,000 frankų!

Taip bent skamba testamen-
tas pakviesusios aristokratės
mirusios 1919 m. ženevoje.

Velionė buvo viena skaitlin-
gy patvirkusio Aleksandro II
meilužės, kurios naudojosi jo
žmonių teisėmis...

Ji kilusi iš garsios rusų ku-
nigaikščių Jurjevskich šeim-
nos. Tų kunigaikščių giminė
Rusuose skaitoma viena se-
niausių: jos prabočių laikomas
patsai Riurikas.

Išsigimėlis testamentą apie
paskyrimą šuns paminklui to-
kios didelės sumos giminės
bandė panaikinti, bet veltui.
Einant teismo sprendimu, ve-
lionės valia privalo būti įvyk-
dyta...

Štai prie ko dasyrė Riuriko
aimai galingojo kadaisia sosto
šulai! Štai supuvusios rusų aris-
tokratijos tikrasis veidas ir
jos kultūra!

Ne veltui "favoritai" tėvy-
nėje paskelbė kraujuotą inter-
nacionalą!

Tokiomis pat pėdomis eina
ir patvirkusios amerikėnės. Tu-
la Lucinola E. Shay užrašė sa-
vo vyrui — 10,000 dolerių, tuo
tarpu kai žymia liukų dalį pa-
skyrė savo mylimiems šūn-
čiams. Bet čia amerikėnė ga-
lima šiek tiek pateisinti: mat,
ji neturėjo vaikų iš vienos pu-
sės, gi iš kitos ir vyrą nepa-
miršol... ["T."]

NAUJORKO UOSTAS.

Vienas didžiausių uostų pa-
saulyje, be abejo, yra Naujor-
ko uostas. Kiek milžiniškos ja-
me yra atliekamos operacijos,
parodys eilė šių skaitmenų,
apibudinantių jo dydį. Reikia
pasakyti, jau pastaruoju laiku
uosto švietimo taryba išleido
tam tikrą knygą, kurioje til-
po ne tik Naujorko uosto ap-
rašymas, bet ir numatomieji
darbai jam dar praplėsti.

Naujorko uostas užima ne-
mažą žemės plotą, kurs siekia
1500 ketvirtainių mylių (čia
turime omenyje anglų mylia,
5,280 pėdų), apsyventų 8 mi-
lijonais žmonių. Uostas užima

881 mylią vandenyno pakran-
tės, iš kurių 578 mylių tenka
Naujorko valsčiui, gi dikusieji
— Naudžersi. Jame randa už-
darbio 200 garlaivių kompani-
jų. Bendras prieplaukų ilgis
siekia 990 mylių. Per vienerius
metus uoste atsilanko virš 5000
garlaivių, o kas 20 minučių iš
vandenyno įplaukia į uostą
naujas laivas.

Krovinių apyvarta uoste sie-
kia 75 milijonų tonų (tona —
60 pudų) pervežamų gelžkelių
pagalba, ir 40 milijonų tonų
vandens keliais. Krovinių kaina
įvertinama 18 milijonų do-
lerių vienai dienai arba 6,648-
956,992 dol. į metus.

Iš vietos paskyrimo krovinių
didžiausios reikšmės turi vai-
siai bei daržovės, kurių įveža-
ma: bulvių — 23,000 vagonų,
bananų — 13,000, obuolių —
42,000, apelsinų — 10,518 vag.
ir t. t. — viso 145,000 vago-
nų. ["T."] — A. P.

ZMOGEDROS

Nepaisant, kad mes gyvena-
me šviesos bei kultūros amžiu-
je, vis tik pasaulyje rasi dar
nemažą užkampį, kur viešpa-
tauja žiauriausi papročiai. Yra
tokių žemės plotų, kur dar ne-
išnyko taip vadinamieji žmo-
gėdros, kurie tebetykvoja bal-
tąjį žmogų (europietį), kad tik
jį pragai pasitaikius, nučiupus
ir patikimų sebrų draugystėje
suvalgius.

STRAIPSNIS 79

Priežiūra kūdikio lovoje

Dažnas pozicijos permainymas be-
gulint lovoje yra svarbus kūdikiui, ne-
tik kad tuomet jis geriau pasilsės, bet
dar tuomet, kad niekad kraujas neuž-
tekės. Kasdien reikia kūdikis išmau-
dyti. Maudynė del karščio (apie 90
laipsnių F.) gali būti duodama sykį
ar du į dieną, jei karštis didelis.

Temperatura

Maudynės temperatūra turi būti
nustatoma termometru. Maudant rei-
kia imti visas apsaugas, kad sergan-
tį kūdikį nepersaldžius, arba neišbail-
džius, ar suerzinus. Karšty galima
ant galvos uždėti šaltą kompresą ar-
ba ledų maišelį, kada maudai del su-
mažinimo karščio. Jei rankos ir kojos
šaltos, vartok šilto vandens bonkas.

Sunkioje ligoje maistą reikia su-
mažinti.

Girdymas vandeniu yra didelės
svarbos ligoje. Reikia vandens siulyti
dažniais protarpiais, jei galima, tai
kas valanda, kūdikiui budint, ir rei-
kia užsirašyti kiek per 24 valandas
sugeria.

Vidurius sergančio reikia liuosuoti,
kasdieną: jei reikalinga yra, tai išplau-
ti, arba šilto vandens įlieti. Reikia
atžymėti kiek šlapumų ir duoti dau-
giau vandens, jei urejos maža.

Yra faktas, kad sveiki kūdikiai da-
ro linksmas motinas. Tinkamas mai-
stas ir tinkama priežiūra turėtų pada-
ryti kiekvieną kūdikį stiprų ir vikrų.
Jei negali savo kūdikio žindyti, ju-
sų pirmoji mintis turėtų būti Borden's
Eagle Pienas. Per tris gent-
kortes motinos jį vartojo, pamatę,
kad jų kūdikiai tuoj pradėjo augti
ir tarpai kaip tik gaudavo Eagle
Brand. Borden Kompanija per tris
gentkortes įtikino tūkstančius tėvų,
kad jų kūdikių sveikata yra svar-
biausias žingsnis prie jų busimo pa-
sisekimo gyvenime. Borden's Eagle
Pienas išauklėjo milijonus kūdikių į
sveikus ir vikrus vyrus ar moteris.

Trylika ne išrodo daugeliui moti-
nų kaip senas amžius mergaitel. Bet
pasiekus šį amžį, ja suima jausmas
vilties ir susijudimo, kurio motinai
ji išlaikinti negali. Šitas brendimo
periodas yra rimčiausias momentas
mergaitės gyvenime delto, kad tuo
laiku visas jos kunas keičiasi, ir rei-
kalinga tada pilna motinos priežiū-
ra. Pridedant Eagle Pieną prie jos
valgių gali jai pagelbėti, nes suteik-
si reikalingą veiklą, kuris laimingai
ja pervažės per šią pavojaus periodą.
Turėtum duoti du šaukštus ant die-
nos, geriausia paryčią ir po pietų. At-
miešk su trimis ketvirtadaliais puo-
dello šalto vandens, Eagle Piena ga-
lima sukombinuoti su suplaktu kiau-
šiniu ir skanoniui, su ginger ale,
vynuogių ar kitų vaisių sūka, arba
koko.

Skaityt kitus straipsnius kas sa-
vaitę ir pasidėkit atečiai.

Nepaisant, kad europiečių re-
ivis, kuris per daug atsitoli-
no nuo savųjų tarpo.

Dedama, žinoma, pastangų,
dingusiems surasti, bet daž-
niausiai nepasiekama tikslo.
Tai juodieji žmonės suėdė sa-
vo baltąjį brolių...

Reikia manyti, kad žmog-
ėdų virėjas nesigali triuso bei
savo gabumų atatinamam pic-
ty skonyje, kepsnio apdirbi-
mui. Tuo labiau, kad panašūs
"gardumynai" kas kart vis re-
čiau pasitaiko, o europiečiai
darosi žiauresni. Už panašų
nusižengimą europiečių nusta-
tyta mirties bausmė, nepaisant
ar užkluptasis yra kaltas, kai-
po žudytojas, ar jis dalyvauja
dingsta dievotas misionierius,
vien tik kaippo svečias "užkan-
dyje."

A. F. Czesna Hotel

Turkiskos, sulfurinės vanos ir elektrinis gydymas

SVARBI NAUJIENA

Dabar naujai išradome mineralines sierines vanas, kurios yra geros
nuo visokių ligų: reumatizmo, cirkuliacijos, kraujo ir t. t.
Sinusoidel mašininis gydymas. Gydome Lumbago, Reumatizmą, Sci-
aticą, Paralyžių ir visas nervų ligas. Hydrosine elektra del cirkuliaci-
cijos; inkstų ligas ir skilvio suirimus. Taigpi violetiniai spinduliai.
Therapeutic liampos ir vibracijos gydymas. Elektrinis kabinetas. Sau-
sos šilumos kambarys ir garo kambarys. Masažinis bėraukymas, elek-
trinio ir švedišku būdu. Su mūsų pilnu setu instrumentų mes galime
suteikti 25 skirtingų treatmentų.
Namas naujai ištaisyta ir padidinta. Yra vietos del 150 ypatų. Iš
toliau atvažiuoję gali būti savaitę laiko arba taip ilgai kiek reika-
linga.

Atdara dienomis ir naktimis. Utarninė moterims.
1657 W. 45th St., kampas So. Paulina St.
Phone Boulevard 4552

ISSIKIRPKIT ŠIĄ APLIKACIJĄ, ISPILDYKIT ATSIŪSKITE Į NAUJENŲ OFISĄ SU PINIGAIS

Pinigai Lietuvon Telegramu 50c

Siųskite savo giminėms pinigus Lietuvon per telegramą. Telegramos kaštuoja tik 50c,
— visvien ar didelė ar maža suma, visvien ar trumpas ar ilgas adresas. Pinigai išmo-
kami Lietuvoje į tris ar keturias dienas.

NAUJIENOS FOREIGN EXCHANGE

1739 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO, ILLINOIS

APLIKACIJA PINIGINEMS TELEGRAMOMS LIETUVON

Pinigų siuntėjas privalo aiškiai surašyti atsakymus į visus paduotus klausimus.

SIUNTEJO ADRESAS AMERIKOJE

Vardas ir pavardė _____

Numeris namo ar bakso _____ gatvė _____

Miestas _____ Valstija _____

Indedu money orderį (ar pinigais) _____ dolerių _____ centų (\$ _____)

už kuriuos meldžiū pasiųsti Lietuvon telegramu išpuolančią sumą litų pagal žemiaus nurodyto te-
legrafinio kurso.

PINIGUS LIETUVOJ PRIVALO GAUTI SEKANTI YPATA

Vardas ir pavardė _____

Kaimas _____ Valsčius _____

Paštas _____ Apskritis _____

Siuntėjo parašas _____

PASARGA: Money orderius pirkite ant vardo "Naujienos."

Litų Kursas Siunčiant Telegramu

(Mokestis už telegramą įskaityta)

50 litų	11.00	600 litų	\$62.75
100 litų	21.25	700 litų	73.00
200 litų	31.75	800 litų	83.25
300 litų	42.25	900 litų	93.50
400 litų	52.50	1000 litų	103.75
500 litų		5000 litų	514.25

(Stambesnės sumos specialis kursas)

Už viršpaduotas kainas pinigai bus pasiųsti Lietuvon telegramu. Pinigai bus išmokėti Lietuvoj
į tris ar keturias dienas be jokių atrokaivimų.

Town of Lake

Naujienų Skyrius perkel-
tas į naują vietą.

Priima paskelbimus Nau-
jienoms ir atlieka kitokius
reikalus surištus su Nau-
jienomis.

Siunčia pinigus Lietuvon.

G. Benošius

1616 W. 47th Street

LIETUVON—

užrašykite savo gim-
nėms ir pažįstamiems
NAUJIENAS. — Lietu-
vos žmonės Amerikos
Naujienas labiausiai
mėgsta.

GERB. Naujienų ska-
itytojos ir skaitytojai
prašomi pirkinį reikalai
eiti į tas sankrovas, kurios
skelbia Naujienose.

Todel, kad žmogėdų kom-
panijai pasitaiko vaišintis eu-
ropiečio kumpių ar dešromis,
jie atlieka tai, taikydami visas
atsargumo priemones. Bet ne
visuomet, žinoma, apseina be
nemalonumų, o kartais tenka
ir galvom atsilpyginti.

Porą mėnesių atgal, prancu-
zai vienoje savo kolonijų Afri-
koje užklupo žmogėdų lizdą,
kai šie gerai įkaušę (jie gami-

na palmių degtinę) pradėjo
panijai pasitaiko vaišintis eu-
ropiečio kumpių ar dešromis,
visų pusių, jie negalėjo pa-
sprukti. Rezultate buvo suim-
ta 30 žmonių.

Visus juos teismas pasmeikė
nužudyti ir per 24 valandas bu-
vo sušaudyti.

Taip kariauja baltieji su sa-
vo juodaisiais broliais. J. V-nas
["T."]

Franklin'o

Botaniški žiedai ir gyduolės nuo

Vidurių, Kepenų, Kraujo ir Inkstų

Puikiausias pasaulyje
regulatorius

Už vieną dolerį gausite gyduolių
visam mėnesiui.

Franklin's Laboratory

3252 Wallace St.,
Chicago, U. S. A.

NORĖDAMI
PIRKTI, PARDUOTI AR MAI-
NYTI VISADOS KREIPKITES
PAS MUS. TAS JUMS BUS
ANT NAUDOS.

S. L. FABIONAS CO.

809 W. 35th St., Chicago
Tel. Boulevard 0611 ir 0774
PADAROM PIRKIMO IR PAR-
DAVIMO RASTUS.
Pasekmingai siunčiam pinigus ir
Parduotam Laivakortes.

K. GUGIS
ADVOKATAS

Miesto ofisai
127 N. Dearborn St., Room 111-11
Tel. Central 4411. Val. nuo 9-6
Gyvenimo vieta:
3323 So. Halsted St.
Tel.: Boulevard 1310
Valandos: nuo 6 iki 8 v. v. kiek-
viens vakarų, išskyrus ketvergą.
Medaliozais nuo 9 iki 12 ryto.

JOHN KUCHINSKAS
LIETUVIS ADVOKATAS

2221 W. 22nd St., arti Leavitt St.
Telefonas Canal 2552
Valandos: 9 ryto iki 9 vakarų. Se-
redoj ir Pėtnyčioj nuo 9 r. iki 6 v.
Veda visokias bylas visuose tei-
sėjose. Išsamiu būdu ir išsiaiškinu.
ir padirba visokius Dokumentus,
perkant arba parduodant Lotus,
Namus, Farmas ir Biznius. Skol-
na Pinigus ant pirmo morgitėjas
lengvomis ilkygomis.

JOHN I. BAGDZIUNAS
ADVOKATAS

Veda bylas visuose Teisėjose, Egrami-
nuoja Abstraktus, Padaro pirkimo ir
pardavimo Dokumentus ir išsiaiškinu.
7 South Dearborn Street
ROOM 1538 TRIBUNE BUILDING
Telefonas Randolph 3261
Vakarais: 2151 West 22 Street
Telefonas Canal 1667.

S. W. BANES, Advokatas
Val.: 9 A. M. iki 5 P. M.
Room 909 Chicago Trust Building
79 West Monroe Street, Chicago.
Telephone Randolph 2900
Rez. 3203 So. Halsted St.
Yards 1015. Val.: 6 iki 9 val.

J. P. WAITCHES
LAWYER Lietuvys Advokatas
Dienomis Room 514-516
127 N. Dearborn St.
Telephone Randolph 6584
Vakarais: 10717 Indiana Ave.
Tel.: Pullman 6377.

Tel. Dearborn 9057
A. A. SLAKIS
ADVOKATAS
Ofisas vidurmiestyje:
Room 1726
CHICAGO TEMPLE BLDG.
77 W. Washington St.
Cor. Washington & Clark
Hame Tel.: Hyde Park 8395

A. E. STASULANI
ADVOKATAS
Ofisas:
911 Chicago Temple Bldg.
77 W. Washington St.
Tel. Central 6200
Cicero Panedilio vak.
1314 S. Cicero Av. T. Cicero 5036
Bridgeport kaimas vakarais
3236 S. Halsted St. T. Boul. 6737

A. A. OLIS
ADVOKATAS
11 S. La Salle St., Room 2001
Tel. Randolph 1034 — Val. nuo 9-5
Vakarais
3301 S. Halsted St., Tel. Blvd. 6775
6-8 v. v. apart Panedilio ir
Pėtnyčio.

V. W. RUTKAUSKAS
Advokatas
29 So. La Salle St. Room 550
Tel. Central 6390
Vak. 3223 S. Halsted St., Chicago.
Tel. Yards 4681

J. BUCERZAN
ADVOKATAS
Notary Public
3405 Deodor Street
Phone: Indiana Harbor 279,
Indiana Harbor, Ind.

Plumingo ir Apšildymo Įrengimai
Olelio kainomis visiems.
Pigiausi dabar radiatoriai ir boiler-
iai. Jie bus brangesni po mėnesio
gėgužio. "Sutaupykit" pinigų tiesiai
pirkdami nuo mūsų.
PEOPLES PLUMBING AND
HEATING SUPPLY CO.
490 Milwaukee Ave. and
461 N. Halsted St.
Haymarket 1018, Haymarket 4221

KORESPONDENCIJOS

Racine, Wis.

Sutvertas Wisconsin valstijos T. M. D. kuopų apskritis. — S. L. A. 10-to apskričio suvažiavimas. — \$100 Lietuvos švietimui.

Racine lietuviai džiaugiasi ir didžiuojasi tuo, kad čia laiku nuo laiko bėna svarbių pažangiųjų Wisconsin lietuvų suvažiavimų, didesni parengimai, ar šiaip pažangiųjų lietuvų pasitarimai — seimeliai aptarti didžiųjų organizacijų reikalus ir nusistatyti jų veikimą.

Štai kad ir birželio 22 d. Ji ilgai liks mūsų atmintyje, nes tą dieną tapo sutvertas naujas Wisconsin valstijos T. M. D. apskritis, o taip pat ir pačią dieną įvyko S. L. A. 10-to apskričio suvažiavimas. Nors trumpai norisi priminti tos dienos įvykius ir nutarimus.

S. L. A. 10-to apskričio suvažiavimas buvo pusmetinis. Jis prasidėjo 10 val. ryte, pirmininkaujant Jonui Marcinkevičiui. Dalyvavo visos prie apskričio priklausančios kuopos, kurios prisuntė 16 delegatų. Kartu su valdybos nariais su sprendžiamuoju balsu buvo 19 atstovų.

Padaryta šiuos tarimus: 1. Pirmiausia užgirta tarimus pereinamojo suvažiavimo ir taip pat visus valdybos tarimus.

2. Nutarta paaugoti Lietuvos švietimo reikalams \$100 iš apskričio ižd. Ta suma tapo paskirstyta sekamai: Lietuvos Mokymojo Profesinei Sąjungai paskirta \$50 ir statomai Mariampolės Reali Gimnazijai irgi \$50.

3. Nutarta pasiūlyti pasveikinimą S. L. A. Seimui ir drauge \$25 auką Našių ir Našalių Fondan.

4. Nutarta paskelbti 10-to apskričio konkursą gavime naujų narių. Už prirašymą prie S. L. A. kuopų, organizatoriams apskritis skiria sekamas dovanas: už prirašymą 35 narių \$25, už prirašymą 20 narių \$15 ir už prirašymą 10 narių \$5. Konkursas prasidės liepos 1 d. ir tęsis iki sausio 15 d., 1925 m.

5. Nutarta sekamai metinį apskričio suvažiavimą laikyti So. Milwaukee, Wis.

Iš kuopų raportų pasirodė, kad kuopos veikia didele energija, kad daugiau ir norėti negalima.

Šis pusmetinis suvažiavimas, kuris buvo laikomas Lietuvių Dramos Klubu svetainėje, 310 Main St., buvo daug rimtesnis už metinį suvažiavimą, nes rimti atstovai sudarė didžiąją ir todėl tokiais rimtais tarimais tik pasidžiaugti galima. Linkėtina, kad kuopos rinktų atstovais ir metinį suvažiavimą tik tuos, kuriems rūpi S. L. A. labas ir gerovė. Komunistams gi nerūpi S. L. A. reikalai, bet vien kelimas sujurė laike suvažiavimų. Todėl iš tokių delegatų nėra ir todėl kuopos gerai padarys, jei su tokiais triukšmadariais jos apsilenks. Suvažiavimą vedė pirmininkas Jonas Marcinkevičius.

Po suvažiavimo vietos lietuviai patiekė svečiams skanias pietus. Pietų buvo laikomi toje pačioje svetainėje. Laikė valgio ir po jo pasakė trumpas prakalbėlės pirm. J. Marcinkevičius, J. Pilipas, F. Beržanskis, J. Kasputis, F. Jurkus, Kazys Brazevičius ir S. Beržienė. Seserys gi p-lės Petkiūtės gražiai padainavo porą dainelių. Laikė pietų tvarką vedė M. Kasparaitis, kuris varde 10-to apskričio gražiai padėjo p-ioms Philips ir Mežinienei už jų taip rupestingai surengtus pietus, prie kurių jos daug trisio padėjo ir palinkėjo delegatams laimingos kelionės. Visų kalbėtojų pasakytos prakalbėlės buvo įvairios ir įdomios

ir tokių gyvų ir reikšmingų minčių retai kada tenka girdėti. Žodžiu, visas suvažiavimas buvo labai sėkmingas.

Užbaigus suvažiavimą ir pietavus, daugelis jų pačių atstovų, kurie dalyvavo suvažiavime, o kiti ir vien tuo tikslu atvykę, susirinko kaip 3:30 val. po piet pasitarti apie sutvėrimo T. M. D. apskričio. Pastarime dalyvavo 8 atstovai (du neatvyko), kurie atstovavo tris kuopas — Kenosha 119 kp., Racine 121 kp. ir Milwaukee 60 kp. Visi dalyvaujantys vienbalsiai išsireiškė, kad reikalinga sutvėrti apskritį, kad jo pagalba būtų galima gaivinti apsnudusias kuopas ir tvirti naujas, taip pat rengti bendrus visų kuopų vakarus ir kitokius parengimus, likusį pilną skiriamą knygų leidimui ir moksleivių šelpimui. Visiems išreiškus savo nuomonę, ir tapo vienbalsiai nutarta apskritį sutvėrti, taip pat išrinkti ir apskričio valdybą.

Valdybą išrinkta: pirmininku Jonas Baukus, raštininku M. Kasparaitis, išrinkti Juozas Kasputis, organizatoriumi Stasė Beržienė.

Be to padaryta šiuos tarimus:

1. Nutarta orui atvėsus paruošti vakarą su programu Racine, Wis.

2. Nutarta leisti laimėjimui Vinco Kudirkos raštus ir Kultūros Istoriją.

3. Nutarta greitai susižinoti su So. Milwaukee lietuviais ir ten sutvėrti naują kuopą.

4. Nutarta dėti visas pastangas sutvėrtinti esančias kuopas ir padidinti skaičių jų narių.

5. Nutarta metinį suvažiavimą šaukti pradžioje 1925 m. Vietą ir dieną paskirs valdyba.

Naujam apskričiai knygas supirkti tapo atstovų sudėta \$3.71.

Suvažiavime tvarką vedė J. Baukus.

Reikia džiaugtis, kad Wisconsin valstijos lietuviai, lig po ilgo pailsio, pradeda atbusti ir rūsiai prie plataus apšvietos darbo. Linkėtina, kad naujas T. M. D. apskritis tiek pat sėkmingai darbuotų, kaip kad darbuojasi S. L. A. 10 apskritis. O žinant tokius darbuotojus, kaip V. Genšauską, A. Pakšį, J. Pilipą, S. Beržienę, J. Kasputį, J. A. Bauką, M. Kasparaitį ir Kasparą, su jų didele energija ir neatsilaidžiu veikimu, netenka abeigintis.

joti, kad naujo apskričio darbuotė bus sėkminga, o jiems dar padės kiti geros valios žmonės, kurie nori padėti skieisti apšvietą.

— Gyvenimo Ilgintojas.

Wilkes Barre, Pa.

Seimo koncertas. — Vaičkaus teatras

Birželio 25 d., seredos vakare Y. M. C. A. svetainėje įvyko šaunus koncertas palinksmimui S. L. A. seimo delegatų, kurie šioj pačioj svetainėje laikė S. L. A. 33-čią Seimą.

Koncerto programą sudėdė iš dainų ir muzikos. Ją išpildė F. Stankunas, basas, iš Brooklyn, N. Y.; Valerija D. Mockaitė, smuikinkė, iš Philadelphia, Pa.; J. A. Basanavičiūtė, pianistė, iš Kingston, Pa.; Anelė E. Salaveičiūtė, dramatiškas sopranas, iš New Britain, Conn.; Adėlė Puskunigiūtė, jauna dainininkė, iš Wilkes Barre, Pa.

Visas programą buvo išpildytas gana gerai, ypač p-lė A. Salaveičiūtė yra antra mūsų Mariūtė Rakauskaitė; turi gražiai apdirbtą didelę sopraną balsą ir neblogą mimiką. Smuikinkė p-lė V. Mockaitė gerai virgdo smuiką ir priklauso prie gerųjų smuikinkinių. Apie Brooklinietį F. Stankuną galima pasakyti, kad dainininkas iš jo nebus, o ir persunkias, kai del jo balso, dainas dainuoja, kaip tai: Apie Blusą (iš "Fausto") ir Come Del Ciel Precipita (iš "Macbeth"). Klausantis išsina nė šis nė tas, nes dainininkas kamuoja ir visai pagadina dainą. Juk yra daug lengvųjų dainų pasirinkimui.

Ačiū komitetui už pasidarymą ir surengimo koncerto, kuris labai S. L. A. delegatus palinksmino.

J. Vaičkaus teatras

Birželio 26 d. toj pačioj svetainėje, kurioj buvo ir koncertas, J. Vaičkus, artistas iš Lietuvos, su savo pagalbininkais J. Dikiniu ir P. Tandžiuliete statė vieno veiksmo dramą "Tėvo Meilė" ir dvi komedijas "Šalapatris" ir "Teisinga Pati".

Buvau daug girdėjęs iš laikraščių apie J. Vaičkaus teatrą ir man buvo labai įdomu pamatyti jį. Turiu pasakyti, kad neapsiviliau. J. Vaičkus ir jojo trupla yra gerai išsilavinę ir sugabūs (artistai ir publika niekad neapsivils juos pamatę).

J. Vaičkaus atsilankymas

Amerikoj tvirtai sustiprins mūsų menką ir netubulą sceną. Kaip girdėti, apie vidurį spalio mėnesio J. Vaičkus ketina buti pas mus, Chicagoj. Labai būtų geistina gerbiamus svečius turėti Chicagoj ir kad jie parodytų tikrą vaidinimą Lietuvos teatro. Chicagočiai gi pilnai įvertins jų darbą.

— P. M.

Įvairios žinios iš lietuvių gyvenimo

Naujas daktaras

MAHANAY CITY, PA. Pensilvanijos universitete medicinos mokslą baigė šiemet Dr. W. C. Darasevičius.

Užsimušė jaunas lietuvis

SHENANDOAH, PA. Vincas Kepčinskas, 15 m., įlipė į medį pataisyti paukščių lizdą, bet paslydo ir iš medžio iškrito. Krišdamas užkliuvo už elektros vielų ir liko ant vietos užmuštas.

Nužudė pačią už atsisakymą dirbti mumsaia

MINERSVILLE, PA. Kadangi jo pati atsisakė daryti mumsaia, Jonas Muscinskas trims šuoliais nušovė savo pačią ir pabėgo iš miestelio. Policija jo dar nesurado.

Naujas advokatas

CARLISLE, PA. Vietos kolegijoj advokato mokslo baigė Jurgis Milevičius iš New Philadelphia, Pa. Advokaturą praktikuos jis Chicagoje.

Čižausko koncertas

CLEVELAND, O. Birž. 14 d. buvo vietos vargonininko Čižausko ir jo mokinių koncertas. Žmonių betgi buvo mažai.

Vaičkaus Dramos Teatras

PHILADELPHIA, PA. Geg. 24 d. Vaičkaus Dramos artistai buvo surengę vaidinimą trijų veikalių. Vaidinimas visiems labai patiko.

BALTIMORE, MD.

Geg. 27 d. Vaičkaus Dramos artistai vaidino tris veikalius — dramą Pietro Caruso ir komedijas Susimildamas ir Apdrausta Pati.

ANGLIJOS-AMERIKOS ADVOKATŲ SUVAŽIAVIMAS.

LONDONAS, liepos 2. — Ateinantį mėnesį Londone įvyks Anglijos ir Amerikos advokatų asociacijų suvažiavimas. Suvažiavime dalyvaus daugiau kaip 1100 advokatų iš Jungtinių valstijų, apie 250 iš Kanados. Suvažiavimą kviečia British Bar Association.

Mrs. MICHNIEVICZ - VIDIKIENE

AKUŠERKA

3101 So. Halsted St., kampas 31 gat.

Tel. Yards 1119

Baigusi akušerijos kolegiją; ilgai praktikuoti Pensilvanijos ligonbučiuose. Sėkmingai patarnauja, visokių ligose prieš gimdymą, laike gimdymo ir po gimdymo.

Už dyką patarnaus, da ir kitokiuose reikaluose moterims ir merginoms, kreipkitės o rasite pagalbą. Valandos nuo 8 ryto iki 1 po pietų, nuo 6 iki 9 val. vakare.

Tel. Blvd. 8188

M. Witkiewicz

AKUŠERKA

Čiurų patyrinėjusi, sėkmingai patarnauja moterims prieš gimdymą, laike gimdymo ir po gimdymo. Duoda patarimus moterims ir merginoms.

3113 South Halsted St.

DR. HERZMAN

— IŠ RUSIJOS —

Gerali Lietuvos žmonas per 15 metų kaip patyręs gydytojas, chirurgas ir akušeris.

Gydo staigias ir chroniškas ligas vyrų, moterų ir vaikų pagal naujausius metodus X-Ray ir kitokius elektrinius prietaisus.

Ofisas ir Laboratorija: 1025 W. 18th St., netoli Morgan St.

VALANDOS: Nuo 10—12 pietų, ir nuo 6 iki 7:30 val. vakarais.

Dienomis: Canal 8110. Naktį Drexel 0950

Boulevard 4136

3416 So. Halsted St.

Val.: 9—10 A. M. ir po 8 val. vak.

DR. CHARLES SEGAL

Praktikuoja 17 metų

Ofisas

4729 So. Ashland Ave., 2 lubos Chicago, Illinois

Specialistas džiuvos

Moteriškų, Vyrų ir Vaikų ligų.

OFISO VALANDOS:

Nuo 10 iki 12 val. ryte, nuo 2 iki 4 val. po piet ir nuo 7 iki 8:30 val. vakaro. Nedėliomis nuo 10 valandos ryte iki 12 val. po piet.

Telefonas Midway 2880

Telephone Yards 0994

DR. MAURICE KAHN

4631 So. Ashland Ave.

Ofiso Valandos: nuo 10 iki 12 dienų, 2 iki 3 po pietų, 7 iki 9 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 12 dienų.

DR. M. J. SHERMAN

Specialistas moterų ligų

1724 S. Loomis, kampas 18 ir Blue Island. Ofiso valandos nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 9 val. vakare.

Telefonas Canal 1915

Naktinis Tel. Drexel 2279

Tel. Boulevard 9587

DR. MARYA DOWIAT-SASS

1757 W. 47th St.

Valandos nuo 8 iki 12 dienų, nuo 6 iki 8 val. vak. Nedėliomis nuo 8 iki 2 val. po piet.

Ofiso tel. Boulevard 9698

Rezidencijos tel. Drexel 9191

Dr. A. A. Roth

Rusas Gydytojas ir Chirurgas

Specialistas Moteriškų, Vyrų ir Vaikų ir visų chroniškų ligų

Ofisas: 3103 So. Halsted St., Chicago arti 31st Street

Valandos 10—11 ryto; 2—3 po piet, 7—8 vak. Nedėliomis 10—12 dienų.

Dr. Benedict Aron

Ofisas 3804 S. Kedzie Ave. Phone Lafayette 0075. Valandos 2-6 vak.

Rezidencija 3150 W. 68 St. Phone Prospect 0610. Valandos iki 18 ryto, 7 iki 8:30 vakare. Del specialų sutarčių telefonuokit Prospect 0610

Phone Boulevard 3033

Valandos nuo 6 iki 9 v. 3601 So. Halsted St.

Dr. S. MONKIEWICZ

Rusiškas Daktaras

Gydytojas ir Chirurgas

3325 So. Halsted St.

Val. nuo 9 iš ryto iki 9 vakare

Phone Boulevard 3033

Francuziškas Daktaras

Specialistas kraujo, odos, chroniškų ir slapty ligų

Gydo su pagalba naujausių metodų X-Ray Spinduliais

Ofisas 1800 S. Ashland Ave., ryt viršaus Ashland State Bank

Telefonas Canal 0464

Valandos 2:30 iki 5 ir 8 iki 10. Nedėlioj nuo 2:30 iki 4:30 po pietų

Biuras 4348 Archer Ave.

Val. nuo 12:30 iki 2 ir nuo 6 iki 8

Telefonas Lafayette 3878

Dr. J. W. Beaudette

Noel State Bank

Užkvietimas Susipažinimui

Sunkiausia dalis suradimui sau draugu, tai susipažinimas. Jei kiekvienas skaitytojas šio laikraščio pažintų mumis kaip kiti 35,000 žmonių, kurie taupo savo pinigus pas mumis ir žino mus, tai jie visi būtų mūsų draugai ir kostumeriai. Jie mėgsta daryti biznį čionai, nes čia yra kiekvienas apsaugojimas moderniniame biznyje, kaip patikrinus, jogei šis bankas yra saugus ir, kad jis teikia greitą ir gerą patarnavimą — malonių ir draugiškų būdų.

Jūs esate kviečiami atsilankyti ir susipažinti su mumis ir persitikrinti patys kokių malonių būdų mūsų kostumeriams yra patarnaujama; pamatykite patys kokią puiką yra mūsų banka, kuri padaro įspūdį didelio svetingumo.

Ateikite ir susipažinkite. Jūs busite ponas ar ponina kostumeriai, kurį mes pažinsime tikru vardu ir busite vienu iš daugelio tukstančių, kurie daro biznį šioje bankoje. Kad palengvinus jums padaryti pas mus pradžią, mes dedame apačioj kuponą, jis vertas \$1 del naujos taupymų sąskaitos iš \$5 ar daugiau. Kaip tik sykį pradėsite čionai biznį, jūs taip pamėgsite, kad busite draugu visą savo gyvenimą.

Bankas atdaras iki 8 val. vakare utarninkais ir subatomis. Kitomis dienomis iki 4 val. vakare. Jūs galite atlikti čia savo biznį jūsų prigimtoje kalboje jei jūs norite. Taupymai padėti pirm liepos 16, palukanas gaus nuo liepos 1 dienos.

KUPONAS VERTAS \$1 KUPONAS

Šis kuponas bus priimtas kaip \$1 su \$5 naujos taupymo sąskaitos, kuri bus padėta į šį banką per šešis mėnesius, tas kuponas bus priimtas už \$1 vertės.

Perkelk Dabar Savo Pinigus iš Kitų Bankų

I šią pirmutinę, seniausią ir geriausią Lietuvių Valstinę Banką Amerikoje, kur Saugumas ir Patarnavimas yra pamatas augimo šios stiprios Bankos.

Pradėk taupyti su \$1.00 ar daugiau ir už visus padėtus pinigus į šią didžią Banką iki Liepos 15 d. š. m. gausite 3 nuosimtyti metus už vieną mėnesį ant Sausio 1, 1925 m.

Sinūčiame pinigus į visas pasaulio dalis doleriais arba litais dienos kursu, parduodame laivakortes ant visų Linijų, inšurinom namus ir rakandus nuo ugnies, darome paskolas ir parduodame Pirmus Morgičius kurie atneša 6 nuosimtyti metus.

Kapitalas ir perviršis

\$275,000.00

Banko turtas virš

\$3,000,000.00

Metropolitan State Bank

PO VALDŽIOS IR CLEARING HOUSE PRIEŽIURA

2201 W. 22nd KAMPAS LEAVITT ST. CHICAGO.

BANKOS VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 val. ryto iki 4:00 val. vak. UTARNINKAIS IR SUBATOMIS iki 8:30 val. vakare.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday
By The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

Editor F. Grigaitis

1739 South Halsted Street
Chicago, Ill.
Telephone Roosevelt 8608

Subscription Rates:
\$5.00 per year in Canada.
\$7.00 per year outside of Chicago.
\$5.00 per year in Chicago.
8c per copy.

Entered as Second Class Matter
March 17th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 2nd, 1879.

Naujienuos eina kasdien, išskyrus
šeštadienius. Leidžia Naujienuos Be-
drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,
Ill. — Telefonas Roosevelt 8608

Užsimojimo kainos:
Chicagoje — paštu \$5.00
Metams 4.00
Pusei metų 2.00
Trims mėnesiams 1.50
Vienam mėnesiui .75

Chicagoje per nešiojimą:
Vieną kopiją 8c
Savaitę 18c
Mėnesiui 75c

Suvenyruose Valstijose, ne Chicagoje,
paštu \$7.00
Metams 5.50
Pusei metų 3.50
Trims mėnesiams 2.50
Vienam mėnesiui 1.25

Lietuvon ir kitur užsienioje:
(Atpiginta) \$8.00
Metams 4.00
Pusei metų 2.00
Trims mėnesiams 1.50
Prigius reikia siųsti pašto Money
Orderiu, kartu su užsakymu.

Lietuvos oficiozas (val-
džios laikraštis), rašydamas
apie Francijos prezidento
rinkimą, reiškia savo džiau-
gsną, kad senato nariai be-
veik visi balsavo prieš radi-
kalų kandidatą Painlevė ir
tuo būdu davė galimybės lai-
mėt nuosaukiam liberalui
Doumergue'ui. Po to sako:
"Radikalų dauguma senate
yra daug ramesnės spalvos,
negu atstovų rūmų radika-
lai, ir aiškiai nėra palankūs
keisti socialistų diktatūrą".

Atstovų rūmuose, mat,
esanti "socialistų diktatura"
—kuomet tenai socialistai
turi viso tiktai apie penktą
dalį balsų!

Ir kada "Lietuva" rado
reikalingą baidytis "diktatu-
ros"? Na-gi tuo laiku, kai
kun. Vailokaitis nuvertė
koalicinį kabinetą ir davė p.
Tumėnui įsakymą sudaryt
valdžią iš vieno klerikalų!

Tai primena dzuką, kuris
kalbėjo ražančių, gandyda-
mas per mišias savo arklus
kaimyno dobiluose.

Iš "Lietuvos Žinių" pati-
riame, kad prezidentas Stul-
ginskas, pirm pavadant kri-
kščionims vieniems sudaryt
naują ministerių kabinetą
tarėsi su valstiečių liaudi-
ninkų vadu, p. Sleževičium.
Paklaustas, ar val. liaudi-
ninkai sutiktų eiti į koalici-
nę valdžią, ir jei taip, tai ku-
riomis sąlygomis, p. Sleževi-
čius atsakė, kad principu jo
partija neatsisako nuo daly-
vavimo valdžioje su krikš-
čionimis, bet stato šias sąly-
gas:

1) Gelžkeliai turi būti
praversti valdžios nustatyto-
mis kryptimis: Amaliai-Tel-
šiai-Kretinga ir Kazlų Ru-
da-Sakiai-Tauragė, ir Anglų
Valdžios garantuojama pa-
skola turi būti užtraukta,
nes krikščionių bloko priim-
toji rezoliucija gelžkelių sta-
tymo klausimu neišlaiko jo-
kios kritikos;

2) Iki atostogų Sei-
mas turi priimti val-
stybės papildomą biud-
žetą del suteikimo sa-

vivaldybėms iš valstybės iš-
do pašalpos 6 mil. litų jų de-
ficitams padengti — ir savi-
valdybės turi pasilikti to-
kios, kokios yra, paliekant
atskirai apskrities valdybas
nuo apskrities viršininkų
bent iki Seimo naujų rinki-
mų, kuomet liaudis turės
galimybės pareikšti savo nu-
sistatymą tuo klausimu;

3) Kaip tik bus musų Sei-
mo ratifikuota Klaipėdos su-
tartis, tuoj privalo būti pa-
daryti Klaipėdos krašte rin-
kimai į Lietuvos Seimą;

4) Iš valstybės išdo nega-
li būti duodamos pašalpos
politinėms organizacijoms,
pav. Ukinių Sąjungai ir
kit. pan.

Augščiaus išdėstytosiose
valstiečių liaudininkų sąly-
gose mes pasigendame dvie-
jų labai svarbių reikalavi-
mų: kad būtų panaikintas
karo stovis ir kad būtų at-
steigtos konstitucinės pilie-
čių teisės (spaudos, žodžio,
organizacijų laisvės ir t. t.).
Kam liaudininkai daro kom-
promisus šitokiais svarbiais
dalykais?

Su krikščionimis tečiaus
jie visviena, nesutarė, ir,
kaip dabar aišku, **negalėjo**
susitarti. Nes krikščionys
buvo nusistatę paimti į savo
rankas visą valdžią, idant
galėtų be trukdymų praves-
ti savo anti-demokratinis
planus.

Liaudininkai reikalavo,
kad savivaldybės būtų pa-
liktos tokios, kokios yra; bet
klerikalai jau išanksto buvo
padarę planą savivaldybės
sugriauti! Kuomet mes
šiuos žodžius rašome, atėjo
žinia iš Kauno, kad **krikščio-
nių blokas Seime jau nuba-
savo panaikinti savivaldy-
bes.**

Nėra jokios abejonės, kad
klerikalai pasiskubino tą
žingsnį padaryti, bijodami,
kad po rinkimų Klaipėdos
krašte, jie nebeturės daugu-
mos Seime.

Savivaldybių panaikini-
mas yra tikras valstybinis
pervartas. Lietuvos apskri-
tis ir valsčius dabar valdys
ne žmonių renkamos įstai-
gos, bet viršininkai ir vir-
šaičiai — panašūs gubernato-
riams ir načelninkams iš
carizmo gadynės.

Apžvalga

KOVOJA, MATAI, PRIEŠ
"MARKSIZMĄ".

Šiomis dienomis išvažiuoja į
Lietuvą p. V. J. Šliakys, kuris
per keletą paskutinių metų re-
dagavo "Sandarą". Amerikos
lietuviai tuo būdu netenka dar
vieno inteligento. P. Šliakys
buvo apsišvietęs, gabus ir rim-
tas žmogus. Ilgą laiką jisai
dalyvavo socialistiniame judė-
jime, nors žymesnės rolės jame
ir nelošė. Kai bolševikai suar-
dė socialistų organizaciją, tai
jisai prisidėjo prie sandariečių
ir buvo pas juos vienas pažan-
gesniųjų veikėjų.

Gaila tečiaus, kad, dirbdamas
"Sandroje", p. Šliakys pasida-
vė soviniui įtakai ir pradėjo
bereikalingus kivirčius su "Ke-
leiviu". Tie kivirčiai neatnešė
jokios naudos, o tiklaid padėjo
Bostone ir kitose Naujosios An-
glijos kolonijose laikinai su-
stiprėti klerikalams ir komu-
nistams. Protingesniųjų san-
dariečių skatinamas, p. Šliakys

pagalios liovėsi rašęs nie-
kus apie "lenkiškas
vištas", bet susikirto su
klerikalų Garmum, kuris ap-
skundė "Sandarą" del menamo
šmeižto. Tai, išvažiuodamas
iš Amerikos, jisai išsivėš nela-
bai malonių atsiminimų.

Jo vietą dabar užėmė p. A.
A. Tulys. Iš pirmo jo sureda-
guotojo numerio matyti, kad ji-
sai jaučia pašaukimą kovot su
"marksizmu", kurio gryntau-
sias įsikunijimas, jo supratimu,
yra Bimboje ir Mizaroje. Deito
kad šiem dviem "pasaulio revo-
lucionieriams" pritarė mažuma
paskutiniame Susiv. Liet. Am.
seime; tai naujasis "San-
daros" redaktorius sako, kad
"marksistai grįžta į savus" (?)

Džiaugiasi p. Tulys ir tuo,
kad "socialistų vos liekanos be-
pasiliko" ir kad "klerikalai vir-
pa ant savo papėdės". Kaip
vienai, taip ir antri jų, girdi,
"vaduojasi prietariais ir žmo-
nių upu", todėl nieku būdu ne-
galį atsilakyti "prakilnioms"
Sandaros idejoms. Apdovano-
ję socialistus "prietariais" ir
pavertę juos nieko nereikškan-
čiomis "liekanomis", jisai te-
čiaus baigia savo redaktoriš-
kai manifestą įspėjimu sandarie-
čiams, kad jie saugotųsi socia-
listų, nes šie esą "bepalviai
žmonės" ir "pamažu knisnisi į
visuomenę ir žvejoja sau naujų
pasekėjų".

Šitos kelios ištraukos iš p.
Tulio straipsnių rodo, kokiu
šūpiniu bus dabar maitinami
oficialio Sandaros organo skai-
tytojai. Naujasis jo redaktori-
us, kaip matome, ne tiklaid
absoliučiai nesugebą oriento-
tis mūsų visuomeninių srovų
principuose (bolševizmą jisai
painioja su marksizmu!), bet
nemoka pastebėti net papras-
tus faktus ir, kas aršiausia,
nepažįsta lietuvių gramatikos.

Kai del faktinio turinio jo
editorialuose, tai pakanka tiklaid
pažymėti tokį nuostabų jo at-
dengimą, kad "klerikalai vir-
pa ant savo papėdės, matydami,
kaip sparčiai tirpsta jų pase-
kėjai". Bepig būtų, kad kler-
ikalų pasekėjai "sparčiai tirptų",
bet, deja, taip nėra! P. Tulys
ima už "faktus" ne tą, kas yra,
bet tą, kas jam sapnuojasi.

Jo sapnų sričiai, žinoma,
priklauso ir socialistų "prieta-
rai" su "bepalvumu". Mums
betgi rodosi, kad p. Tulys daug
naudingiaus praleistų laiką
"Sandaros" redakcijos kamba-
ryje, jeigu jisai, užuot gaminęs
medžiagą naujam "Sapninin-
kui", paimtų į rankas gerą lie-
tuvų kalbos etimologiją ir sin-
taksę ir pasimokintų. Tuomet
jisai liautųsi fabrikavęs tokius
barbariškus sakinius, kaip —
"liekanos pasiliko", "virpa ant
savo papėdės", "ineisti stebėti-
nus davinius", "idejų su kabliu
neišpleši", "marksistai grįžta
į savus", ir panašius. Iki jisai
išmoks lietuviškai rašyti, gal
apsiims jam padėti kuris da-
giaus prasiliavinusių zeceriu.
Kiekvienas juk sutiks, kad
"tautiškam" laikraščiui mažiaus-
ia pritinka daryt savo tautos
kalbą.

Kaip p. Tulys pramoks gra-
matikos, tai bus galima su juo
gal ir apie "marksizmą" padis-
kusuo.

KITAS IGNORANTEIS

Ir kitas S. Bostono laikraštis
mėgina kibtį į "marksizmą".
"Darbininke" p. Virakas rašo:

"Ar gali mąstyti revoliuci-
jos kerštu sufanatizuoti cici-
liučiai, ar gali tekėti iš vaka-
rų saulė, ar gali kraugerys-
tė auklėjant kaip daro revo-
lucinis Marksizmas tikėtis ne
kraugerių auklėtinį, ar gali-
ma akmenį nuo viršunės kal-
no paritus pusiaukeyje su-
laikyti, ar galima skriaudą
atitaisyti skriauda..."

Toliaus, tas "kritikas" sako,
kad revoliucija esanti "pasau-
lio kruvina žiauriausia audra",
šimtą kartų baisesnė (?) daly-
kas net už karą:

"Delto reikia kiekvienam
žmogui teip pasaulyje dar-

buotis, kad viskas kas kart
eity geryn, kad nebutų pama-
to revoliucijos diegamas aug-
ti. Revoliucija yra duklė ne-
teisybės ir skriaudos. Kurioje
šalyje yra užtektinai teisin-
gumo, doros, tvarkos ir mei-
lės, toje šalyje nėra revoliuci-
jos pavojaus."

Paskutiniai žodžiai yra be-
veik teisingi. Jeigu po žodžių
"revoliucija" suprast ginkluotą
kovą, barikadas ir kraujo lieji-
mą, tai yra tiesa, kad tokia re-
voliucija kyla tiklaid tenai, kur
viešpatauja skriauda ir netei-
sybė. Ir reikia daryt visa, kas
galima, tokios revoliucijos iš-
vengti. O išvengti jos yra tik-
tai vienas kelias, tai — darbu-
jantis, kad "viskas kas kart eity
geryn".

Bet yra visai netiesia, kad
marksizmas tokios revoliucijos
nori. Joks kitas žmogus visoje
pasaulio istorijoje nėra tiek
daug darbavęsis tam, kad pa-
daryt galimū išvengti kruvinos
revoliucijos, kaip Marksas. Jo
visi raštai ir darbai buvo pa-
švesti vienam pamatiniam tiks-
lui — darbininkų apšvietimui
ir suorganizavimui. Jeigu p.
Virakas būtų, pav. skaitęs "Ka-
pitalą", tai jisai žinotų, kad
tas garsusis veiklas davė pir-
mutinę tiklaid mokslinę teoriją
įstatyminio darbininkų apsau-
gojimo pramonėje. Jeigu p.
Virakas turėtų bent šiekios to-
kios nuovokos apie socializmo
istoriją, tai jisai žinotų, kad
pirmasis, Markso vadaujamas,
Internacionalas padėjo pamatą
šios gadynės darbininkų uni-
joms. Jisai žinotų taip pat, kad
svarbiausias antrojo Interna-
cionalo (kuriam vadavo pra-
džioje Engelsas) abalsis buvo
aštuonių valandų darbo diena.

Bet kovot už įstatymus, ap-
saugojančius darbininkų sveika-
tą dirbtuvėse; organizuot dar-
bininkų unijas, reikalauj 8 va-
landų darbo dienos — kas gi-
tas viskas yra, kaip ne darbavi-
masi, kad "viskas kas kart eity
geryn".

Ginkluotą kovą Marksas pri-
pažino tiklaid tokiam atsitiki-
mui, kur darbininkams nėra
leidžiama įstatymų keliu eiti
prie savo buvio pagerinimo.
Markso jaunystėje tokių šalių,
kur darbininkai neturėjo jokių
teisių, buvo didelė dauguma, ir
delto to laiko Markso raštuose
dažnai minima "valdžios nuver-
timas", "sukilimas", "revoliu-
cinė diktatura" ir t. t. Bet ku-
met, laikui bėgant despotiškos
valdžios Europoje buvo viena po
kitos nuverstos arba bent pri-
spirtos duoti teises darbinin-
kams, tai Marksas ir visi jo pa-
sekėjai ragino darbininkus or-
ganizuotis, dalyvaut rinkimuose
ir kovot už demokratinį
teisių išplėtojimą, idant būtų
galima ramiu būdu įvykinti per-
ėjimą iš kapitalizmo vergijos į
socialistinę laisvę.

Tai šitokios revoliucijos no-
rėjo Marksas.

Ir ar ne faktas yra, kad to-
se šalyse, kur darbininkai buvo
geriausiai suorganizuoti ir ap-
šviesti socialistinėmis idejomis,
kad tose šalyse buvo mažiausia
kraujo liejimo, įvykinant per-
mainas valdžioje? Rusijoje
darbininkai yra tamsūs, uki-
ninkai dar tamsesni — todėl te-
nai revoliucija buvo tokia pat
kruvina, kaip ir Francijos re-
voliucija 18-jo šimtmečio gale.
O pažiūrėkite, kaip tvarkiai vis-
kas eina Anglijoje ir Danijoje!

Bolševikai yra buržuazinių
revoliucionierių pamėgdžiotojai,
o ne Markso pasekėjai. Ir jeigu
Virakas šito dalyko nežino, tai
jisai nieko neįmano apie tai, ką
jisai imasi "kritikuoti".

KLaidos PATAISYMAS

"L.S.S. Žiniuose", pereiną kel-
vergą, straipsnyje "Amerikos
Lietuvams Socialistams" ant-
rojo špaltoje buvo išspausdin-
ta: "jū vadai patys pasirodė,
kaip didžiausi principų naikini-
tojai." Turėjo būti: kaip did-
žiausi principų mainikautojai.

Didžiumos diktatura.

Vienas Lietuvos Seimo di-
džiumos vadų yra kartą parei-
kęs, kad ji, didžiuma, yra tau-
tos įgaliota tvarkyti krašto rei-
kalus taip, kaip pažymėta jos
programoje, nenusileidžiant ki-
toms partijoms. Nusileidimas
esąs prasižengimas prieš gau-
tiusius rinkimuose mandatus.

Šis pasakymas, paimtas at-
skirai, nėra per daug stiprus
įrankis ir vargiai krikščionys
demokratai gali juomi apginti
savo ultra-klerikalinę ir vallo-
kaitinę politiką Lietuvoj. Tai
ne tiesa, kad seimo didžiuma
gali daryti kas tik jai patinka.
Ji turi skaitytis ne vien savo
partijos reikalais, bet taipogi
su viso krašto. Kitaip išeity
diktatura. Nereikia manyti, jog
jeigu šalis parlamentarinė, tai
jau viskas gerai. Parlamentai
parodo kartais daugiau sauva-
liavimo ir už karalius arba ki-
tokių neteisėtus valdžius užur-
patorius. Paskutinieji bijosi
žmonių keršto, sukilimų, tuom
tarpu rinktieji atstovai jaučia-
si stipriai ir daro kas jiems pa-
tinaka. Žinoma, taip atsitinka
toli gražu ne dažnai, bet re-
karčiai.

Paskutiniu laiku kaip tik ir
apsireiškė Lietuvoj toks sei-
mo sauvaliavimas. Kuomet vi-
si dalykų žinovai, specialistai,
nutarė, kad gelžkelio statymas
per Amalius-Telšius-Kretingą-
Tauragę yra reikalingas, tai
seimas, kun. Vailokaičio užsi-
pyrimu, atmetė tą sumanymą
pasilydams kokią ten kitą
liniją, kuriai nepritaria rim-
tesni inžinieriai. Mūsųms jau
žinoma, kodėl taip įvyko. Ar
seimas šiam atsitikime vykdė
tautos valią? Vargiai, nes rin-
kimuose nebuvo apie tai kal-
bėta. Gelžkelio statymas yra
begalo svarbus mūsų kraštui.
Be to su juomi surišta dar iš
anglų gauta paskola, kurią ir-
gi seimas atmetė, kad davus
progos pasipelnyti mūsų ban-
kininkams iš valstybės kišenės.
Kr. dem. visgi turėjo drąsos tą
padaryti. Čia jau yra peržen-
gimas savo įgaliojimų. Tokiam
dalyke, kaip gelžkelio staty-
mas, reikėjo atsiaklausti žmo-
nių; reikėjo padaryti arba nau-
ji rinkimai, arba paskelbti re-
ferendumą.

Nelabai dar senai, anglų parla-
mento didžiuma-konservato-
riai buvo sumanę priimti pro-
tekcioniizmą, t. y. nusistatymą,
kad visos svetimosios prekės
būtų apkrautos mokesniais ir
negalėtų konkuruoti su nami-
niais išdirbiniais. Tuomi kon-
servatoriai tikėjosi sumažinti
bedarbę. Jie būtų lengvai tą
pravedę, nes turėjo parlamen-
te daugumą. Bet jie nutarė at-
siaklausti žmonių taip svarbiam
klausime. Žmonės vienok atme-
tė protekcionaliizmą ir konser-
vatorių kabinetas turėjo pasi-
traukti.

Gelžkelio statymas vienon ar
kiton kryptin, nėra mažesnės
svarbos dalykų už protekcio-
nizmą Angluose. Jeigu kr. dem.
būtų buvę sąžiningi, jiems rei-
kėjo kaip tik ir atsiaklausti
žmonių, o ne sekti vien banki-
ninkų, patarimų. Seimo didži-
uma dar nėra absoliutinis kraš-
to šeimininkas. Tautos valia
yra vyriausias teisėjas. Todėl
kiekvienam svarbesniam atsi-
kime reikalinga atsiaklausti jos.
Negali būti abejonių del to, ar
žmonės pritarę buvusios val-
džios nustatytai gelžkelio lini-
jai, ar ne. Iš iki šiolei pasirei-
kusių balsų miestuose ir kai-
muose, galima aiškiai suprasti,
jog Lietuvos gyventojai stoja
už tą liniją. Vailokaičio visokie
tikrinimai yra jiems visai ne-
suprantami ir keisli. Ir kuo to-
liau, tuo labiau didėja nepasi-
tenkinimas seimo didžiumos
nutarimu, kuriuo panaikinama
gauta iš anglų paskola ir pati
gelžkelio linija. Pradedama
kalbėti, net ir kariuomenės
tarpe, kad reikėtų kratytis tos

nelabosios vailokaitinės dikta-
tūros, nelaukiant sekančio sei-
mo rinkimų. Ką tai reiškia, —
suprantama be komentary. Kas
tame yra kaltas? Tas, kas per
tankiai sauvaliauja, nepaisyda-
mas krašto reikallų ir žmonių
noro. —Pittsburghietis.

Filosofija ir Mitas

—Labą rytą, Filosofija! —
tarė ilso, žila barzda senas Mi-
tas. — Tu jaunutė kai pavasa-
rio gėlė maudaisi linguojan-
čios vandenų vilnyse ir bu-
čiuoji baltas lelijas. Žaidi su
lelijų lapais ir atsisėdusi ant
jų nugramzdini juos po graikš-
čiu savo kunu. Vakar mačiau
tave kai į vandenį žiurėjai ir
siuntei jį savo balsą norėda-
ma gauti jo atsiliepiamą. Ma-
čiau, kai Veneros dukterims
skambinai arfą Narcizaus dar-
žę. Jupiteris siuntė ant tavęs
pasipiktinimo balsą iš debesų,
o tu tiklaid krutinę prieš jį iš-
kėlėi.

Filosofija nimfos rubuose
pasikėlė iš vilniojančio van-
dens ir atsisėdo ant virš van-
dens pakilusio mėlyno ruko.
Mitas tarė:

—Dabar aš nematau tavęs,
bet girdžiu tavo balsą ir jau-
čiu tavo atsavimą.

—Tavo akys yra silpnos, au-
sys apkurtusios ir protas pase-
nės — atsakė Filosofija.

Mitas pasilipo ant krumo ir
ranka užsidėjęs ant kaktos žiu-
rėjo mėlynan rukan, iš kurio
girdėjo Filosofijos balsą.

—Tavo titulas blanksta nuo
skaisčios saulės spindulių, se-
nasai Mite, — juokėsi iš jo Fi-
losofija. — Tavo titulu spalva
yra pasirinkta labai silpna,
šviesi ir seltona, kuri greit nu-
blanks, taps baltai ružava ir
pajuoduos. Tavo titulas ir titu-
lo nešėjai yra nereikalingi Ve-
neros dukterims. Jos nekenčia
nepamatuotos fantazijos, nebu-
ty pramanytų dalykų. Tu pase-
nai ir jaunoji tavo respublika
nesupranta tavęs. Tavo barz-
da išaugo daugeliu šimtmečių
ilgumo ir rankos matu jos ne-
išmatuosi, taip kaip saulės nuo
žemės su lazda nepamieruosi.

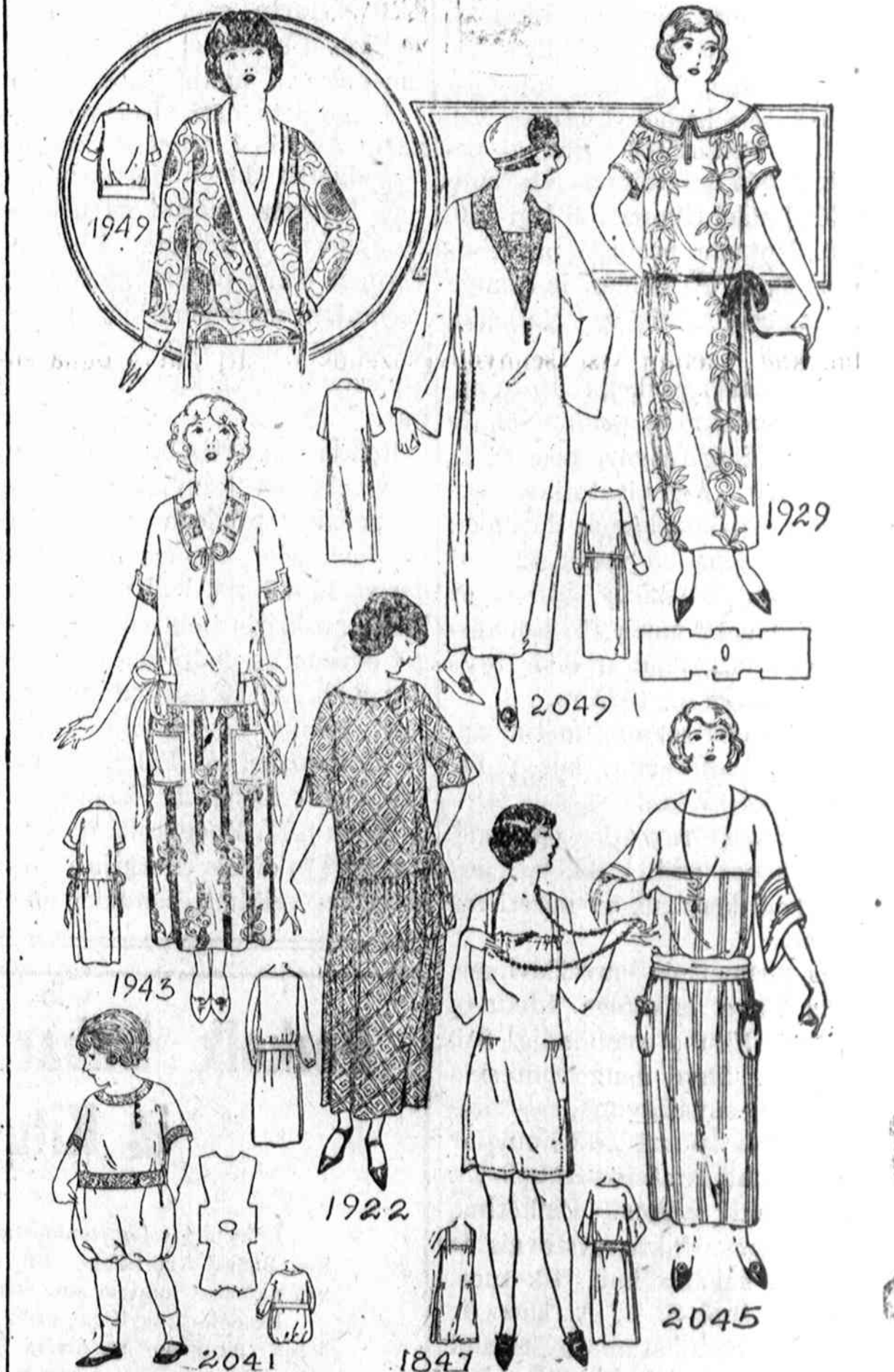
—Naujų pasaulių tu nesutvė-
rei, nes tavo valstybė silpnėja
ir pats paliksi lyg šešėlis be
jėgos. Tu taipiau prieštarauji
naujiems apsiereikškimams ir
stengies juos paniekinti savo
žmonių akyse. Tu kai tas Her-
kulis eini lenktynes, kad mirtį
apsavusi.

Apsišluostė prakaitą senas
Mitas ir pradėjo:

—Aš atsimenu tavo motiną
ir tavo bobutę. Jos buvo kito-
kios minties moterys. Tavo bo-
butė buvo mano bendradarbė.
Ji daug veikė mano labui, tu su-
sidėjai su žemės vergais ir dik-
tuoji jiems kaip geriau ir leng-
viau knisti pilkajį purvą ir
kad labiau jį išklampojus.

—Aš esu žemės duklė Filo-
sofija, o žmonės yra gražio-
sios Veneros dukterys ir su-
nasai. Mes esame gimę iš Moti-
nos žemės ir ją mylime už vis
labiausia. —M. Šileikis.

MADOS.

No. 1847. Ekonominė rubas —
kombinacija. Sukiptos mios 16
metų, 36, 40, 44 colių per krutinę.
36 mieri reikia 1 1/2 yardo materijos.
No. 1922. Smagi vasarai suknelė.
Sukiptos mios 16 metų, 36, 38, 40
ir 42 colių per krutinę. 36 mieri
reikia 3 yardu 40 colių materijos.
No. 1929. Saly parodomos dia-
gramos Tamstą pertikrims kaip lengva
pasluti šią suknelę. Sukiptos mios
16 metų, 36, 38, 40 ir 44 colių
per krutinę. 36 mieri reikia 2 1/2
yardo 36 colių materijos ir 1/4 yardo
skirtingos materijos apikakliui ir
rankovėms apsiuti.
No. 1943. Gerai atrodanti namie
dėvėti suknelė. Sukiptos mios 36
38, 40, 42 ir 44 colių per krutinę. 36
mieri reikia 2 yardu 36 colių materijos
ir 1 1/2 yardo skirtingos materijos
biužkai.
No. 1949. Iš šono susegama blu-
zka. Sukiptos mios 16 metų, 36, 38,
40, 42 ir 44 colių per krutinę. 36 mieri
reikia 1 1/2 yardo 40 colių materijos
ir skirtingos materijos apikakliui
ir rankovėms apsiuti.
No. 2041. Kelnaitės mažam kūdi-
kam. Sukiptos mios 1/2 metų, 1,
2 ir 3 metų vaikams. 3 metų vaikui
reikia 1 1/2 yardo 36 colių materijos
ir 1/4 yardo 36 colių maerijos juostelei
rankovėms ir apikaklei apsiuti.
No. 2045. Gali dėvėti ją namie,
ant gatvės, svečiuose ir prie bi-
rogo.
Vasarai jai gali pasisidinti iš leng-
vo, dviejų rusių šilko.

Sukiptos mios 16 metų, 36, 38,
40, 42 colių per krutinę.

Vidutinio ugio ypatai reikia 2 1/2
yardo 40 colių materijos vienos ru-
šies ir 1 1/4 yardo 36 colių skirtingos
materijos.

No. 2049. Si be juostos suknia iš-
rodo gerai, ar ne? Sukiptos mios
16 metų, 36, 38, 40 ir 42 colių per
krutinę. 36 mieri reikia 3 1/2 yardo
40 colių materijos.

Norint gauti vieną ar daugiau virš
nurodytų pavyzdžių, prašome iškripti
paduotą blankutę arba priduoti pavyz-
džio numerį, pažymėti mierį ir aiš-
kliai parašyti savo vardą, pavardę ir
adresą. Kiekvieno pavyzdžio kaina 15
centų. Galima prisųsti pinigų arba
krasos ženkleliais kartu su užsakymu.
Laiskus reikia adresuoti:
Naujienu; Pattern Dept., 1739 So.
Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJIENOS Pattern Dept.

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Cia įdedu 15 centų ir prašau at-
siųsti man pavyzdį No.

Mios per krutinę

(Vardas ir pavardė)

(Adresas)

(Miestas ir valst.)

Sveikatos Dalykai

TUBERKULIOZAS ARBA DŽIOVA.

K. Petrauskas

„[T.] Džiova, kaip neprašytas svečias, aplanko visus — neapleidžia nei jauno, nei senų, nežiuri, ar turtingas ar burtinis, neskiria nei luomo, nei tautos.

Daugiausia ten lankosi, kur skurdas, neturtas; kur nėra švarumo, gryno oro; kur dulės, drėgnumas; tai yra mieste, kur žmonės susispietę gyvena.

Ne daug ką geriau ir sodžiaus. Nors ten užtenka gryno oro, saulės, šviesos, nėra miesto dulkių ir dūmų, bet didelis nešvarumas namuose, nesisaugojimas ligonių džiovininkų, bendras gyvenimas su sergančiais, vartojimas bendrų drabužių ir indų padeda džiovai platinis sveikųjų tarpe.

Eik skersai išilgai Lietuva, visur rasi džiovos aukų. Vienur išblyškę, su kosuliu bekojantys, baigia savo jaunąsias dienas mokiniams, kitur iš raštinės sugrįžę valdininkas, ar darbas metęs amatininkas, sunkiai alsuodamas skundžiasi krūtinėje skauda; ten Lietuvos veikėjas, nusivylęs gyvenimu, ir nebegalįs įvykinti savo brangių idejų, skaito savo paskutines dienas.

Kur mūsų tautos galiūnai — Kudirka, Vaičiūnas, Čiurlionis, Bilionas ir daugelį kitų?

Kur jie? Jūs negalite išgauti džiovos nužudę pačioje gražiausioje jaunystėje. Ir dabar ji žudo tuksandžius nekaltų aukų, o patys žmonės pėdada žudyti savo tamsumą, nežinojimu.

Mat, toks lietuvių gailestingas budas, — vienas serga, o kiti karšina jį ir kartu visa šeimyna gyvena. Todėl nenuostabu, kad pačiam visi šeimynopnariai išmiršta džiova ir skaito kaip Dievo bausmę, nesimdamie priemonių nuo ligos apsisaugoti.

Tas dar blogiau, kad liga labai nežymiai pasireiškia. Sergas džiova gali išbūti keletą metų visai beveik nepastebimas, tuo tarpu užkrėsti daugelį žmonių.

Vokiečiai tyrinėdami didelių miestų gyventojų sveikatą, sušėkė, kad didžioji pusė jų (nuo 60 net iki 100%) užkrėsta džiova. Rubneris rašo, kad nuo tuberkuliozo miršta daugiau žmonių, kaip nuo visų kitų ligų kruvonų paimtų.

Kaip džiova užsikrečiama?

Garsus mokslininkas R. Kochas susekė, kad džiovos kaltininku yra labai mažutis gyvūnelis, bacila vadinamas. Jis matomas tik per padidinamą stiklą (mikroskopą), kurs mažus daiktus didina iki 1000 kartų. Toji bacila atrodo kaip laiba neilga lazdelė, randa ma skrepliuose, puliuose, paimtuose iš džiovininko žmogaus. Bacilai reikalauja gan didelės šilumos nuo 30—40° C, todėl ji geriausiai bujoja ir dauginasi žmogaus ar gyvūlio kune. Jai nekenkia puvimas, išdžiūvimas, mirkymas, ar spėgas, bet saulės spinduliai ir karštis panaikina ją. Verdanti vandeny žūna per 2 min., piene per 3 m., bet sausą karštį gali išlaikyti 1—3 val.

Tu bacilų gali būti ore nuo išdžiūvusių skreplių kartu su dulėmis, kur neužina saulės spinduliai, gali su dulėmis nusėsti ant valgomų daiktų, arba musės pernešti iš skreplių ant valgių. Tokiu būdu žmogus gali užsikrėsti alsuodamas užterštu oru, ar valgydamas užkrėstą valgį. Ten žmogus greičiau užsikrės, kur tu bacilų daugiau, tai yra, kur gyvena džiovininkai. Jis tankiai susedamas su sergančiu, prisilytėdamas jo daiktų, drabužių, indų — pavyzdin, rankomis ir jų gerai nenusiplovęs,

indamas valgi, kramtydamas nagus, valydamas pirštais nosį, dantis, prisiliedamas veido — gali pernešti tas bacilas nuo ligonio sveikam žmogui ir tuo būdu užkrėsti jį. Žymiai rečiau užsikrečia ir serga džiova kaimo gyventojai, jei jie švariai užsilaiko ir švariuose kambariuose gyvena.

Tai aiškiai parodo daryti tyrinėjimai Miuncheno (Vokietijoje) poliklinikoj. Iš 65,766 ligonių ten apsilankiusių, džiova sirgo 4,177 žmonės ir sulig užsiėmimo skirstėsi šiaip:

Žemės ūkis	Žvejai	3
Sodininkai	Kaimo gyventojai	33
Statybos Pramonė	Teplioriai Statybos pramonė bendrai	70
Apdaro Pramonė	Siuvėjai Kurpiai	171 220
Medžio Pramonė	Staliai Medžio pramonė bendrai	220 315
Užsiėmimas dulkėtoose vietose	Dulkės gyvulių kilmės	114
	Maišytos dulkės Mineralų kilmės	244
	Dulkės	255
	Augalų kilmės dulkės	419
	Metallų kilmės dulkės	426

Džiova žmogus gali užsikrėsti ne tik nuo žmonių, bet ir nuo gyvulių t. vad. gyvulių džiova. Gyvulių džiovos bacilas labai sunku atskirti nuo žmogaus džiovos bacilų, ir jos taip pat serai bujoja žmogaus kune, kaip ir gyvulio. Tokiu būdu žmogus ir geriausiai saugodamasis nuo žmonių, gali užsikrėsti džiova, jei jis vartos džiovininkės karvės nevirintą pieną, ypač jei karvė serga tešmens džiova (tesmenyje tokios karvės galima užčiuopti kietus suzelsius ir pati karvė buna su-nykusi).

Užkrėstas džiovos bacilomis pienas labiau pavojingas mažiems vaikams; suaugę sveiko kuno žmonės užsikrečia tuo būdu rečiau.

Galima užsikrėsti valgant sviestą ar surį, jei jis buvo padarytas iš užkrėsto džiovos pieno. Galima užsikrėsti valgant džiova sirgusio gyvulio mėsa, jei ji buvo blogai išvirinta arba žalia, blogai rukyta ar sudyta.

Džiovos bacilos gyvena ten, kur jos patenka. Patenka bekvėpuojant su oru į plaučius — turėsim plaučių džiova; patenka su maistu į kaklą, į vidurius — bus kaklo liaukų, vidurių džiova; pateko per žaizdę ant veido, veide išsiplatinę, pateks į kraują, su juo išsisklaidys po visą kūną — bus viso kūno, arba t. vad. milerinė džiova; ji labai pavojinga, nes nuo jos greitai miršta žmogus. Taip džiovos bacilos gali patekti į kaulus, sąnarius ir juos sunaikinti ir t. t.

Nuo žmonių tankiausiai užsikrečia plaučių džiova ar kuno paviršiaus džiova ta kuno dalis, kur greičiau bacilos gali patekti. Nuo gyvulių per maistą dažniau užsikrečia kaklo liaukos, viduriai t. yra tos kūno dalys, kurios dalyvauja maisto virškinime.

Labiausiai prasiplatinusi plaučių džiova. Pasirodo, kad iš kiekvieno 1000 susirgimų džiova tenka:

plaučių džiovai	866
kaulų ir sąnarių džiovai	102
kitų įvairių organų džiovai	20
milierinė džiovai	12

Kaip apsisaugoti džiovos? Žinodami iš kur ir kaip patenka džiovos bacilos į žmogaus kūną, galime apsisaugoti užsikrėtimo. Pirmiausiai, pašalinant pačius džiovos užsikrėtimo šaltinius — sergantį džiova žmogų ir džiovininką gyvulį. Gyvulį, žinoma, galima pašauti ir iš jo mėsos muilo išvirti. Nagi ką daryti su žmo-

gum, paklausti; juk jis turi pilną teisę gyventi, kaip ir visi kiti, ar ir jam gyvybę atimti, kaip gyvuliui?

Visai ne. Žmogum mes turim pasirūpinti ne tik kad jis nekenktų mums, bet ir gydyti, kad jis vėl pataptų naudingas pilietis.

Tam tikslui reikia įsteigti Palangoj, Birštone, ar kur kitur pušnyuos sanatoriją, kur sergantis nebebutų ligos platinimo šaltiniu, ir kartu galėtų sau sveikatą grąžinti. Bet tam dalykui reikalinga visų tautiečių pagalba ir didelių lėšų. To dar neužtenka.

Dažnai žmogus pats nežino, ar jis užsikrėstas, ar ne. Nepamatys ant duonos kėsnio arba pieno stiklinės, ar ten yra tu nelabųjų bacilų, ar ne: neužčiuopsi jų pirštais. Bet žmogus gali puikiai apsisaugoti, dabodamas švarumo ir kitų sveikatos reikalavimų:

1. Nereikia spaudyti ant aslos, ar tai bus gyvenamoji vieta, ar vagonas, tramvajus, nes tuose skrepliuose gali būti džiovos bacilų. Spiauti į spaudykles, kur yra dezinfikuojamas skystimas (5% karbolio ar kreolino, 1% sublimato).

2. Nekelti dulkių šluojant aslą šluota, bet drėgnu skuduru šimti dulkes, ar išmazgoti karštą sodos arba žaliąjo muilo vandeniu.

3. Vėgti kvėpuoti per burną, bet kvėpuoti per nosį. Nosis kaip koks kostūvas sulaiko dulkes ir neperleidžia džiovos bacilų prie plaučių.

4. Gyvenamos vietos turi būti šviesios, ruimingos, kad būtų užtenkamai gryno oro; ypač miegamuosius kambarius turėti iš pietų pusės, kad saulės spinduliai galėtų naikinti kenksmingas bacilas.

5. Saugoti nuo mūsų ir dulkių valgomuosius daiktus, ypač tuos, kuriuos valgoma žalius.

Geriausią valgi gaminti iš virtų maisto daiktų ir švariai jį užlaikyti.

6. Prieš valgį visuomet nusimazgoti rankas, ir pačiam visados laikytis švarumo. Valyti nagus, dantis, burną. Kiekvieną žaizdę saugoti nuo užteršimo, aprišant ją.

7. Nelaikyti džiova sergančių galvijų, nevertoti jų pieno netur pušnyuos sanatorijoj, kad raguočiai dažniau suserga plaučių džiova per orą, o kiaulės — pažandžių ir žarnų džiova per maistą. Todėl kutėse turi būti įtaisyti langai, kad ten būtų užtektinai gryno oro ir saulės spindulių. Kiaulėms neduoti užkrėsto, neišvirinto maisto, kaip tai įvairias virtuvės atmatas ir pieno liekanos.

8. Kaip žmonėms, taip ir gyvuliams bendra apsaugojimo sąlyga nuo užsikrėtimo: kuodaugiausiai kvėpuoti grynu oru ir laikytis švarumo.

Niekuomet neišnaikinsime visų džiovos bacilų, todėl reikia pačiam žmogui be sveiko užlaikymo sustiprinti ir užgrūdinti savo kūną, kad patekęs ligos gemalčiai negalėtų jame išsiplatinti.

Tik sveiko kūno dalelės (akelės) pajėgia apkalkiuoti įsibrovusias ten džiovos bacilas ir liga toliau nesiplatina. Tai galima gerai pastebėti tokius kalčiuotus guzelius džiovos sirgusio gyvulio plaučiuos.

Užgrūdinti ir sustiprinti geriausiai kūno mankštinimu grynam ore. Sodietis tą puikiai gali atlikti prie plugo ar dalgio, ir kuotankiau plaudamas visą kūną neperšaltu vandeniu arba maudydamas grynam vandeniu.

Bičiuliai, kurie padeda plauti džiova — tai kūno išpūtimas arba jo nusilpnėjimas girtuokliaujant, persisaldant, stankiai dirbant be poilsio, ilgai sėdint ir t. t.

Pranešimas Mūsų Draugams

Dabar, pradėdam naują pusmetį, yra labai parankus laikas įsigyti Bankinę knygutę UNIVERSAL STATE BANKO, Didžiausio ir stipriausio Lietuvių Valst. Banko Amerikoje.

Visi, kurie iki Liepos (July) 10 d. padės ar perkels iš kitų bankų savo pinigus į šį Banką, GAUS NUOSIMTĮ nuo Liepos 1 d.

NELAIKYKITE PINIGUS NAME

Didžiausios Lietuvių Organizacijos, Parapijos, Draugijos, Kliubai, Biznieriai ir tukstančiai Lietuvių bei svetimaucijų daro biznį tik su šiuo Banku ir jame pinigus laiko.

ŠIO BANKO TURTAS APIE

\$3,000,000.00

Siųskite pinigus Lietuvon Doleriais ir Litalais per šį Banką greitai ir pigiai

Savo Tautiečiams teikiame visados nuosirdų ir mandagų patarnavimą.

Universal State Bank

(Under State Government & Clearing House Supervision)
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Nuo kosulio, persisaldymo, galvos skaudėjimo, neuralgijos, reumatizmo ir nuo visų skausmų.
Pas visus aptiekorius
35c and 65c, jars and tubes
Hospital size, \$3.00

RUPTURA

Be Peilio \$30 Be Skausmo

Kodel kankintis su diržu, kuomet gydymas yra labai geras ir lengvas kurį galite gauti su pagalba mano metodo. Išgydykit savo rupturą kur simtai kitų išsilydė. Be peilio, be skausmo ir be išlikimo iš darbo. Skaitykite ką Mr. Blankenstein sakė 1911 metais:

Gerbiamas Daktare Flint:
„Aš noriu pasakyti, kad rupturą kurią jūs išgydėt metai atgal ir dabar yra išgydyta. Ir jaučiu, kad visuomet busiu sveikas.“

Su pagarba,
J. A. Blankenstein
Skaitykit ką Mr. Blankenstein sakė 1924

Gerbiamas Dr. Flint:
„Jūs išgydymas mano rupturos dar ir dabar suteikia geras pasekmes po keturiolikis metų išbandymo. Aš neturėjau jokio trubelio nuo to laiko kaip išgydėt. Aš turiu pasakyti, kad tai yra moksliskas ir pasekmingas išgydymas. Mano pareiga buvo pasiūsti pas jus savo draugus, kurie turi rupturas ir jie taip pat buvo išgydyti, kaip ir aš.“

Su pagarba,
J. A. Blankenstein,
Harvey, Ill.
Rural Route No. 1
Paliudijimas gerų žmonių turi pertekinti jus.

VARICOSE GYSLOS \$25

Aš taipgi gydau pasididunusias kojų gyslas mano paties metodu. Be peilio, be skausmo, be sirgimo. Kojos pasidaro taip dailios kaip kudičio.

PATARIMAI DYKAI.

Dr. E. N. Flint
322 So. State St., 5 augštas
Chicago.

Valandos: nuo 9 ryto iki 4:30 po pietų, penedieniais ir ketveriadieniais 5:30 p. n. nedėliomis, uždaroma.

Dr. J. Jakubauskas
Pasekmingai gydau staigias ir chronines ligas NAPRAPATIJOS būdu — be vaistų, be operacijų

4647 So. Halsted St.,
Val. 8 iki 12 ir 8 iki 9 vak.
Tel. Boulevard 4774

ROSELANDO OFISAS:
11132 So. Michigan Ave.
2 iki 7 vak. Tel. Fulman 5147

Physical Health Institute

DR. VELONIS, Ph. D. C., D. O., N. T.

Gydau įvairias ligas, o ypatingai užsisenėjusias, be vaistų ir operacijų, naujaisiais būdais.

4204 Archer Ave., Chicago, Ill.
Brighton Park, 2-ry lubų, Rumas 1
Valandos nuo 9 ryto iki 12 pietų.
Vakare nuo 6 iki 8 val. vakare.
Nedėliandiais nuo 9 iki 12 pietų.
Telephone Lafayette 4543

LITTLE SPINOGRAPHS

Geriau deimantas be žiedo, negu žiedas be deimanto.

Nei vienas negali pasakyti, kad Chiropractic išgydo visas ligas kokios randasi kune, bet jis sulaiko ligas ir suteikia užtikrinimą sveikatai.

Nėra jokios melagystės kas link Chiropractic. Ateikite pas jį ir jūs surasite dideli palengvinimą jūsų sveikatoje. Jūs laimėsite deimantą.

Tel. Boulevard 7006
DR. J. M. FINSLAW,
Chiropractor
1645 W. 47 St., Chicago, Ill.
Valandos nuo 2 po pietų iki 8 vakare. Nedėlioj nuo 10 iki 12 dienų

fear

Are you self-conscious about the impression you make on people?

PERSONAL appearance has a lot to do with the way you feel. Clothes count, of course. But still there is one thing so many people overlook — something that at once brands them as either fastidious or careless — the teeth.

Notice today how you, yourself, watch another person's teeth when he or she is talking. If the teeth are not well kept they at once become a liability.

Listerine Tooth Paste cleans teeth's and more. At last our chemists have discovered a polishing ingredient that really cleans without scratching the enamel — a different problem finally solved.

A large tube of Listerine Tooth Paste is only 25 cents; at your drugist's. — Lambert Pharmaceutical Co., Saint Louis, U. S. A.

Užtektinai didelė, kad patarnavus jums
Užtektinai maža, kad užganėdinus jums

OFFICERS

B. S. Mayer Chairman of the Board
L. H. Heymann President
H. S. Pfau Vice-President
C. L. Jernberg Cashier
F. A. W. Johnson Asst. Cashier
M. A. Weir Asst. Cashier
R. E. Reid Asst. Cashier
H. Beskin Asst. Cashier
E. G. Elsner Asst. Cashier

Resources over \$14,500,000.00

WEST SIDE TRUST AND SAVINGS BANK

An Authorized Trust Company

HALSTED STREET AT ROOSEVELT ROAD
CHICAGO

Atsakomybe ir Budas

BANKOS GERUMAS

Jūs pirmutiniu apgalvojimu, kuomet renkatė sau banką, turėtų būti, atsakomybė ir budas, nes tie yra faktoriai kurie padaro banką SAUGIA.

Finansinė atsakomybė ir geras budas yra svarbiausios priežastys kodėl daugiau negu 40,000 žmonių pasitikėjo j mumis su jų taupymais — pasekmė to pasidarė turto daugiau kaip keturiolika ir pusę milijono dolerių. Su sekamais žmonėmis prie šio banko, jūs galite būti tikri, kad mes pasiulome bankos gerumą.

John A. Spoor
Director First National Bank of Chicago and Guaranty Trust Co., New York
Louis Boissot
Retired, formerly Vice-President First Trust & Savings Bank, Chicago
A. G. Leonard
President Union Stock Yard & Transit Co.
Thornhill Broome
President Midland Warehouse & Transfer Co.
Irving N. Klein
Vice-President L. Klein, Inc.
Nathan T. Brenner
President American Insulated Wire & Cable Co.
Benjamin S. Mayer
Chairman of the Board
L. H. Heymann
President

Su pagarba,
H. Grinberg
Iždininkas

P. S.: — Atidarymas naujų taupymo sąskaitų arba perkėlimas į šį banką prieš arba 15 liepos, gaus pilnas patukanas nuo pirmos dienos mėnesio.

Parankios bankinės valandos: Utarninkais ir subatomis nuo 9 ryto iki 8 vakare. Kitomis dienomis nuo 9 ryto iki 3 val. po pietų

Kas Dedasi Lietuvoj

KAUNAS

Respublikos prezidentas p. Stulginskis vakar, gegužės mėn. 27 d. pietinių traukinių grįžo iš užsienio. Stoty pasitiko Seimo Pirmininkas kan. Staugaitis, Ministeris Pirmninkas ir Užsienių Reikalų M-ris p. Galvanauskas, žem. Uk. ir Val. T. Ministeris p. Krupavičius, švietimo M-ris p. Bistras, Susis. M-ris p. Naruševičius, Krašto Ap. M-ris p. Sližys, Kariuomenės Vadas gener. Žukauskas, Aukštasis Klaipėdos Krašto Igaliojimo p. Budrys ir daug kitų aukštųjų valdininkų ir visuomenės veikėjų.

Mugė Kaune.

Miesto Valdyba praneša, kad Kauno mieste nuo šių 1924 m. birželio mėn. 23 d. iki liepos m. 15 d. įvyks įvairių prekių ukių daiktų, gyvulių, grūdų ir t. t. mugė.

Šiam tikslui miesto valdyba pateikia be mokesnio vietą prie Nemuno ir Neries upių santakos ir leidžia įtaisyti lengvo tipo balaganus su sąlyga, kad mugė pasibaigus balaganai turi būti nuimti. —K. I. B.

Mielių fabrikas ir nauja pirtis.

Lietuvos mielių b-vė, Priepilaukos g-vė 13 Nr., stato didelius 4 aukštų namus mielių fabrikui įrengti. Namai statomi iš nedegamos medžiagos — plytų, akmenų, geležies, betono ir vario. Stogas — baltos skardos. Vidui bus įrengta 125 arklių jėgų katilas. Be to, ten pat statoma atskiras namas pirtiai, kuri busanti įrengta paskiausiai su visais patogumais Maskvos ar Berlyno pavyzdžiu.

Fabrikas ir pirties reikalams kasamas apie 65 metrus ar dar gilesnis artiziano šulinys.

Fabrikas ir pirties bus pastatyti ir pradėsi veikti už 2 1/2 mėnesio.

TELEFONO TARNYSTĖ LIETUVOJE.

Valdžia valdo telefonus Lietuvoje, bet Susisiekimo Departamentas juos kontroliuoja. Telefonas buvo beveik nežinomas Lietuvoje del privatiško vartojimo, kol vokiečiai per okupaciją 1915 m. juos įvedė. Bet tas vokiečių įdėtas aparatas buvo pavaduotas aparatu iš Estonijos, kuris turi visus vėliausius pagerinimus.

Telefono ofisas Kaune gali aprūpinti 1,500 telefonų savininkų, bet tik turi 1,012. Bet reikalavimas telefonų vis auga ir dabar yra du syk tiek, kiek buvo pereinamas metais. Yra 44 darbininkės Kauno telefono ofise, ir apart vietinės tarnystės turi ilgą susisiekimą su visa Lietuva, Latvija, su Karaliaučiu, Prūsija ir Berlinu.

Kaštuoja 175 litus įdėti biznio telefoną ir reikia kas mėnesį užmokėti 35 litai. Privatiškuose namuose kaštuoja 100 litų įdėti ir kas mėnesį užmokėti 10 litų. Manoma, kad privatiškų telefonų kainos peržemos ir busi padidintos.

Keli bankai nusipirko ir įdėjo savo telefono skyrius ir centralis ofisas turi prašymus del 200 tokių aprūpinimų.

[FLIS].

Chicagos žinios

PASITURINTIS NAMŲ PARDAVINETOJAS PRAPUOLĖ.

Keletą dienų atgal prapuolė Harold Bradley, galva didelės real estate firmos Harold Bradley and Co., 717 N. Michigan Ave. Jis išėjo pas nuomininkus, susikolektavo \$1,000 nuomomis ir dingo. Kiek laiko atgal jis turėjo didelių finansinių vargų, kada pradėjo budavoti labai didelį namą, o pinigų tam užtektinai neturėjo. Tačiau dabar buvo sutikę ateiti jam pagelbėti kiti turėtojai. Jo advokatas paprašė policijos jį surasti.

Tečiaus jo motina sako, kad jis didelių finansinių keblumų neturėjo, tik buvo liguistas ir labai pavargęs, taip kad grėšė visiškai nervų suirimas. Tad jis nusitarė išvykti kelioms dienoms pasilsėti. Bet kad jis negryžta, tai motina spėja, kad jis serga ir randasi kurioj nors sanatorijoje.

Nušovė žmogų bepraktikuodami šaudyti

Walter Flanders, 22 m., gyvenęs arti Des Plaines, liko nušautas H. J. Watson, Greenview golfo klubo lauke.

Pasak policijos, Flanders įėjo į budelę klubo laukuose. Tuo laiku klubo prezidento sunus Allshouse rengėsi praktikuoti šaudyti iš šautuvo. Prie jo prisidėjo ir lauko prižiūrėtojas Watson, kuris prikabino popieros šmotą ant budos sienos ir šovė. Jau norėjo antrą kartą šauti, kaip Flanders išbėgo iš budelės ir sukrito negyvas. Watson tapo suimtas.

Atsiimkit laiškus iš Pašto

Šie laišukai yra atėję iš Europos. Kam jie priklauso, tegu nuneša į vyriausiąją paštą (Clark ir Adams gat.) atsiimti. Reikia klausyti prie langelio kur padėta iškaba "Advertiser Window" lobėj nuo Adams gatvės, pasakant laiško NUMER, kaip kad šiame sąraše pažymėta. Laiškus paštas laiko tik keturiolika dienų nuo paskelbimo.

904 Battulienė Miss O
913 Bukaveckos J
916 Chulys Victor
918 Ciernas Bienadikt
921 Daubraugkaite Jugi
923 Dobilaite Elzbieta
929 Galdikas Fran
942 Garionis Petras
943 Gobcauskaite Aniela
949 Gudaicini Jurgiu
956 Janubevicz Josopas
957 Jocas Jonas 2
962 Jusenui Justuj
964 Juskevici Anelia
965 Julijonai Jogminine
966 Jwodagalvi Matejus B
981 Kiselus Petrini
983 Kianrakiod Julijane
984 Endrijankienei Bakei
994 Kopis Rupert
996 Kungis Vincentas
1000 Laurinanicus Feleksas
1006 Luka Vugdelija
1009 Marcinkevicius John
1011 Miekycvui Vyktar
1014 Motejunas J
1017 Mokus Janos
1018 Narbasas P
1020 Narbutos Antanas
1023 Paukscini Vincui
1036 Pupelis A
1047 Simkus Ana
1050 Slota Lindvikas
1057 Stoksus Zofije
1061 Staponkui Antanui
1064 Stasjules Jonas
1065 Stanislavaitis F
1071 Urlingis Mary
1074 Valienei Julei
1075 Wajsnis Justinas
1081 Wabacdis Valtar
1092 Zudikaitis John
1093 Zulanitei Reginai

Garsinkitės Naujienose

Taupymo sąskaitos perkeltos pirm Liepos 15 dienos gaus palukanas nuo Liepos 1 dienos.

SOUTH WEST TRUST & SAVINGS BANK

35th St., Archer & Hoyne Ave.

RESURSŲ VIRŠ \$5,000,000.00

Valstijinis bankas — Chicago Clearing House priežiūroje

Atidara Subatos vakare nuo 6 iki 8 val.

Kasdien nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų

REAL ESTATE PASKOLA

Apsaugos skrynute — 3% už taupymus

Mes siunčiame pinigus į Europą

JOS. J. KRASOWSKI

Manageris morgičių ir bonų departamente

Valdyba:

THOMAS J. HEALY President

EDWARD P. LITSINGER Vice-President

ANDREW H. WOLSKI Cashier

GEORGE A. KALSCH Asst. Cashier and Secretary

Patarimų Komitetas:

RALPH VAN VECHTEN, Vice-President, Continental & Commercial National Bank

ABEL DAVIS, Vice-President, Chicago Title & Trust Co.

Direktoriai:

JOHN E. BIGANE Coal Dealer

JOHN BRUEHL Market

FRED J. HOLDSWORTH, President Winchester Simmons Co.

CHARLES M. FRIESENECKER Druggist

PERLEY M. GOODWILLIE, Vice-President, D. M. Goodwillie & Co. Box Manufacturers

JOHN V. HEALY Attorney at Law

THOMAS J. HEALY President

STEPHEN D. HIRSCHBOECK Boots and Shoes

EDWARD P. LITSINGER Attorney and Counselor at Law

CHARLES P. MCNEELIS President, Bartlett Coal Co.

GEORGE MORGENTHAUER Wholesale Meats

A. D. SHOUP, President, A. D. Shoup & Co., Box Manufacturers

PHILIP SUMMERS President, Brighton Foundry Company

6%

Tegul jūsų pinigai uždirba 6%.
Ateikite į mūsų banką ir klauskite bile vieno viršininkų apie mūsų pirmus morgičius ir bonus.

Peoples Stock Yards State Bank

DIDELIS BANKAS

ant kampo

47 St. ir Ashland Ave.

CHICAGO

Gera žinoma bankas tarpe lietuvių visoje Amerikoje savo stiprumu ir geru patarnavimu.

DOVIERNASTIS

(Ingaliuojimai)

Taipgi kiti Reikalai ir Provos Lietuvoje

Jeigu kam reikia padaryti doviernastis vedimui reikalų ir provų Lietuvoje, jei reikia padaryti pirkimo ir pardavimo aktus kaslink nuosavybės Lietuvoje, ar kokius kitus dokumentus, tegul kreipiasi į Naujienų ofisą, kur visi tokie dalykai atliekami su pilnu žinojimu, stropiai, greitai ir už pigiausią kainą.

Taip-jau jeigu kas turi vedimui provų arba bylų Lietuvos teismuose, tegul keripiasi į Naujienų ofisą, nes iš čia pavedame Lietuvos bylas savo korespondentams advokatams Lietuvoje, kiekviename atsitikime paskiriamo bylas geriausiems savo dalyko žinovams.

NAUJIENOS
Teisių Skyrius

1739 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

Nuolat-Kasnedėlia čėdykit-taupykit Pinigus

Tik nuolatiniu sisteminiu atidėjimu pinigų darbininkas žmogus gali sučėdyti apsaugos sumą juodai dienai.

Taupymo ir skolinimo bendrovės arba spulgos gyvuoja Amerikoje tam, kad darbininkui žmogui būtų patogiau čėdyti pinigus. Tos taupymo ir skolinimo bendrovės arba spulgos yra kaip kooperativai bankai ir yra po tokia pat valdžios priežiūra kaip ir bankai.

Naujienų Spulka, arba taupymo ir skolinimo bendrovė, veikia sulig Illinois valstijos įstatymais tokioms spulkoms reguliuoti, ir yra po Illinois valstijos valdžios priežiūra. Naujienų Spulka yra tai kooperativė darbininkų įstaiga bankiniems reikalams atlikti.

Sudėti Naujienų Spulkos narių pinigai yra paskolinami tiems nariams, kurie turi ar perkasi namus ir už paskolą užstato savo namus spulkai, arba kitaip sakant, duoda pirmą morgičių. Pinigai yra skolinami ant 6-to metinio nuosimčio. Visi uždirbti nuosimčiai yra padalinami spulkos nariams pagal jų įmokėtų pinigų keturis sykį ir metus.

Tikrai, nėra patogesnio, geresnio ir saugesnio būdo pinigams taupyti, kaip prisidėjus prie Naujienų Spulkos.

Kviečiame Jus prisirašyti prie Naujienų Spulkos be tolesnių atidėlojimų — kuomet greičiau prisirašysite, tuo daugiau sau naudos pasidarysite. Naujienų Spulkos nustatytas kapitalo rubežius yra vienas milijonas dolerių.

Prisirašyti prie Naujienų Spulkos ir pasidėti pinigus galima kasdien iki 8 val. vakare. Naujienų Spulkos direktorių meetingai esti sėdomis. Ateikite patį, nelaukdami kad kas už rankos paėmęs atvestų. Iš kitų vietų galite atsiųsti pinigus per paštą.

NAUJIENŲ SPULKA
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

ELEKTRA

Šviesa ir pajėga suvadamė į senus ir naujus namus, taipgi dirbtuves. Cash arba ant išmokėjimo.

Pirmutinė Lietuvių Elektros Korporacija Amerikoje

THE BRIDGEPORT ELECTRIC CO., Inc.

A. BARTKUS, Pres.

1619 W. 47th St., Tel. Boulevard 7101, 1892. Chicago.

Kelias į Socializmą

Parašė Dr. O. Bauer

Lietuvos Socialdemokratų Partijos Leidiny

Versta iš vokiečių kalbos

TURINYS

1. Politikos ir visuomenės revoliucija
2. Stambiosios pramonės socializacija
3. Pramonės organizacija
4. Darbininkų komitetai
5. Stambiųjų dvarų socializacija
6. Valstiečių ukių socializacija
7. Miestų žemės plotų ir namų socializacija
8. Bankų socializacija
9. Ekspropriatorių ekspropriacija
10. Socializacijos sąlygos

Knygutė 35 puslapių.

Kaina 35 Centai

Verta kiekvienam perskaityti.

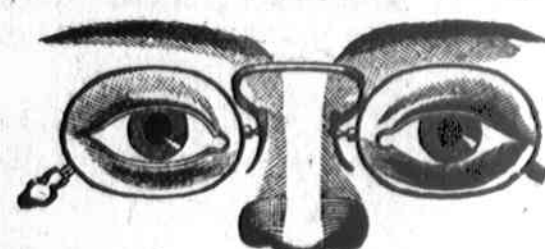
"NAUJIENŲ" KNYGYNAS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Pranešimas!

Šiuomi pranešam savo gerbia miems draugams ir remėjams, kad aš išvažiuoju Liepos (July mėn.) 6 dieną ant atostogų iš Chicagos ant keleto savaitių. Tie, kurie turite ypatingą reikalingą matyti su manim, turėsite palaukti iki aš pranešu apie savo pagrizimą. Krautuvė bus atidara ir bus patarnaujama visose reikaluose. Kurie nepaliečia mano ypatingų reikalų.

K. S. RAMAŠAUSKAS

KAIP JUSŲ AKYS?

Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsirėškia, kreipkitės į patyrusį lietuvių akių specialistą.

Akių kainos žemesnės kaip pas kitus.

Dr. Serner O. D.

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Valandos nuo 3 iki 5 ir nuo 6 iki 8, Nedėlionis nuo 10 iki 1.
Te. Boulevard 7679

Tel. Lafayette 4223

Plumbing, Heating

Kaipio lietuviai, lietuviams visados patarnauja kuogeriausiai

M. Yuška,

3228 W. 38-th St., Chicago, Ill.

Phone Boulevard 6369

FOTOGRAFA

P. CONRAD

3130 So. Halsted St.

Patyrimas mano įgytas per 15 metų. Visus darbus atlieku kuogeriausiai.

Pinigai

iš

Bridgeporto

LIETUVĄ

per

NAUJIENAS

3210 So. Halsted St.,
Tel. Boulevard 9663.

PINIGAI

iš

Roselando
Lietuvon

Roselandiečiams ir kensingtoniečiams artimiausia įstaiga pasiuntimui pinigų Lietuvon yra Tupikaičio aptieka, 233 East 115th St. Pinigai nuėina Lietuvon greitai, su pilna garantija.

Iš Roselando ir Kensingtono siųskite pinigus Lietuvon per Naujienų Skyrių Tupikaičio aptiekoje, 233 E. 115th St., Kensington.

NAUJIENŲ

Pinigų Siuntimo Skyrius atdaras kasdien nuo 8 v. ryto iki 8 v. vakare. Nedėlioniais nuo 10 v. ryto iki 2 val. po piet.

Tavo Pareiga Jais Rupintis.

Mai kudiškai negali niekuom sau pagelbėti! Kuomet jų viduriai užkietėja, jie nežino kas jiems kenkia. Tai yra reikalus jų motinoms! Priskirkite juos rūpestingai. Pridėkite, kad jų viduriai veikty kiekvieną dieną. Ir jei apsirėškty nors mažiausiu vidurių užkietėjimu, duokite jiems Bambino—Kudikių Geriausį Draugą. Kudikiui mėgta jį. Jie net prašo daugiausia. Jis veikia greitai, lengvai, tikrai. Bonka 35c, aptiekose ar tiesiai iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

Garsinkities "Naujienose"

PRANEŠIMAI.

Chicago Liet. Auditorijos Bendrovės mėnesinis susirinkimas atsiūbo pirmadienį, 7 d. liepos, Keisčiausios pulkos name, 840 W. 33 gt., lygiai kai 7:30 v. vakare. Direktoriai ir draugai atstovai butinai esat kviečiami atsilankyti, nes yra didelis susirinkimas ir daug svarbių dalykų bus svarstoma, nes Auditorija visu smarkumu kyla į aukštą.

—A. Jankauskas, sek.

Rusijos Politinių Kalinių Šeimo Draugijos piknikas įvyks liepos 6 d., St. Louis, 111. Privažiuoti galima sekamais: imkite Ogden-Laramie gatvę iki 25 St. arba 22 kol pasibaigia. Iš ten imkite Lyons-Berwyn karus ir važiuokite iki Ogden ir Harlem Ave. Ten jus pikniko komitetas pasitiks.

— Komitetas.

Draugystės Liet. Taut. Tėvynės Mylėtojų No. 1 pusmetinis mitingas bus nedėlioje, 6 dieną liepos, 1 val. po pietų, Ežersko svetainėje, 46th ir Paulina gatvių. Atžinas narys neatbūtinai privalo atsilankyti, nes yra svarbių reikalų.

— Nut. Rašt. K. Chap.

Town of Lake. — Draugystės Lietuvos Sūnų No. 1 pusmetinis susirinkimas įvyks liepos 6 d., P. Lukoševičiaus svet., 4531 S. Paulina St., 8 val. vak. Visų atsilankymas yra labai reikalingas.

— F. T. Puleikis, Sekr.

Roseland. — D. L. K. Vytauto Draugijos No. 2 pusmetinis susirinkimas atsiūbo nedėlioje, Liepos 6 d., 2-ą val. po pietų, paprastoj svetainėje, 158 E. 107 gatvė. Prašoma narių skaitlingai atsilankyti.

— Rašt. P. Grigula.

L. M. S. A. 2 kuopos svarbus susirinkimas įvyks šeštadienį, liepos 5 d., Raymond Chapel, 8 val. vak. Visi nariai turite laiku susirinkti, nes yra svarbių reikalų aptarti.

Bus svarstoma ir renkama komisi-ja išvažiavimui rengti.

— Komitetas.

L. S. S. 81 kuopos mitingas įvyks ateinantį šeštadienį, liepos 5 diena, kai 8 val. vakaro. Lūjosybės salėje, 1822 Wabansia Ave. Visi nariai prašomi laiku susirinkti.

— Raštinkas.

Bridgeport. — Illinois Lietuvių Pasalpos Klubas mėnesinis susirinkimas įvyks šeštadienį, liepos 5 diena, 7:30 val. vakaro, Mildos svetainėje (apatinė), 3142 S. Halsted St. Visi klubiečiai malonėkiai dalyvauti susirinkime.

—A. J. Lazauskas, sek.

Draugystės Lietuvos Vėliava Am. No. 1 išvažiavimas įvyks sekmadienį, liepos 6 d. ir Jefferson miškus. Išvažiavimas prasidės nuo 11 val. ryto ir tęsis per visą dieną. Visi draugai ir draugės malonėkiai atvažiuoti ir linksmai laiką praleisti ant šviežio oro. Vaziuoti reikia iš visu miesto dalių iki Milwaukee Ave. ir Milwaukee karu važiuoti iki karas sustos, o tada paeiti į šiaurę kokią vieną milę; ten bus mūsų išvažiavimas.

—John Motuz..

Roseland. — Sekantį panaudė, liepos 7 d., 7:30 val. vakare, K. Strumilo svetainėje, 158 E. 107 gt., kampa Indiana ave. įvyks Lietuvių Darbininkų Namų Bendrovės šėrininkų mėnesinis susirinkimas. Jame bus svarstoma ar jau pradėti statyti bendrovės namai. Be to yra dar ir daugiau svarbių reikalų, kurie turi būti apspartyti. Todėl visi šėrininkai ir šėrininkės malonėkiai atsilankyti paskirtu laiku.

J. Tamašauskas, sek.

Lietuvių Amerikos Politikos Klubas ant North West Side's pusmetinis susirinkimas įvyks 7 d. Sv. Mikolo parapijos svet., 1644 Wabansia ave., 8 val. vakare. Neapimkite klubo narių pribūti; turime svarbių reikalų nutarti. Taipgi kviečiame naujus narius ateiti ir prisirašyti.

—Valdyba.

ASMENU JESKOJIMAI

PAJIESKAU Walterio Gutskio ir T. Gudaičio; esu ju draugas ir turiu svarbų reikalą. Meldžiu atsi-
sauti ar kas žinote pranešti.
Antanas Didžpetris
10153 So. State St., Chicago
Phone Pullman 7694

PAIESKAU Juozo, Antano ir Simono Žibų; pirmiau gyveno Chicago. Meldžiu atsiūkti ju pačių, bei kas žinote pranešti man arba ju broliui Petriui Žibui, 701 N. 6th St. Turiu išskalo ačiū.

Walter Domasevičius,
841 Brooklyn St., St. Louis, Mo.

IVAIRUS SKELBIMAI

PAGRAZINAM NAMUS
Ar Tarnaiti yra reikalus savo namų — mialiausi, dekoruoti, kalsimuo-
ti, popieruoti arba į naujus namus
sudeiti atlikti? Jei taip, tai mes ta-
visą Tarnost darba galime atlikti už
gana prieinamą kainą — pirmą negu
duos kitam virš pažymėtą darbą, at-
silausite kainos pas mus.

Kreipkitės:
BRIDGEPORT PAINTING
HARDWARE CO.,
3149 So. Halsted St.,
Tel. Yards 7282.

STOGDENGYSTĖ
Stogų prakurimas užtaisomas ir
rąntuojamas už \$4. Automobilų
trokų patarnavimas Chicagoje ir apie-
linkė. Įstaiga 34 metų senumo. Di-
džiausia ir geriausia stogų dengimo
įstaiga Chicagoje. Tik patyrę unijos
darbininkai samdomi. J. J. Dunne
Roofing Co., 3411-13 Ogden Ave.,
Phone Lawndale 0114.

IVAIRUS SKELBIMAI

INFORMACIJOS KELEI-
VIAMS I KANADĄ.

Žinia tiems žmonėms kurie nori at-
siviesti savo gimines į Kanadą iš
Lietuvos arba kitų žemių, bus suteik-
ta kas yra reikalinga del kiekvieno
keleivio norint atvažiuoti į Kana-
dą. Kreipkitės ypatingai arba per
laiškus į mūsų Laivkarių Ofisą, o
mes suteiksime visas informacijas ir
kokie yra Kanados imigracijos įsta-
tymai. Aš buvau Kanadoje su tais
reikalais nuvažiuojęs ir viską sužino-
jau kas reikalinga del norinčių va-
žiuoti į Kanadą. Aš turiu korespon-
dentus didesniuose Kanados miestuo-
se ir visus mano keleivius jie sutiks
ir viskuo aprūpins. Su visais reika-
lais kreipkitės į

Geo. Kaupas and Co.
Lietuviška Agentura Laivkarių
Pardavimo ir Pienų Siuntimo.
6603 St. Clair Ave. Cleveland, O.

TAISOME TAJERUS. Jūsų seni
tajorai gali būti sutaisyti ir tuomi-
galite sutaupti pinigų. Turime nau-
jų tajorių ant rankų.

Kreipkitės:
GEORGE RUKLIC
1605 So. Wabash Ave.
Tel. Calumet 1671

ISRENDAVOJIMUI

RENDAI—
VIETA krautuvei ir syktu
ruimai gyvenimui del rendos.
Reikale kreipkitės:
2607 West 47 Street

ANT RENDOS vasariniai ne-
mai (summer resort) prie Long
lake, galima rendavoti ant dien-
nos, savaitės, arba sezono, taipgi
botai ir valgomai prie vietos,
prieinamos kainos.

SZEMET'S RESORT
(at Long Lake)
Campbellsport, Wis. R. 4 B. 56

SIULYMAI KAMBARIU

PARANDAVOJIMUI gana
gerai kambarys del vieno, arba
dviejų vaiku. Atsiūskite
3524 S. Halsted St.
2 lubos iš fronto

TEMYKIT
Išsiduoda kambarys prie mažos
šeimynos, šviesus ir švarus su valgiu
ar be valgio, arti car lines, prie to
yra ir garadžius.

A. DANILE,
3534 S. Parnell Ave.
2-ros lubos
Tel. Yards 6803

LIETUVISKAS HOTELIS ge-
riausia vieta del darbininkų ap-
sigyventi, vyrams arba mote-
rims; su valgiu arba be valgio
\$8.00 ir savaitę su valgiu. Peter
Gadeiko, 1606 So. Halsted St.

PARANDAVOJIMUI forni-
šiuoti kambaryai del vieno, dvie-
jų, trijų ar daugiau vaiku —
vyrų. Kreipkitės: 2113 So.
Halsted St. arba 443 W. 43 St.

ŠVIESUS priekinis kambarys
del blaivaus žmogaus arba vedu-
sios poros.

J. JANKUS
1834 Wabansia Ave.
Trečio augšto prieky

JIESKO DARBO

PAJIESKAU darbo į krautuve, pa-
gelbininkas prie troko, arba galiu pi-
nigais prisidėti prie kokio biznio.
Taipgi kam reikalingas vaikas paig-
gės mokykla, 16kos metų dirbti krau-
tuvę arba ofise. Atsiūskite

A. J.,
263 E. 115th St., Chicago, Ill.

KAS reikalaujate karpenterio
del pataisymo senų namų ar
plumberio kreipkitės sekamu
adresu:

VINCENT KASAKAUSKIS
4521 So. Mozart St.

PENTORIUS ir pleisteruoto-
jas. Šios darbus atliekame pigiai
ir gerai. Reikalingam kreipkitės
laišku:

K. BRUŽAS,
3210 So. Halsted St., Chicago

REIKIA DARBININKU

MOTERU

REIKALINGA mergina ar našlė
už gaudinę ir gražius namus. Duo-
si užlaikymą ir \$14.00 ir savaitę. Iš
toliau rašykite: vietinės kreipkitės
ypatingai nuo 7 iki 8 val. vakare
"NAUJIENOS" J. M., Box No 130
3210 So. Halsted St.

REIKIA DARBININKU

VYRU

REIKALINGAS bučeris, ku-
ris moka gerai tą darbą. Kamb-
arys ir valgis ant vietos.
5100 Archer Avenue
Tel. Lafayette 2014

REIKIA —
Pardavėjo prie pianų ir play-
erių. Patogios sąlygos ir pasto-
vus darbas.

KLEIN BROS.
20th & Halsted St.

DVIDESIMTS penki doleriai sa-
vaitinės algos ir didelis komisi-
nas. Gausi ir gerai apsipazinęs apie
Pittsburgho aplinkę žmogus yra
reikalingas reprezentuoti biznį. Ra-
šykite.

K. P. McCarthy
5016 Dearborn St., Pittsburgh, Pa.

AUTOMOBILIAI

PARDAVIMUI Fordo trokas, dar
visai naujas — pardavimo priežas-
tė, į kiti biznį. Parduosiu už gana
prieinamą kainą ir jei pirkėjas netu-
rės visų pinigų duosiu lengvą išmo-
kėjimą. Kreipkitės rytais iki 9 va-
kandai. BELL DUDOK, 933 W. 34th
Pl. (2-ros lubos užpakaly).

RAKANDAI

PARSIDUODA 4 kambarių
rakandai, visi gerame stovyje:
Victrola su daugybe rekordų,
lietuviškų ir angliškų; du pečiai
vienas šildomas del kietųjų ir
minkštųjų anglių, mėlynai ene-
maliotas, kitas "combination".
Taipgi parduoda Fordas tour-
ing — visai naujas. Viskas bus
parduota pigiai, nes išvažiuoju
Lietuvon. 5135 So. Halsted St.

PARDAVIMUI rakandai 5 kamba-
rių, moderniški, vartoti tikrai trump-
pa laiką, parduosiu tuojau, 3 šmūtų
veluro parloro setas, 3 šm. skurinis
parloro setas, 7 šm. riešutinis valgo-
mo kambarys setas, 3 šm. miegamiojo
kambarys setas, karpetai, liampos, fo-
tografai. 2224 S. Kedzie Ave., 1 fl.

PARDAVIMUI

GROSERNĖ ir bučernė parduoda
beveik už pusdyk, vieta tirštai žmo-
nėmis apgyventa; biznis išdirbtas per
daugel metų. Daug tavoro, nauji fik-
sūrai, turli parloro greitali, arba
mainysiu ant loto ar automobilio.
Priežastį patirsite ant vietos.

3806 So. Wallace St.
Phone Boulevard 4932

EXTRA EXTRA
Aukso mainos

Parsiduoda du geri bizniai, 5
kambaryai pagyvenimui. Elek-
tros šviesa, arti miško ir bulva-
ro. Tukstančiai automobilių va-
žiuoja pro šalį kasdien. Parduvi-
mo priežastį patirsite ant vie-
tos. Kreipkitės prie savininko
JOHN K.
Priešais Liet. Tautiškų Kapinių

PARDAVIMUI bučernė ir groser-
nė, lysas ant dviejų arba trijų metu.
Parduosiu už teisingą pasiulymą, bi-
znį su arba be namo. Priežastis par-
davimo turli du biznius. 2050 W. 22nd
St., arti Hoynė Ave.
Savininkas randasi:
2210 W. 22nd St.

NAUDOKITES savininkai. \$2500
vertės geriausio painto ir varniso
Bus išparduota per 15 dienų, \$1.75 už
galioną. Prastensio galionas po \$1.00
galionas ir kitokių reikmenų reika-
lingų. Bus atdara July 4 ir nedėlioje.
1971 Canalport Ave.

PARSIDUODA smulkii daiktų
krautuve, kendžiū, ice cream,
cigarų, tabako ir kitokių smulk-
menų. Parduosiu labai pigiai,
priežastį patirsite ant vietos.

4602 So. Wood Str.

PARDAVIMUI grosernė ir
delikatessen, daromas geras bi-
znis, turi but parduotas tuojau;
teisingas pasiulymas nebus at-
mestas.

964 W. 37 Place

PARSIDUODA grosernė, ruko-
tos mėsos, tabako ir kitų smulkmenų
krautuve. Vieta gera; netoli fabri-
kų.

Kreipkitės
2300 W. 48th Place
Tel. Lafayette 8360

DIDELIS BARGENAS
Ant pardavimo grosernė ir bu-
černė, biznis cash ir per daugelį
metų išdirbtas, visokių tūrų apgy-
venta. Priežastis pardavimui — li-
ga. Atsiūskite pas savininką.

5700 So. Morgan St.

PARDAVIMUI

PARDAVIMUI grosernė ir deli-
katesen krautuve. Sena įstaiga. Ge-
ra vieta uždirbimui pinigų. Šale
bučernės ir karų transferimo kam-
po, North Sideje. Yra daroma cash
biznis virš \$1000 ir savaitę. Nėra
konkurencijos. Turi but parduota
greit, kad užbaigus namų reikalus,
už \$1800 nupirsite viską, išmokė-
jimai, jei reikia. Atsiūskite taipgi
nedėlioje nuo 10 iki 5 val. po pietų.

1614 DEVON AVE.,
netoli Clark St.

PARSIDUODA arba išsimaino
moteriškų skrybelių ir kitokių ap-
rėdalu štoras, randasi lietuvių ap-
gyventojų vietoje. Mainysiu ant ki-
tkio biznio arba namo. Tinkamas
del BEAUTY parlor. Platusnių ži-
nių kreipkitės pas:
C. P. Suromskis & Co.
3352 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 9641

PARDAVIMUI krautuve kendžiū,
ice cream, cigarų, cigarečių, notio-
stock. Parduodu už gana prieina-
mą kainą. Krautuve labai tinkamo-
je vietoje ir biznis išdirbtas.

Mrs. Dacosse,
1215 W. 32 St.

PARDAVIMUI grosernė ir deli-
katesen geroje ant kampo vietoje.
Didelis štoras. Keturi kambariai
gyvenimui. Parduosiu su formiškai
arba vieno biznį. Parduosiu pigiai.
3700 S. Emerald Ave.
Phone Yards 1351

PARDAVIMUI grosernė ir
bučernė. Kaina \$2,000.

Kreipkitės:
7716 Harvard St.,
Forest Park, Ill.

NAMAI-ZEME

ANT BRIDGEPORTO TARPE
31 IR 35 GATVIŲ

6 kambarių murinis namas; 3
dideli kambariai ant augšto;
augštas beizmentas, elektros
šviesa, drabužių kambariai; ran-
dasi geroje vietoje. Savininkas
parduoda labai pigiai, užtat kad
pinigai reikalingi bizniui. Kaina
\$4,800.

4 flatų murinis namas, 2 po
4 ir 2 po 6 kambarius, elektros
šviesa, vanos; rendos neša \$1-
320 j metus. Geriausia vieta ant
Bridgeporto. Kaina \$12,000.
Lengvi išmokėjimai.

UNIVERSAL STATE BANK

Real Estate Department
3252 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 0700

PARSIDUODA kampinis 225x
300 lotas ant 104th St. ir Spring-
field Ave. ir 5 kambarių namas;
elektra, daržinė, vištų namas,
130 vištų, 1 karvė, prekė \$5000.
\$1,800 cash, kitus išmokėji-
mais. Parduodu, nes išvažiuoju
į Europą. Mano adresas: JOE
MADIVAR, 10419 Springfield
Ave., Mt. Greenwood, Ill.

Marquette Manor

Naujas 2 flatų murinis namas, 5-5
dideli kambariai, sun parlor, užpa-
kalinis porčius per visą namą, aržuolo
trimingai, gražiai dekoruotas ir švie-
soms fixtures. Įbudavotas plumbin-
gas, hot water heat. Boilers ir pai-
pos apdengtos, pleisterotas sklepas
ir lubos, viršutinis flatas išrenduo-
tas, \$80 j mėnesį, 2 karų garadžius,
kaina \$15,500, pinigais \$7,500, Maple-
wood Ave., netoli 63rd St. Phone Re-
public 1932.

PIKNINKO DARZAS

Gerai žinomas pikniko daržas, ga-
lima uždirbti daug pinigų, prie ce-
mentinio kelio, prie karų ir busų li-
nijų, 2 geros vietos del pikniko
daržų. Nepraileiskite tos progos.

ILLICH & FRANEK
7248 Ogden Ave.

1 blokas j vakarus nuo Harlem

PARDAVIMUI BARGENAS
Moderniškas 2 augštų murinis na-
mas, dideli šviesi krautuve, 6 gražūs
kambariai, garų šildomas, didelis už-
pakalinis porčius ir jadas, daug vie-
tos del garadžiaus, lengvais išmokė-
jimais, šale lietuvių Auditorium.
3129 So. Halsted St.

PARDAVIMUI 4 kambarių cottage,
su stikliniu frontiniu porčiumi, elek-
tra, 1 karo garadžius, vištinkas, 5
lotai (2 kampiniai lotai). Kaina \$3,
600, lengvais išmokėjimais.

108 Central Park Ave.
Kampas 108th St.
Mt. Greenwood, Ill.

PARDAVIMUI 5 akrų žemės ne-
toli Chicago's apie 15 minutų tikrai
eiti nuo karų \$300 įmokėti, kitus iš-
mokėsiais.

Kreipkitės prie savininko
2613 So. Union Ave.
1 lubos užpakalis

NAMAI-ZEME

PARDAVIMUI saliuonas ir
Roadhouse, tik biskutį už mies-
to. Randasi prie didelio trans-
portacijos kelio. Murinis namas.
Didelis saliuonas ir valgomasis
kambarys. Šešių kambarių fla-
tas viršui. Didelis šokių pavilio-
nas, oltas 90x125. Tai yra tik-
ras bargas ir proga visam gy-
venimui. Tikrai \$5000 pinigais
reikia.

Kreipkitės.

SHEEHAN WITOUS
AND COMPANY
1654 W. 63 Str.
Prospect 1910

MAINININKAI PASISKUBINKITE

IŠSIMAINO 4-ųjų flatų muro na-
mas, su extra lotu ir garadžiumi, mai-
nysiu ant mažesnio namo nepaisant
apielinkės. Namas gali but toliaus
nuo miesto.

IŠSIMAINO 2-ųjų flatų muro na-
mas, South Sideje, parduosiu už \$12-
500 arba mainysiu ant mažesnio na-
mo, loto, bučernės ar Dry Goods što-
ro.

IŠSIMAINO 4-ųjų kambarių cottage
su trims lotais. Cottage randasi Mor-
gan Parke. Parduosiu pigiai arba
mainysiu ant didesnio namo nepai-
sant apielinkės. Su viršinėtais rei-
kalais kreipkitės pas

FRANK G. LUCAS
4116 Archer Ave.
Phone Lafayette 5107

BIZNIAVAS KAMPAS
2 muro štorai ant kampo.
Vienas štoras išrendavotas
— kampinis tuščias — labai
gera vieta ar aptiekai arba
(soft drink parlor) randasi
ant Ashland Ave., netoli 69th
Po štorais yra aukštas beiz-
mentas, furnace apšildomas,
parduoda labai pigiai su
įmokėjimu tik \$4,000.00. Pa-
siskubinkite katrie įeškote
biznio progą, nes ne kas dien-
ą atsitinka.

ROZENSKI LEMONT
and COMPANY
6312 So. Western Ave.

PARDAVIMUI medinis namas, 5
kambarių. Yra vana, elektra, telefo-
nas; viskas naujos mados. Ir kam-
pinis lotas prie šalies namo. Del 3 ka-
rų garadžius. Labai didelis bargas,
nes važiuoju Lietuvon. 10103 So. Aber-
deen St. Kreipkitės prie savininko
6230 So. Whipple St.

ANT pardavimo lotas 68th ir West-
ern Ave. 5 lotas nuo kampo, 25 pė-
dų plotis, prekė \$2700 cash. Antrą
ant 69th vienas blokas nuo Western
Ave. j eastus, kampa 50 pėdų pla-
čia, 125 pėdų ilgio. Parduosiu arba
mainysiu ant automobilio. Atsiūskite
pas savininką
2306 Blue Island Ave.

PARDAVIMUI 6 kambarių
rezidencija, karštu vandeniu šil-
dama, 2 karų garadžius, lotas
37½ platumo, kaina \$7,200.
Atsiūskite:
5621 So. Sawyer Ave.

PARDAVIMUI 6 kambarių
cottage, didelis augštas, frontas
gerai ištaisytas, kaina \$3,500,
pinigais \$1,000. C. DITTMAN,
4230 Elms St., Lyons, Ill. Tel.
Lyons 1574 J.

PARDAVIMUI cottage, me-
dini, 5 kambarių ir šale yra lo-
tas. Kaina \$3,000 cash. \$1000
įnešti, kitus išmokėjimais. Ge-
roje vietoje, netoli bulvaro.
6024 So. Tripp Ave.

PARDAVIMUI biznlavas na-
mas 2 augštų apart biznio vie-
tos, da 3 pagyvenimui. Taipgi
yra garadžius del 2 karų. Na-
mas randų neša 90 dol. j mėne-
sį, namo kaina \$6,500.

3709 So. Halsted Str.

PARDUOSIU arba mainysiu
4 kamb. cottage, 50x125 lotas.
Garage, elek., gasas, vana. Kamb-
dyki, toj galima kraustyti gy-
venti. Mainysiu ant mažo biznio
ir biskį pinigais. Namas randasi
arti vienuolyno. Sav. P. Kuršau-
skis, 751 W. 31 St., Yards 6296.

PARSIDUODA 4 kambarių
medinis namas, 2 lotai. Kas my-
li gyventi ant laukų tam gera
proga.

Atsiūskite:
3906 W. 62nd St., Chicago

PARDAVIMUI 3 flatų mūri-
nis namas, 6 kambarių, elektra,
gasas ir toiletas, neša pelno
14%. Atsiūskite, 2 lubos
frontas.

3811 So. Parnell Ave.

NAMAI-ZEME

3404 South
Morgan
Street
Yards 1571

Nori pirkti namą ar mainy-
ti namą, važiuok pas mane

2 flatų muro namas, po 5 ir 6 rui-
mus, mainau ant bučernės ar groser-
nės, namas randasi ant 53 ir Mor-
gan St.

2 flatų medinis ir 3 lotai, mainy-
siu ant bučernės ar grosernės, na-
mas randasi ant 81 ir Vincennes
Ave.

2 flatų murinis po 6 rūmus, mai-
nysiu ant mažo namo ar ant bučernės,
grosernės ar ant automobilias,
namas randasi ant 35 ir Lowe Ave.

4 flatų namas po 1-6, 1-5 ir 2 po
4 rūmus, mainysiu ant bučernės, na-
mas randasi ant 61 ir Racine Ave.

2 flatų medinis namas, po 4 rū-
mus, mainau ant farmų, namas ran-
dasi ant Brighton Parko.

6 flatų murinis namas, mainysiu
ant farmų, namas randasi ant Nor-
mal Bulvaro ir 55.

5 rūmų cottage, 2 lotų, kaina \$2-
700, cash \$1,300.

6 kambarių cottage, 2 lotų, kaina
\$4,500, cash \$1,000.

8 flatų namas \$15,000.

4 flatų namas \$10,500.

3 flatų namas \$8,500.

Part Two

NAUJIENOS

Antra Dalis

VOL. XI

Chicago, Ill., Šeštadienis, Liepos-July 5 d., 1924

No. 162

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 33-čias Seimas, Wilkes Barre, Pa.

Lietuvos Demokratija Pavojuje

(L. S. S. Konferencijos pareiškimas)

Birželio mėnesio pradžioje klerikalų blokas Lietuvos seime nuvertė koalicinę valdžią ir sudarė ministrų kabinetą iš savo partijos žmonių. Lietuvos darbininkai neturi mažiausio pamato gailėtis dėl Galvanausko — Krupavičiaus — Žalkausko kabineto puolimo, kadangi jisai nedavė jiems ir nežadėjo duoti nieko gerą; bet ši atmaina Lietuvos valdžioje vis dėl to yra pakankamai reikšminga, kad į ją atkreipus rimto domesio.

Iki šiol Lietuvos klerikalai mėgdavo slėptis už nepartinių ir liaudininkų nugaros ir jų rankomis traukti ragaišį iš krosnies. Kodel gi jiems dabar tie padėjėjai staiga pasidarė nebe geri? Ar Žalkauskui valdant vidaus reikalų ministeriją, nebuvę kemsami į kalėjimus visi tie kuriuos tik nurodydavo klebono pirštas? Ar Galvanauskas nepadėjo krikščionių frakcijoms praveisti seime įstatymą, kuriuo kunigai yra sulyginami su mokamaisiais valstybės tarnautojais? Ar prie tos koalicinės valdžios nebuvo Lietuvoje smaugiama laisvoji spauda ir slopinamos darbininkų organizacijos?

Klerikalai sugriovė koaliciją delto, kad jie dabar užsimanė vieni viską valdyti. Dalintis valdžia jie jau su nieku netbenori.

Nuo pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės dienų ir iki dabar kunigai parodė, kad jie žiuri į Lietuvos valstybę tik tai, kaip į naudos šaltinį savo luomui. Jie su savo klapčiukais steigiamajam seime įrašė į Lietuvos konstituciją paragrafus, sujungiančius bažnyčią su valstybe ir mokyklą su bažnyčia. Jie pasistengė taip pakreipti žemės reformos įstatymą, kad būtų apurpinti žeme pirmiausia klebonai ir vienuolynai. Jie prisodino savo žmonių visose valdžios įstaigose ir užsienių atstovybėse.

Dabar, kai jau tapo pasiekta ir to, kad kiekvienas, nors ir jokio valdžios darbo nedirbąs, "Dievo tarnas" gauna algą iš valstybės išdo; kai apsukresnėji "dvasiški tėveliai", pasinaudami valdžios pataikavimu arba tiesiogine josios protekcija, suspėjo šmugeliu ir spekuliacija susikrauti lobius, tai ko jiems daugiau bereikia? Nieko kita,

kaip tik tai, kad tos "Dievo malonės" būtų užtikrinta jiems kaip galint ilgesniam laikui. O tam reikia pasigrobtį į savo nagtus valstybės galią. Tą jie ir padarė.

Patapę pilnais ir neapribotais šeimyniniais Lietuvoje, klerikalai dabar, žinoma, kietai laikys į savo saujoje ir spaus iš jos tiek syvų, kiek tik pajėgs išspausti.

Kunigų partijai įsigalėjus Lietuvoje, grasina pavojus visiems laimėjimams, kuriuos Lietuvos liaudis buvo įgijusi didelėmis aukomis ir sunkia kova už krašto nepriklausomybę. Nusikratę svetimu jungu, žmonės buvo gavę progos kurti tinkamas mokyklas savo vaikams; bet kuo pavirs liaudies švietimo įstaigos, jeigu jos pateks po letena klerikalizmo, tunkančio žmonių prietarais ir tamsybe? Kokia iš viso bus galimybė Lietuvos žmonėms plėtoti savo dvasinės jėgas ir kelti savo kultūrą, jeigu bus stelbiama kiekviena laisva mintis krašte ir jeigu dykadiuoniai kunigai bei davatkos tykos suryti kiekvieną žmonių sutauptą centą?

Lietuvoje ir iki šiol buvo nuolatos tripiamos piliečių teisės — laisvo žodžio, spaudos, organizacijos ir susirinkimų. Šitos priešpaudos pateisinimui buvo vartojama karo padėtis, — nežiurint to, kad Lietuva senai su nieku nebekariauja ir nesirengia kariauti. Tą politiką klerikalai be abejonės tęs ir toliaus, stengdamiesi įgyvendinti ją, kaip nuolatinę tvarką, Lietuvos respublikoje. Kokio čia daikto jiems, kad tai prieštarauja pamatiniams krašto konstitucijos dėsniams! Juk, pav. ir savaldybių teisės yra pažymėtos prieš savivaldybes atvirą kovą. Kas gali užtikrinti, kad jie vėliaus nesikėsins ir ant visuotinio balsavimo ir kitų demokratinių respublikos pagrindų?

Savo teisių apgynimui nuo klerikalų, Lietuvos demokratija turės išlaikyti gal dar sunkesnę kovą, negu anąmet bėgiant Lietuvą nuo Bermonto gaujų ir Želigovskio legionų. Gaila, kad žmonės Lietuvoje taip ilgai nesugebėjo tinkamai įvertinti klerikalizmo pavojų ir nepasirūpino atremti jį. Radikalų valstiečių atstovai, kaip matėme, dažnai ėjo ranka už rankos su klerikalų partija ir leido jai vie-
nų po kitos užkariauti įvairias

sritis Lietuvos valstybėje ir visuomenės gyvavime.

Per ilgai nesupratę to pavojaus, deja, ir daugelis Lietuvos darbininkų. Vieni jų davėsi pagauti ant klerikalinių demagogų meškerės ir susispietė "darbo federacijoje", kurių vedžioja už nosies klebonų auklėtiniai; o kiti, ažuot kovoję prieš klerikalus, eikvojo savo jėgas pragaištingiems vaidams su savo klasės draugais ir laukė išganymo iš Maskvos.

Ir Amerikos lietuviai dar menkai teparėmė demokratijos jėgas Lietuvoje. Jokios stambesnės pažangios kultūros įstaigos nėra sukurta Lietuvoje amerikiečių pinigais, nors aukos iš čionai be paliovos plaukė Lietuvon per metų metus. Tuo gi tarpu visokių klerikalinių įstaigų, vienuolynų, seminarijų, stipendijų katalikiškai moksleivijai — tenai pristeigta amerikiečių aukomis tiek ir tiek. Nemaža todėl yra kaltė ir Amerikos lietuvių visuomenės tame, kad nepriklausomai lietuva šandie grasina naujo jungo pavojus.

Bet Lietuva, kaip nepriklausomas kraštas, tegali gyvuoti tik turėdama laisvę viduje. Tik tai laisva, jokiais vergijos pančiais nesuvaržyta, sąmoningai tvarkanti savo reikalus liaudis galės išvystyti tiek sumanumo, drąsos ir ištvermės, kad atstačius krašto ukį, kad pakėlus jį materialę ir dvasinę kultūrą, kad apsaugojus ją nuo audrų iš oro. Klerikalizmo vergijon patekusi Lietuva neatsilaukytų.

Taigi klerikalų užsimojimas pavergti Lietuvą neša pavojų ne tik tai jos laisvei, bet ir josios gyvybei. Atremti šitą pavojų turi pakilti visi Lietuvos darbo žmonės. Padėti jiems šitoje kovoje turi visi Amerikos lietuviai, kuriems tik tai rūpi Lietuvos ateitis.

Visuomet ištikima Lietuvos darbo žmonių reikalams, visuomet tvirta Lietuvos laisvės gynėja — buvo ir tebėra Lietuvos Socialdemokratų Partija. Į ją tad pirmiausia kreipta šioje valandoje savo akis Amerikos lietuvių darbininkai, tikėdamiesi, kad ir šitoje kovoje ji rodysi kelią Lietuvos demokratijai. Padėkime jai! Paremkime jos reikalavimus! Protestuokime kartu su ja prieš karo stovį ir prieš kiekvieną klerikalų pastkėsinimą ant žmonių teisių. Neleiskime tamsybės apaštalių jėgoms sunaikinti prie laisvės, šviesos ir demokratybės siekiančią Lietuvą.

P. Mileris, Pirm.
A. Žymontas, Sekr.

Mūsų Maistas

Rašo Dr. A. J. Karalius

Chemijos žvilgsniu, kaip jau žas, etc. Paskui seka disacharidai, kurių svarbiausi moltozas, laktozas, etc. Bet tai chemija — apie tai čia ne vieta kalbėti.

Angliavandžiai suteikia tiek pat energijos kaip ir proteinai, bet iš jų kunas negali gauti medžiagos audinėjams atstatyti arba pataisyti. Delto mes negalime būti sveiki, jei valgysime tik tai angliavandžius (daržoves, vaisius, uogas, cukrų, medų, siropus etc.).

Proteinai, Angliavandžiai (Karbhidratai), Riebalai (hidrokarbonai), Mineralinės druskos, Vanduo,

apie kuriuos dabar atskirai pakalbėsime.

Proteinai. Proteinams priklauso visos azotinės medžiagos gyvūnų ir augalų audiniuose, apart riebalų. Proteinų yra visuose gyvūnų ir augalų cėlėse; be proteinų gyvas daiktas negali pasilaikyti; be proteinų negali būti gyvybės. Cėlės susideda iš protoplazmos, kurią vokiečiai vadina "gyva proteininė medžiaga". Kiaušinio baltymas tai pavyzdys tokios medžiagos (proteinų). Chemiškai imant, proteinai susideda iš šių elementų: anglis, deguonis, vandenilis, azotas, siera, fosforas ir geležis.

Visas azotas ir siera, kurių reikia kuno audinių atstatybei ir pataisybei, imama tik tai iš proteinų. Iš proteinų taipgi gaunama anglis ir vandenilis. Jau minėjau, kad proteinai ir energijos (šilumos) suteikia. Reikia neužmiršti, kad proteinai yra reikalingiausi sudėtiniai mūsų maisto. Kiekvienas žino, kad valgant vien bulves, duoną, daržoves, etc. žmonės laipsniškai eina silpnyn. Nors tuluose augaluose (žirniai, pupos, etc.) yra daug proteinų, vistiek gyvūnų proteinai palyginamai geresnis maistas. Delto nežiurint gražių teorių, kaip vėliaus pamatysime, žmogaus kunas reikalauja gyvūnų maisto (mėsos, kiaušinių, pieno), kuris jam sveikatos žvilgsniu paprastai geresnis. (Kalbu apie vidutinį sveiką žmogų). Kalbėdami apie atskirus valgomus daiktus, pamatysime kiek proteinų juose randasi.

Angliavandžiai arba karbhidratai. Paprastuose valgomuose daiktuose angliavandžių randama daugiausiai augaluose. Jiems priklauso įvairūs cukrai ir krakmolai. Susideda iš anglies, vandenilio ir deguonies. Paprasčiausi angliavandžiai tai monosacharidai, kurių svarbiausia bus dektstrozės, levulio-

tiktai nuslenka žemyn į skrandį, kur prasideda tikrasai virškinimas. Srandyje yra skrandžio sulčių.

Plonosios žarnos apie 22 pėdų ilgio, storosios — apie 6 pėdų. Jose yra vadinamų žarnų sulčių. Apart to į žarnas teka jaknų (kepenų) tulžis ir kasos sultys.

Mūsų kunas negali absorbuoti (apčiulpti) maisto tokioje formoje, kokioje mes valgome. Maistas turi būti sutarpintas; proteinų, angliavandžių ir riebalų cheminė konstrukcija turi sugriuti: iš proteinų pv. pasidarė daug įvairių nekomplikuotų substancijų, suira konstrukcija riebalų ir angliavandžių, etc. Seilės, skrandžio ir žarnų sultys, tulžis ir kasos sultys maistą ištarpina, išskirsto į dalis. Paskui maistas persisunkia į kraują, pereina į limfą ir suteikia maisto visoms cėlėms. Reiškia, maistas palieka kuną. Visas šitas maisto prirengimas vadinasi virškinimu; maisto perėjimas kunan — absorpcija ir asimiliacija.

(Bus daugiau)

Mineralinės druskos. Tyrinėjimai parodė, kad be mineralinių medžiagų sveikatos negali būti. Mineralinės druskos kunui šilumos negali suteikti, taip pat ir vanduo šilumos nesuteikia; mūsų viduriai negali suvirškinti mineralinių druskų. O vienok mineralai kunui reikalingi. Jau minėjau, kad kune randama apie dvidešimt įvairių elementų ir daugybė įvairių neorganinių druskų. Visi žinom paprastą virtuvės druską. Kalijaus randama mėsoj, kiaušiniuose ir kt.; siera — kiaušiniuose, mėsoj, vandenį, etc.; geležis — mėsoj, piene, kopustuose, žirniuose, etc. Beveik visuose valgomuose daiktuose randama mineralų.

VIRŠKINIMAS
Penybos kanalas arba penimamasai kanalas. Penybos kanalu vadiname tuos organus, kurie kokiū nors būdu prisideda prie maisto virškinimo. Penimojo kanalo svarbiausi organai: burna, skrandis storosios ir plonosios žarnos, seilinės liaukos (gėlės), jaknos ir kasa.

Burnoje turime dantis ir seilines liaukas, kurių yra trys poros. Dantis susmulkina maistą, o seilės yra pialina vadinamos medžiagos, kuri pradeda maistą virškinti.

Ryklė virškinime jokio dalyvumo neima; per ryklę maistas

DIDŽIAUSIAS PASAULYJE ŽEMLAPIS.

Mieste San Francisco baigia daryti didžiausį pasaulyje žemlapį.

Žemlapyje vaizduojama tik Kalifornijos valstija su jos 58 apskrčiais. Žemlapio ilgis — 300 pėdų, o plotumas — 18 pėdų. Tas Kalifornijos modelis valstijai atsieis \$1,000,000 suviršum. Jį daro J. Edwards su 25 pagelbininkais. Dirba jau visus metus.

Žemlapis yra tikras valstijos atvaizdas, fotografija.

Visi kalnai, vandenpuoliai, upės, upeliai, dideli rava, miškai, sodai, miestai, kaimai, keliai ir užtvankos, — viskas žemlapyje randasi. Spalvos stebėtinai vykusiai parinktos. Ant kalnų ruksta vulkanų krateriai. Matosi geležinkeliai, tramvajų keliai ir tuneliai. Upės su tiltais. Stotis su vėliavomis. Galvijų bandos. Laivai su ruksančiais kaminiais, fabrikai.

Kiekvienas miestas irgi su visomis ypatybėmis atvaizduota.

Šiaurys.

Plakas ir plakas sustyrusios šakos vėjas kaip plėšia sustingusį lapą, vėsulas kada iškeles po šapą draiko padangę ar kruvosna plaka.

Slenka ir praslenka amžiai senieji kaip lakunės sušalusios snaigės, kada gyvenimas mūsų bebaigias, kada raudojam į burius suėję.

Plakasi šakos, nubyra lapuočiai, žemė varinė pridengta rudija, — tu kad nustotum raudojęs širdyje žemės ir vėjo sustyręs nebočiau.

Ir iškilo miestų bokštai sveikint saulę — ryto dukte — ko širdis jautri betrokšta kilus rytą miego buklėj.

Šiaurys.

Atvaizdai pravėrė akį kad' išvydau žemės dukte — metė žvilgsnį melynakį kaip rymojau savo buklėj.

Ir iškilo miestų bokštai sveikint saulę — ryto dukte — ko gi verkiu, ko betrokštu jei įspindo saulė buklėn.

Šiaurys.

Meskit skaudų kalaviją — aš praskinsiu saulėn taką, tegul žemė ir žmonija siekia saulės — laimėn seka.

LITERATURA

V. Doroševičius

Vertė K. A.

NE TOS KULNYS

(Kiniečių pasaka)

Kaip ir viskas Kinijoje, taip ir ši pasaka, — nepaprastai išmintinga, gili, prasminga ir pamokanti.

Žmonės, kaip šautuvai.

Jie užtaiso ne iš to galo.

Kiek pedagogai nekaltėtų, jog žmonės reikia užtaisyti geromis idėjomis iš galvos, — bet viso pasaulio valdytojai tebemaną, jog geriausia vieta idėjoms skiepyti yra nugara ir žemiau.

Kiniečiai, kaip jūmų žinoma, daėjo iki kraštutinio taško.

Jie skiepia savo piliečiams geras idėjas bambuku per kulnį.

Kodel butent kulnys pasirinko?

Turbūt todėl, kad prieš baumę žmogaus dušą į kulnį nusikrausto.

O kadangi jį kulnyse pasilepia, tai nacionaliniais bambukais jį ir pašvenčiama.

Saulės sunus, mėnulio brolis, visų žvaigždžių danguje tėvas, visų tautų nugalėtojas žemėje, visų karalių, carų, sultonų ir kunigaikščių valdytojas, galinas ir išmintingas chanas Čing-čang sėdėjo valstybės taryboje tarp didžiausiųjų, parinktiųjų plonaodžių savo mandarinų.

Chanas susimąstė ir tarė.

Ir balsas jo buvo skaidrus, kaip varpo skambėjimas.

— Mes išmintingieji norėtume žinoti, kas dėdasi mūsų Kinijoje. Tarp mūsų, mūsų išrinktųjų mandarinų, mes matome daug garbingą Tun-Li. Jis yra artimiausias saulei ir žmonėms. Jo globoje yra policija. Jis prižiūri šalies išteklius ir geras papročius. Maitina žmones ryžiais ir bambukais. Galinas ir išmintingas Tun-Li. Atsikėlė ir, nesibijodamas del savo garbingų kulnų, pasakys mums, kaip mūsų Kinija gyvena.

Visi pakėlė pirštus tuo būdu reikšdami chanui pagarbą.

Tun-Li pasikėlė ir, sulig ceremoniale atidavęs 472 linkterėjimų, tarė:

— Dangaus sunus! Ir šuo mėnesioje loja! Todel ir aš išdrįstu tau girdint prabilti. Niekas kirminas tiesą sakys. Todel kad melą reikia sugalvoti. O kur besmegenis kirminas gaus tam proto. Prasimano tik protą žmonės, o kvailiams ir tiesa gera... Pekinas karą veda su Nankinu. Nankinas su Kantonu. Kantonas su Sanchaju. O Kinija visgi žydi. Kinijos bujojimas pasiekia tokio laipsnio, kad visi svetimieji velniukai iš pavydo gatavi patys save suėsti. Pakaks tau pasakyti tik vieną dalyką, didisai ir išmintingasis chane. Kinijos bujojimas daėjo iki to, jog čia vištos aukšinius kiaušinius deda.

— Kaip, aukšinius kiaušinius? — sušuko chanas.

Ir jo balsas buvo, kaip sidabrinių varpelių skambėjimas.

— Taip, bet juk tai tik pasakose esti?!

Tun-Li, sulig ceremoniale taisyklių padaręs 372 linkterėjimų, atsakė:

— Tai pasitaiko ir pasakingo gerbuvio šalyje — Kinijoje. Jeigu tu nebutum chanas, tai aš tau pasakytų: nuvyk į turgavietę, pakelkė ne vieno niekingo, kirmino, nesunaikindamas, ir maloningai pats pažvelk. Po kiek dešėtk kiaušinių parsidavinėja? Dešimt aukšinių! Kiekvienam kiaušiniui vieną aukšinį mokėti reikia! Kitose šalyse už aukšinį pinigą visą dieną dirbti reikia —

nuo ankstyvo ryto iki vėlaus vakaro. O pas mus? Višta sukdakėsjo — ir aukšinis. Kudak-tak-tak ir aukšinis!

Visi pakėlė pirštus iš nusistebėjimo, tik išminčius Či-San tarė:

— Ten, kur vištos perdaug linksma, žmonėms paprastai liudna gyventi!

Bet chanas padarė jam maloningą ženklą nutilti ir pastebėjo:

— Musų didysai patarėjas Či-San perdaug išmintingas, o todėl, Tun-Li, nekrepk į jį jokios domės. Tam ir išmintis žemėje, kad linksnumą temdinti. Tam ir debesys danguje, kad saulę užstoti. Kaip tu pasakei, Tun-Li? Kudak-tak-tak — ir aukšinis?

— Kudak-tak-tak ir aukšinis! Kudak-tak-tak — ir aukšinis! Kudak-tak-tak — ir aukšinis!..

Ir visa valstybės taryba entuziastingai kartojo:

— Kudak-tak-tak ir — aukšinis!

Dar niekuomet valstybės taryba tokio linksmaus posėdžio nebuvo turėjusi.

Chanas paliepė suduoti į tam-tam ir tarė:

— Paskelbiu valstybės tarybos posėdį užsibaigusį esant! Valstybės taryba — tai nuobodumo, užsenio ir nuliudomo vieta. O aš labai perdaug laimingas, perlaug linksma, kad tokioje nuodidžioje vietoje sėdėti! Paskelbiu Pekine trims dienoms iškilnes su bengalinėmis ugnimis ir liuminacija sąryšyje su tuo linksmu įvykiu!

Ir valstybės taryba išsiskirstė tudaksėdama:

— Kudak-tak-tak ir — aukšinis!

Linksma ir laimingas jėgo į savo sodus chanas Čing-čang.

Pirmą pasipainiojusį 14-tos klasės mandariną iškart pakėlė 1-mą klasę.

Sutikęs savo vyresniojo suaus auklėtinę pakėlė jį į generalus — feldmaršalus ir ėjo mėtydamas Drakono ordenus, spalvotas bliuskutės ir kepuraitės pagražinimus, kaip žvaigždes iš langaus.

Taip daėjo jis iki nuošalio sode esančio kiosko, kur išminčius Či-San gyveno.

— Mėgstu išminčius tik iš totingi žmonės, o kvailiams ir tiesa gera... Pekinas karą veda su Nankinu. Nankinas su Kantonu. Kantonas su Sanchaju. O Kinija visgi žydi. Kinijos bujojimas pasiekia tokio laipsnio, kad visi svetimieji velniukai iš pavydo gatavi patys save suėsti. Pakaks tau pasakyti tik vieną dalyką, didisai ir išmintingasis chane. Kinijos bujojimas daėjo iki to, jog čia vištos aukšinius kiaušinius deda.

— Kaip, aukšinius kiaušinius? — sušuko chanas.

Ir jo balsas buvo, kaip sidabrinių varpelių skambėjimas.

— Taip, bet juk tai tik pasakose esti?!

Tun-Li, sulig ceremoniale taisyklių padaręs 372 linkterėjimų, atsakė:

— Tai pasitaiko ir pasakingo gerbuvio šalyje — Kinijoje. Jeigu tu nebutum chanas, tai aš tau pasakytų: nuvyk į turgavietę, pakelkė ne vieno niekingo, kirmino, nesunaikindamas, ir maloningai pats pažvelk. Po kiek dešėtk kiaušinių parsidavinėja? Dešimt aukšinių! Kiekvienam kiaušiniui vieną aukšinį mokėti reikia! Kitose šalyse už aukšinį pinigą visą dieną dirbti reikia —

džiugau, kaip gaidys — vištiniškai! Kudak-tak-tak — ir aukšinis!

Chanas tiek susinervino, jog visai užmiršo paliepti, kad dešėtk kiaušinių išminčiui išduota būtų. Jis nusiskubino į palocių, išakė visus pasilinksminimus ir iškilmes nutraukti ir sušaukė valstybės tarybą labai svarbiu, neatidėliojamu klausimu.

Valstybės taryba susirinko.

Didis chanas buvo paniūręs, ir balsas jo skambėjo, kaip bugnas.

— Niekas Tun-Li, — tarė chanas, — perstatė mums špyrt, kad Kinija bujoja, o šalis, kaip pasirodo, žusta! Toje šalyje vištos dėda aukšinio vertės kiaušinius, — o toks išminčius, kaip Či-San — mūsų viešpatavimo pagražinimas ir garbė, — priverstas badu mirti! Pagalvokite, ką pasakys ateinančios gentkartės, ką pasakys raštai, ką pasakys istorija? "Čing-čang. Tam chanui viešpataujant, garsus, išmintingas, didis Či-San, Dangiškos Valstybės garbė, badu numirė!" — Kurio nors aštuonių metų vaiko klaus mokyklėje: "O kuo pagarsėjo chanas Čing-čang?" O tas varliukštis atsakys: "Tuo, kad tam chanui viešpatuojant išminčiai badu stipo!" Pavyzdžiui, jam viešpatuojant badu numirė didžiausias Kinijos filosofas Či-San! Ir mokytojas ne tik kad jo nenubaus, bet dar pasakys: "Puiku!" Mano vardas bus iš chanų sąrašo išbrauktas! Jis bus vartojamas pajaukai, ir pasidarys gėdos ženklui visoms Kinijos ateinančioms gentkartėms! Štai iki ko tu davei mane, niekingasai Tun-Li, savo pasigyrimu: Kudak-tak-tak — ir aukšinis!

Tun-Li, savo kulnis gindamas, vikriai pašoko ant kojų ir, padaręs sulig ceremoniale 637 linkterėjimus, pasakė:

— Jeigu kvailiam mano tėvo sunui leista kalbėti, tai aš noriu žodį tarti, didis chane!

— Budami neįmanoma miela širdingai mes paveldime: gali dar kartą savo kvėpavimu orą pagadinti. Kalbėk! Pasiklausysime, ką niekingiausias iš mūsų kirminų pacips!

— Dangaus Sunus! — tarė Tun-Li puldamas chanui po kojų, — praskalvimas surasta. Kiekvienas kiaušinis kaštuoja aukšinį. Dabar reikia tik surasti: kieno kulnys delei to yra kalbos.

Ir visi mandarinai sutiko, kad Tun-Li žodžiai pilnai atitinka Dangiškos Imperijos įstatymams ir papročiams.

— Tik reikia surasti tas kulnis, kurios yra atsakomingos! — tarė išmintingas Či-San.

— Butent taip! — entuziastingai patvirtino Tun-Li, — tavo lupomis pati išmintis kalba, didis ir protingas Či-San! Butent, tos kulnys, kurios kalbos! Kieno gi kulnys kalbos del kiaušinių brangumo? Kas užsiima kiaušinių prekyba kaimuose? Kas parduoda juos į miestus? Kaimiečiai! Vadinasi, jų kulnys ir kalbos! Gerokai įkrėsti jiems bambukais per kulnis ir kiaušiniai atpigs!

— Tavo patarimas, man atrodo, pačios išminties padiktuo-tas! — tarė chanas, — Tun-Li, padaryk tvarką.

Ir Tun-Li tvarką padarė.

7-bambukų miškai buvo suvartoti įkvėpimui kinų kaimiečiams supratimo apie tai, po kiek kiaušinius reikia pardavinėti.

O kiaušiniai pabrango. Tur-

guose mokėjo du aukšinių už kiaušinį. Kaimiečiai dvigubai brangiau juos pardavinėjo.

— Aukšinis už kiaušinį, o aukšinis už bambukus. Kulnys juk ko nors ir gė vertos?

Chanas jau visai nebematė savo išmintingo patarėjo.

Išminčius Či-San gulėjo savo pavilione ir badmiriavo tarp gėlių.

Chanas jį atlanė.

— Toks išbandytas vaistas, kaip bambukas, ir tai nepagelbėjo!! — desperatingai sušuko chanas.

Ir išminčius paskutinėmis savo pajėgomis sušnibždėjo:

— Ne tos kulnys mušta, Sunau Dangaus!

Chanas tuoj liepė valstybės tarybą vėl susaukti.

Ir valstybės taryba vėl susirinko.

— Atvirai jums pasakysiu mandarinai, — tarė chanas.

Ir jo žodžiai buvo, kaip šalta arbata.

— Nemėgstu aš išminčių! Opus žmonės! Kas kita paprasti, negudrus žmonės. Gyvena, kol gyvenai, o kai mirtis priartina, — miršta tyliai, ramiai — siela linksminasi! O gink Dieve savo globoje garsenybę turėti. Atsakomybė prieš businą gentkartę. Numirė, — nuo ko numirė? Kaip? Kodel? Kurio būdu? Didis Či-San vėję su mirtimi kovoją. Kiaušiniai dar labiau pabrango, — ir niekuomet nemirtingumas nebuvo taip arti prie jo priartinęs, kaip dabar. Visos tavo pastangos niekais nuėjo, Tun-Li, — Sunau Dangaus! Negadink savo dieviškų jėgų! Tavo jaknos tėvynei reikalingos! ėjo, Tun-Li.

— Sunau Dangaus! Negadink savo dieviškų jėgų! To reikalaujamas 837 linkterėjimų blogybė surasta: kiaušinių brangumas. Vaistas žinomas: bambukai. Klaida įvyko tik pritaikyme. Pritaikyta ne toms kulnims.

— Taip, taip! Ir gudruolis Či-San sako: "Ne tos kulnys!"

— Aš, kvailas sunus, mano kvailo tėvo, laimingas, kad mano nuomonė sutinka su išminčiaus nuomone. Reiškia, dabar tik reikia bambuko lazdos prie tikrųjų kulnų pridėti. Mes taikėme bambuko valstą kaimiečių kulnims. Bet pardavime ir pirkime visuomet yra du kaltininkai. Tas, kuris parduoda, ir tas, kuris brangiai moka. Iš liuso juk anoro Pekino gyventojai po du aukšinius kiaušiniui moka. Tuo jie tik didina brangenybę, akstina godumą ir kaimiečius tvirkina. Bambukų lazdomis jiems per kulnis: kam žmonės tvirkina! Reikia kovoti su godumu, bet reikia ir su išlaidumu kovą vesti.

— Tun-Li! — sušuko chanas, — tavo galvojimas paremta visomis logikos taisyklėmis ir teisingumu! Tun-Li, padaryk tvarką!

— Šį kartą bus reikalinga daug bambukų, — pastebėjo mandarinas, kurio žinioje buvo valstybės iždas.

— Nejaugi aš galėsiu bambukų savo pavaldiniams? — jausmingai sušuko chanas.

Ir kova su išlaidumu prasidėjo visuose Pekino turguose.

Tris dienas kova ėjo.

Ištisias tris dienas.

O ketvirtą dieną kiaušiniai parsidavinėjo po keturis aukšinius.

Niekas nedrįso atvirai rinkose kiaušinių pirkti.

Juos pardavinėjo slapta, ir todėl dygubai brangiau.

Išmintingas Či-San, kaippo gudruolis, pats į rinką neėjo, bet savo virėją pasiuntė.

Iš turgaus virėją vėlai besugrįžo, jėgo pirštų galais, kaip ba-

lerina, — ant kulnų jį negalėjo atsistoti.

Bet vietoje keturių kiaušinių parnešė iš turgaus tik vieną.

Chanas, rupindamosi išmintimi, jėgo patirti apie Či-Sano sveikatą.

Ir užtikio jį mirti besirengiant.

Išminčius tik pirštu parodė į kulnis ir sušnibždėjo:

— Ne tos...

Chanas pravirko!

Či-San! Gudrusai! Didisai! Patarėjau! Laikykit! Nors vienai dienai pratęsk dar gyvybę! Prisiekiu drakonais, kad iki rytojaus viskas bus pataisyta. Kalbama eina apie niekingo Tun-Li galvą!

Ir chanas tuoj paliepė valstybės tarybą susaukti.

Valstybės taryba susirinko.

Dangaus Sunus buvo užsirus-tinęs.

Jo akys žaibavo.

Balsas lyg griaustinis skambėjo.

Jis sušuko:

— Niekasai Tun-Li! Ruoškis prarasti savo sugedusį svoguną, kurį tu vadini galva! Didis Či-San miršta, ir istorija rengiasi mūsų vardą prie gėdos stulpo pastatyti!

Tun-Li puolė chanui po kojų ir tarė:

— Sunau Dangaus! Ar ne visvien: šiandien ar rytoj nuriėdės tiki niekybė, kaip mano galva? Tik vieną dieną noriu gyventi, pasaulio valdytoju! Aš prisiekiu, kad bus surasta tikrosios kulnys. Mes peržiūrėjome visas kulnis Kinijoje, tik nepastebėjome reikiamų! Kas kiaušinius-deda? Vištos! Vištos ir reikia bambukų lazdomis per kulnis mušti! Nedėkite brangių kiaušinių! Nedėkite! Nedėkite!

Visa valstybės taryba prašvito nuo linksnumo, girdėdama tokią paprastą, aišką ir teisingą patarimą.

— Tun-Li! Padaryk tvarką! paliepė chanas.

Ir Tun-Li tvarką padarė.

Ištisą dieną visoje Kinijoje reikėjo iš visų pajėgų šaukti, — taip labai vištos kudaksėjo.

Jas gaudė, vertė ant galvos ir bambukų lazdomis muše per kulnis.

O sekamą dieną vištos nustojo kiaušinius dėti.

Baisiai susirupinęs ėjo chanas atlankyti išminčių Či-San'ą, kuris gulėjo pavilione tarp gėlių.

Či-San jau visai merkė akis.

Jis nusišypsojo, kaip išminčiui pridera, ir surinkęs savo paskutines pajėgas, tarė verkiandam ir gulinėdam prie jo kojų chanui:

— Tu įdomiau, Sunau Dangaus, ką apie tavo istoriją pasakys? Nesirupink. Nieko labai blogo nepasakys. Ji tavo taip apibudins: "Čing-čang buvo geras chanas. Jis turėjo geriausius norus. Bet jį persekiojo viena nelaimė: jis visuomet ne per tas kulnis mušdavo. Vienok nesikrimsk, Sunau Dangaus. Toks likimas daugelio chanų žemėje. Visuomet mušti ne tas kulnis! Pasakė tai išmintingas Či-San ir numirė.

RADIO

I.

Ką perka turguje Panevėžio šeiminingės?

Džiova, šiltinės, difteritą, infliuza ir bakterijų milijardus.

O ką veikia miesto sanitarinė komisija?

Žiuri į apterštą rinką ir du-sauja:

— Mes, prakaituojam panevė-žiečių labui!

II.

Vasarą Nevežų mandos kur kam tinka — čia vyrai, čia moterys, moterys ir vyrai... užtat pavasarį Nevežų plauko tik gimnaseji kudikiai.

Finansai

Iš "Lietuvos Geografija"

(Vadovėlis žiovaujančiams)

Doleris pinigų čempionas. Li-tas, sutvertas dolerio pavyzdžiu, pučiasi:

— Aš ar čempionas!

Litas brangus... Jei į vieno piliečio kišenę netikėtai pakliuva 100 litų, dešimtų piliečių vaito-dami šniukštinėja po kertes:

— Parodykite mums litą, kaip jis išrodo?

Piliečiams be pinigų geriau — gali sau ramiai miegoti, niekas ir pirštu nepalies.

Rusų rubliai, vokiečių markės žmones pamokė, kaip reikia elgtis su pinigais. Seniau pinigus kraudavo į bankus ar kasdavo į žemę ir vis niekais nuedavo, dabar gyventojai šaiposi:

— Nebeapgausite, dabar pinigų mes visai nebeturime!

Jei visame sodžiuje atsiranda vienas centas, toks sodžius did-žiuojasi prieš kitus:

— Aš labai turtingas!

Miestą litas labiau mėgia — čia jis tankiau painiojasi.

Laikraščiai, knygos, mokyti žmonės apie Lietuvos sodietį sa-ko:

— Ukininkas mūsų druska.

Jei druska ateina į banką pi-nigų paskolinti, jį labai lipšniai priima:

— Mano mielas, aš tamstą la-bai myliu, eik čia — pabučiuo-siu.

— Ar negalėčiau kokio cente-lio pasiskolinti... Dar žardas ne-nėš tekėti.

iškultas, o visokie reikalai... už žemę reikia mokėti...

— Paskolinti?.. Labai aš tamstą myliu... Ukininkas mūsų krašto išganymas, kaip nepadė-ti... Tik, tamstėle, nelaimė — eksportieriai visus pinigus iš-grobstė, nieko nebeliko... Musų kraštas labai laimingas, kad ukininkai gamina eksportui...

1919, 1920, 1921 metais Ame-rikos lietuviai su dolerių mai-šeliais lauzė lauzėsi į Lietuvą ir siulojo valdžiai:

— Šekite mūsų doleriai!

Valdžia šaipėsi:

— Ačiū! Mes ir be dolerių tur-tingi, tiek aukšinių turime... Musų finansinė politika labai protin-ga.

Amerikiečiai, pasišvaistę po Lietuvą, ir, neradę vietos kur padėti dolerių, 1924 metais bė-veik visi išdumė atgal į Ameri-ka.

Valdžia ėmė skaityti jiems notacijas:

— Jus nepatriotai! Jus neį-manėliai! Pas mus dabar tvirta valtieta. Duokite mums dole-rius, o jūs gausite litus! Musų finansinė politika labai protin-ga.

Amerikiečiai šaiposi:

— Jus turėkite savo tvirtą va-liutą, o mes turėsime savo dole-rius! Good buy!

["P. Nauj."]

Jau Patyręs

— Visviena yra daug merginų, kurios nenori už vyro tekėti.

Kaip tu žinai.

— Aš daugelį kviečiau už ma-lonę tekėti.

Galima Gauti Naujienose

Didvyrių Paveikslai A. Varno Piešti

Vienas iš geriausių Lietuvos dai-lininkų Adomas Varnas yra nupiešęs ir išleides seriją puikių atvaizdų Lie-tuvos praeities ir dabarties žymiausių-jų veikėjų.

Visi ar bent keletas šitų atvaizdų privalėtų rasti kiekvienoj lietuviškoj įstaigoj ir kiekvienoj lietuvių triobo-j.

Naujienos gavo nuo Adomo Varno pardavimui nedidelį pluoštą jo garsių-jų atvaizdų. Tuo tarpu šitie atvaizdai galima gauti tik Naujienų ofise:

1. Vytautas, Lietuvos Did. Kuni-gaikštis.
2. Vysk. Valančius
3. Vysk. A. Baranauskas
- 4

MOKSLAS

K. A.

MIKROSKOPAS

Visur aplink mus yra įstabių dalykų. Bet mes jų nematome, nes paprastomis akimis jų negalima matyti.

Pakeliame galvą aukštyn. Tūkstančiai ten mažų taškių naktį žiba. Bet tai ir visa. Tik kai pro žiuroną (teleskopą) imame žiūrėti, taisyklės pradeda suprasti tų taškių svarbą; pradeda suprasti, jog tie mažai žibintuvėliai yra milijonų kartų didesni už mūsų žemę.

Jeigu teleskopas yra svarbus stebėjimui milžiniškų ir toli esančių daiktų, tai mikroskopas yra nemažiau svarbus, kai tenka su mažais daiktais susidurti. Mikroskopo naudingumas nūdien auga. Jo pagalba apsaugojama mūsų sveikata, surandama arčiausiai žmonių prieštai.

Prileiskime, kad galima žmogui pro mikroskopą žiūrėti. Kaip žmogus atrodytų, jeigu mikroskopas padidina daiktą du tūkstančiu kartų?

Šešių pėdų vyras atrodytų dviejų mylių suviršum aukščio. Jo koja būtų beveik vienas trečdalis mylios ilgio. Dviejų colių ilgio plaukas padidėtų iki 350 pėdų, o delno plokštė reikėtų akrais skaičiuoti.

Tas pavyzdys nė kiek neperdeda mikroskopo padidinamąją pajėgą. Kai kuriais atsitikimais daiktas gali būti padidintas 3,000 kartų. Gi studijuojant bakterijas padidinti jas nuo 1,500 iki 2,000 kartų yra paprastas dalykas.

Colio plotmėje mes tegalime atskirti 150 brūkšnelių. Jeigu jų yra daugiau, tai mūsų akys jų jau negalima pastebėti, nes jie daiktan susilieja. Iš to jūs galite suprasti, jog raudonų kraujo rutulių mes nieku būdu negalime matyti, nes tų rutulių reikia paimti tris tūkstančius ir vienas prie kito sudėti, kad padaryti colį. O kraujo rutulių yra gan dideli patalpinus su kitais daiktais, kurie nesunku pro mikroskopą žiūrint pastebėti. Kai kurių dalykų egzaminavimui pakanka mikroskopo, kuris gali didinti nuo dešimties iki penkių dešimtų kartų.

Ar jums kada nors teko peteliškės sparnus matyti, tikrai juos matyti?

Jeigu jūs žiurite į peteliškės sparnus, tai jie atrodo lyg iš aksomo padaryti. Tai ir viskas. Šiaip nieko ypatingo pastebėti jūs negalėsite. Kas kita jeigu jūs žiurite į peteliškės sparnus pro mikroskopą, kuris didina maž daug šimtą kartų. Taisyklės pastebėsite, kad peteliškės sparnas yra apdengtas žvyneliais lyginai taip pat kaip žuvis. Kuomet tie žvyneliai yra nubraukiami, tai pasilieka pona permatomas sparnas.

Kiek sparnų bitė turi? Žinoma, keturis, — atsakysite jūs. Bet kiek sparnų ji turi, kada ji lekia. Pro mikroskopą žiūrint mes pastebime, jog užpakaliniai sparnai turi visą eilę kobinių. Tais kobiniais, kai bitė lekia, priešakiniai su užpakaliniais sparnais yra į daiktą sukabinami, ir tuo būdu pasidaro tik du sparnai.

Jūs, be abejo, pastebėjote, kad musė labai cukrų mėgsta. Gal jūs manote, jog ji graužia cukrų. Visai ne. Musė tik čiulpti tegali. Kuomet musė ant cukraus atsėdė, ji tuo iš savo burnos paleidžia skystį, kuris ištirpina minkštą cukrą, ir tada, po to mūšei jau lengva ištipti cukrų čiulpti.

Rytinėse valstijose piukų ir brikininkas pradėjo nebepatinkinti pirkėjų. Kas dieną ateidavo nusiskundimų, jog plienui piukai esą niekam tike. Buvo padaryta bandymai, ir ištikrųjų pasirodė, kad piukai padaroma labai blogi. O tuo tarpu prieš porą mėnesių jokių nusiskundimų nesigirdėjo. Tapo pavesta chemikui dalykas ištirti. Pastarasis tūoj surado, jog piukams dirbti vartojamas plienas buvo netinkamas. Ekzaminuojant plieną mikroskopu, pasirodė, kad anglis nebuvo tinkamai sumaišyta. Po to, žinoma, nesunku buvo ydą atitaisyti.

Praeitę labai daug nelaimių pasitaikydavo ant gelžkelių. Del įvairių priežasčių bėgiai sutrukdavo. Pasirodė, kad plienas buvo prastas. O plieno ydą parodė mikroskopas. Šiandien bėgiams parenkama tik toks plienas, kuris gali spaudimą ir tėjimą atlaikyti. Ačiu tam nelaimių del bėgių blogumo labai retai tepasitaiko.

Jums gal bus keista girdėti, kad mes skutame barzdą su piukku. Žiurint pro mikroskopą britva atrodo lyginai kaip piukklas. Jeigu dantukai yra nereguliari, tai toki britva burną braižo.

Mikroskopas yra stačiog nepavduojamas, kai reikia popierio kokybę atskirti. Žiurint pro mikroskopą tuoj galima pasakyti ar popieris yra tvirtas, ar ne.

Jūs, žinoma, esate girdėję apie dirbtinį šilką. Tas šilkas kartais yra taip gerai padaromas, jog jį sunku atskirti nuo tikro šilko. Bet jeigu jūs pavarstosite mikroskopą, tai tuoj pastebėsite skirtumą: natūralinio šilko siulai yra lyg gaurais apsisvėję, kuomet dirbtinio šilko siulai yra labai lygūs.

Kartais mes turime du vieno kiu dažų, o vienok tas pats drabužis ne vienodai nusidažo. Mikroskopas parodo priežastį. Pirmą dažą drabužis gali absorbuoti, o kitas tik drabužio paviršiu nudažo. Nuo to ir skirtingas spalvos pėina.

Kas metai ne mažai nukenčia daržai nuo įvairių vabaly. Vabalams naikinti yra daroma įvairių nuodingų skysčių. Bet svarbu, kad tie skysčiai turėtų ypatybės apdengti daržovių lapus istisai, t. y. greit nedžiūti. Ir šiame atvejuje mikroskopas pagelbėjo pritaikyti atatinamą skystį.

Bet ypač naudingas yra mikroskopas suradimui visokių klasių. Nelabai senai pakliuvo vienas žmogus už pinigų klasiavimą. Iš dolerinių banknotų jis darė dvidešimkes. Mikroskopas kuoiškiausia parodė klasią.

Pasaulyje išviso yra apie 1,700,000,000 žmonių. Bet stiklinėje vandens, paimtoje iš kurios nors pelkės, randasi kurkas daugiau gyvų sutvėrimų. Vandens lašas yra savo rūšies pasaulis, kur gyvena milijonai mažyčių organizmų.

Jums teko girdėti, kad visokių ligos — džiova, plaučių uždegimas, influenza, cholera, etc. — pėina nuo bakterijų. Bet kiekvienai bėdinei žmogui bakterijai išpuola tūkstančiai nežalingų arba net naudingų. Apie bakterijų didį galima spręsti iš to, kad sudėjus jų 1,500 viena prie kitos bus galima sudaryti mažytės špilkos galvutės diametrą. Bet yra ir dar mažesnių bakterijų.

Kaip jau pirma buvo minėta, kai kurios bakterijos ligas pagimdo. Jas tad ir svarbu pažinti. O pažinti jas tegalima tik mikroskopo pagalba.

Daug yra ir kitų sričių, kur mikroskopas neįmanomai svarbią rolę lošia. Ir juo tolyn, tuo labiau žmonės įprās jį naudoti kasdieniniame gyvenime.

Nepaprastos Žiurkės

Žmonės nelabai žiurkės temėgsta. Iš kitos pusės, žiurkės su žmonėmis irgi nenori draugauti. Bet yra ir toki žiurkių veislės, kuri šviesos nesibijo, kuri mėgsta muziką ir žaidžia su žmonėmis. Tos žiurkės yra didelės ir baltos. Jos sukasi apie žmones lyg kokie katinai.

Kuriuo būdu buvo galima žiurkės prijaukinti? Kas buvo daroma jų veislei pagerinti?

Atsakymas susiveda prie dviejų žodžių — paveldėjimas ir auklėjimas. Visų pirma veislei buvo paliekama ramiausias žiurkės. Diena iš dienos jos buvo treniruojamos. Jų buitis palyginamai buvo lengva: nereikėjo vesti atkaklią kovą del išlikimo, maisto klausimas joms irgi nerūpėjo. Vadinas, gyveno ramiai, rūpesnių jokių neturėjo. Bet ir atrankos keliu negreit tepasisekė išvystyti protingas žiurkės. Tarp jų pasitaikė nemažai išsigimėlių, kriminalistų.

Laikas bėgo. Gentkartė iš gentkartės veisimuisi buvo paliekamos tik gerosios žiurkės. Ir štai po keturių dešimčių gentkarčių išsirutulavo nepaprastos žiurkės, kurios nesibijo, ale mėgsta žmones.

Antra vertus, jos neturi mažiausios priežasties bijoti žmonių. Per metų eiles jos nuo žmonių patyrė tik gerą. Niekas jų nebaidė. Bado kėsti joms nereikėjo. Maistą parupindavo žmonės. O todel jos ir blogą širdį ant žmonių neturi, nesilepia nuo jų į urvus.

Skaitytojas tačiau gali nebesusigauti: apie kokias čia žiurkės kalbama, kur jos gyvena? Philadelphiajos mieste yra įsteigtas Wistar institutas, kur daroma su žiurkėmis įvairūs eksperimentai. Toje tai įstaigoje po ilgų bandymų ir pasisekė jaukias, baltas žiurkės išauklėti. Idomu čia bus pastebėti ir tai, jog proporcingai jų kuno svaramui tų žiurkių smagenys yra 5% sunkensė, negu smagenys paprastų žiurkių.

Visa tai parodo, jog aplinkuma ir atranka daro nepaprastos įtakos į gyvunus.

H. G. Wells pasakoja apie žiurkės, kurios pasiekė liutų ugį. Bet jos ir žiaurumu liutams prilygo. Tokių žiurkių tikrenybėje nėra: Wells jas išsavojo. Išviso nėra pageidaujama, kad žiurkės arba kiti kokie gyvunai angų didyn, jeigu jie tuo pačiu laiku neauga geryn.

I tuos eksperimentus su žiurkėmis pravartų dėmesį atkreipti. Kokios neįmanomos aukštumos šiandien žmonės būtų pasiekę, jeigu paskutiniu tūkstančiu metų jų gyvenimas būtų buvęs tinkamai tvarkomas?

Eksperimentai su gyvūnais parodo, jog būtų galima nepaprastai daug nuveikti žmonių veislei pagerinimui. Paskilbės augimui "burtininkas" Luther Burbank, sako, jog žmogui pagėdaujamas ypatybės galima taip jau išvystyti, kaip ir augmenyse.

Kada nors žmonės pasidarys išmintingesni ir mokės tinkamai

Lt. Howell Smith vadovauja Amerikos aviatoriais, kurie skrenda apie visą pasaulį. Jie dabar yra Činijoje.

mokslu išradimais pasinaudoti. Taisyklės pranyks tuščios kalbos apie išsigimimą. Žmonės eis prie tobulybės kaip fiziniai, taip ir protiniai.

O šiandien? Šiandien apie tuos laikus mes tik svajoji tegalime. Reikia tiesą pasakyti, — žmonijos progresas gan išlėto eina.

Bet visgi eina! O tai jau didelis suraminimas: visgi žmonija eina pirmyn, o ne atgal. — K. A.

Ar žinote?

Klausimai

1. Kodėl vyras paprastai yra tvirtesnis už moterį?
2. Kaip būtų galima sukurti ugnį be degtukų?
3. Kaip stora yra žemė?
4. Kas yra lediniai kalnai ir kaip jie pasidaro?
5. Kodėl degantys medžiai traukia?
6. Kodėl Mirusioj Jurof žuvį nėra?
7. Koks yra didžiausias gyvūnas žemėje?
8. Ar augmenys gali matyti?
9. Kokį metalą žmonės pradėjo vartoti pirmiausia?
10. Iš kur Amerikos indijonai paeina?
11. Kaip rankšluostis jūsų rankas sausina?
12. Kodėl muilo burbulai yra visuomet apvali?

Atsakymai

1. Vyras paprastai turi didesnius raumenis. O nuo raumenų didumo paeina ir spēka.
2. Ugnį sukurti galima saulėje dienoje pagalba stiklo, kuris saulės spindulių sukoncentruoja. Muštant stiklu į pieną irgi galima ugnies gauti. Gi senovėje ugnis buvo gaunama trinant du medžio šmotukus.
3. Žemės storis nuo polio iki polio yra 7,900 mylių.
4. Ant aukštų kalnų iš metų į metus susikrauna daug sniego, kuris neturi progos ištirpti. Del didelio spaudimo sniegas išviršta ledu. Dažnai tas ledas ima slinkti nuo kalno ir pasiekia jūrą. Tokie ledų kalnai jūroje kartais yra labai dideli.
5. Medžiuose yra mažos skylutės, pripildytos skysčiu. Kai medžiai įkaista, skystis pradeda virsti garais ir, žinoma, plečia medį. Tada yra savo rūšies mažos eksplozijos, kurios ir sudaro tą traukėjimą.
6. Mirusios Juros vanduo yra nepaprastai surus. Druskos jamė esti apie 25 nuos. O tokiam vandenyje žuvis negali gyventi.
7. Bangžuvė. Jos ilgis tankiai

siekia nuo 85 iki 90 pėdų, o svėria ji 100 tonų.

8. Augmenys matyti, tikra to žodžio prasme, negali. Vienok daugelis jų atskiria tamsą nuo šviesos.

9. Greičiausia auksas. Bet praktiškiesiems tikslams varis pradėta vartoti apie 6,000 metų atgal.

10. Tikrai nėra žinoma. Spėjama, kad indijonai yra imigravę iš Azijos.

11. Rankšluostis sugėrta vandenį tokiu pat būdu, kaip kad sugeriamasis popieris sutraukia rašalą.

12. Apvaliam burbului padaryti eina mažiausia muilo. O muilo filma, kaip ir kiekviena medžiaga, turi tendencijos kuolabiausia susiarti.

Maistas busią galima Laboratorijoje gaminti

Farmeriai gali nebetekti darbo, ir farmos bus golfo laukais paversta, jeigu Dr. J. H. Mathews'o pranašavimai išsipildys. Dr. Mathews Amerikos Chemikų Draugijos suvažiavime pareiškė, kad laboratorijoje busią surasta tinkamesnis junginys negu augmenų chlorofilas, kuris verčia anglies dvideginį susijungti su vandeniu.

Kol kas dar nesuprantamu būdu chlorofilas (lapų žalumas paeina nuo chlorofilo) saulės įtakoje skatina vandenį jungtis su anglies dvideginiu. To susijungimo rezultatas yra anglies hidratai, kurie sudaro žalią medžiagą visokiems maistui.

Bet chlorofilas neatlieka tinkamai savo darbą, sako Dr. Mathews.

"Tai yra gamtos budas, ir tankiai gamta atlieka darbą gan blogai. Lengva įsivaizduoti toki junginį, kuris būtų daug geresnis už chlorofilą. Suradus toki junginį, anglies hidratų bus galima tiesiog laboratorijoje gaminti. Toks gaminimas būtų daug patogesnis, negu chlorofilo pagalba. Svarbiausia vienos būtų tai, kad nebereikėtų žemę dirbti ir farmos būtų golfo laukais paversta."

Toliau Dr. Mathews pranešė, kad trumpoje ateityje bus galima šaltą šviesą naudoti. Dabar paverčiama šviesa tik apie 3% suvartojamos energijos. Tai yra baisiai išlaidus apšvietimo budas. Bet fosforescencijos studijavimas duoda vilties, jog ne užilgio bus surasta šaltos šviesos paslaptis.

Ant galo, Dr. Mathews pasakė, jog viena stambiausių mokslo problemų yra suradimas būdo pakinkyti saulės energiją. Tos energijos pilnai pakaktų žmonijos reikalam.

"Saulės energija", sakė jis, "niekam nepriklauso, ir aš nematau, kad net kongresas galėtų ją mokesniais apkrauti."

Saulė, kaip motorinė jėga

Pastaruoju metu technikos srityje daug naujo išrasta, galima sakyti, kad po didžiojo karo prasidėd naujas smarkaus technikos vystymosi laikas. Kaip 19 šimtmetyje gamtos mokslai darė milžiniškus žingsnius suliginant su kitais šimtmečiais, taip 20-me technika progresuoja. Ir geras nusisekimas vienoj srityj, paskatina sugalvoti ir išbandyti naujus kelius kitoj. Todel gi kartais užgirsti apie visai net nesvajotus, netikėtus naujus išradimus ir senai išrasytų dalykų patobulinimus.

Senai buvo žmonių galvota, kaip išnaudojus saulės energiją (jėgą). Ji gi reiškiasi kiekvie-

name žingsnyje. Visi gyvi ir negyvi daiktai saulės energijos kupini. Ir toji energija viską gaivinančių spindulių pavidale mus pasiekia. Gamta moka tuos spindulius suimti ir galimai ar net veikiančiąją jėgą paversti. Žmogus tą galybę matė, pats buvo nuo jos prigulmingas, bet nerado būdų ją sulig savo nuožiuros vienam ar kitam tikslui panaudoti.

Noras saulės energiją paversti varomąją jėgą buvo akstinu daryti įvairius bandymus. Tam tikrų veidrodžių pagalba buvo koncentruojami (tai yra, sugaudomi į vieną vietą), saulės spinduliai ir jų kaitra naudojama vandeniui ir garus paversti. Tik tie senovės įrenginiai buvo tiek netobuli, kad išdavos gaudavosi dar menkesnes, kaip pati mašinos vertė.

Bet toje srityje nenustota galvoti. Ne vien mokslininkų smagenis dėliai to nerimo, bet ir kai kurių romansistų-fantazierių (pasakų rašytojų). Savo romanuose jie aprašydavo įdomių prietikių, surištų su kokio tai nežinomo inžinieriaus išrasta mašina, kuri buvo varoma gudriai, veidrodžių pagalba sukoncentruotais saulės spinduliais. Ir tie romanai pereina į kinematografų filmas ir ekranuose piliečiai tai mato ir buvusį įvykį faktą. Tik, deja, panašūs romanai ar filmos užsibaigia tragiškai išradėjo mirtimi ir pačio aparato eksplozija (sprogimu).

1920 ar net 21 metų pradžioj kai kieno buvo viešai pareikštas nuostavimas, kad esą anglų šaltiniai visoj žemėj gali išsekti ir jų pakeisti nebusią kuo. Anglių gi pareikalavimas vis didėjęs. Gan gi žymus anglų profesorius ramno ir tvirtino, kad, iki anglų šaltiniai išsisems, technika sugalvosianti kitus budus mašinai varyti ir tarp kitko pasakė, kad esą galima turėti vilties anglis pakeisti saulės energija, o tos jau visiems užteks.

Panašūs faktai gal bus netolimos ateities pranašais. Dabariniuo momentu tuo ypatingai sukirpinęs Berlyno universiteto profesorius d-ras Adolfas Marcuse. Jo padarytieji bandymai žada naujus kelius parodyti. Dideliais ankštis pavidalo šilumos gaudikliais pagaminama saulės šiluma (spinduliai) ir įvedama į tam tikrą aparatą, kurį pats išradėjęs "šilumos spąstais" vadina. "Šilumos spąstai" sienelės saulės spindulių įkaitinamos ir toji kaitra persiduoda tam tikrai alyvai, kuri randasi "šilumos spąstus" apgaubiančiame atskirtame metaliniame kubile.

Ankstyesniųjų sistemų didelės trukumas esąs tas, kad įkaitinimui buvo naudojamas vanduo, kurs, kaip žinoma, daug šilumos pameta.

Prof. Marcuse apskaitliuoja, kad, norint visas pasauliui rei-

kalingas motorines jėgas vien iš saulės semti, reiktų sugauti jās šilumą prie ekvatorio nuo tokio ploto, kurs yra 500 sykių mažesnis už Saharos dykumą, t. y. 18,000 kvadratinų kilometrų.

Savo dvasiniais gabumais žmogus siekia tapti visišku materialės gamtos valdytoju. Ir tas jam pamažu vyksta. ("Rytas").

Brangiausia Mokykla

Prie Wisconsin universiteto yra įsteigtas girininkystės institutas. Kiekvienas studentas arba studentė privalo mokėti \$100 savaitei arba \$5,200 metams už mokslą tame institute.

Prie instituto randasi laboratorija. Mokyklos programa susideda iš įvairaus medžio studijavimo, medžio darbų, uždvedimo miško, medžio chemijos, etc.

Institutas: buvo sukurtas ne tik miškų studijavimui, bet ir jų užvedimui bei apsaugojimui. Amerikoje pradėda pasireikšti miškų nedateklis.

Kas metai Jungtinėse Valstijose budavojama 400,000 trobesių. 98 nuos, kaimo namų budavojama iš medžio. Net miestuose randasi apie 75 nuos. medinių namų. Gaisras kas metai sunaikina 80,000 trobesių.

Girininkystės institutas bando miškų badą prašalinti. Ir tas darbas jau sėkmingai eina.

Bėgiu keturiolikos metų savo gyvenimo institutas padarė 600,000 cheminių eksperimentų su įvairiais medžiais.

Ten siuncia medžius ištirti miui gelžkelių, telefonų, namų budavojimo ir kitos kompanijos. Viena gelžkelių kompanija, paklausiusi instituto patarimų, vineriais tik metais sutalpė apie \$45,000,000.

Kai viename Montanos užkampyje plyšusi medinė bomba užmušė valdininką ir jo žmoną, tai instituto chemijos laboratorijoje buvo ištirta to medžio žievė. Nuo to laiko pradėda medinės bombos dirbti.

Institutas yra padaręs tūkstančius įvairių pagerinimų ir išradimų. Visai Amerikai jis turi nepaprastos vertės.

Telefonas Boulevard 8674

J. L. GRUŠO
Orchestra

3147 So. Halsted Street
Chicago, Ill.

THE GLOBE MUTUAL LIFE INSURANCE COMPANY OF CHICAGO ILLINOIS

431 So. Dearborn St.

Pelno už 1923 metus iki pat paskutinės savaitės, subatoje, spalio 27, 1923, už 43 savaites

Pelnas už apdraudą in force	78½ nuošimčių
Pelnas už assets	33½ nuošimčių
Pelnas už nuošimčius	27 nuošimčiai
Pelnas už įplaukas	22 nuošimčiai
Abelnai pelno	41 nuošimtis

Reikalavimai išmokami per Radio, telegrafu, special delivery.

T. F. BARRY, Prezidentas
Generalis manageris ir įsteigėjas

SATYRA IR JUOKAI

Figuravo Paciktuotas

(Feljtonas)

Taip, sava turėti remti savą, o ypač tada, kai kunigėlis per pamokslą užorderiuoja.

Salėn susirenka „geriausia“ publika. Per salės vidurį praeina tai vienas, tai kitas kunigas, — dairosi kaklus ištiesę.

—Dainuos didelis ponas iš Lietuvos.

—Taip, dainuos.

—Ar atsimeni kai pereitą nedėlią kunigėlis sakė per pamokslą, kad tas ponas dainavęs bažnyčioje Lietuvoj?

—Taip.

—Jūs, katalikai, — sakė kunigas, — visi turite išgirsti poną N. dainuojant.

Ale kur tau čia visi ateis, Jonienė ir Petrienė pasiliko namte munšainą virti, sakė negalinčios palikti katilą, kad nesprogtų.

Galiorka jau apypilnė, mes pasirinkome sau vietą pasleny. Užpakalij musų sėdi storos ir plonos, ponios ir panelės sarmatlyvai dairois į publiką, o vyrai stori sprandais kal galgalai tik kinkso ausis suglaudę ir laukia kada tas ponas iš Lietuvos pasirodys ant pagrindų. O pono giedoriaus kaip nēr, taip nēr. Ponutė pradeda nerimauti, vienos, lyg vištos taip užkvaksėjo salėje, kad ir bitės avily negalėtų sukelti didesnio lermo. Vaikučiai net dunda po salę, lipa ant pagrindų ir bando piano klevisius.

Šalia musų sėdėjo storas ponas ir ponija. Ponas kai trauks ponias su delnu per šlaunį, o antram salės gale atsilepė pamėgdžiojantis aidas. Ponutė irgi taom pačiu atsilygino.

Išlenda iš kampo vakaro primininkas ir pradeda savo intrudukciją:

—Hm-h-h tai, matai, tai ot, matai, tai dabar jau, matar, pradės giedot (publika gausiai ploja). Ačiū jums, ponai, už gerą užsilankymą — nusisypsojės pirmininkas tėsę tollau. — Matai, aš noriu jums sulntroduosint su dideliu musų tautos, matai, vyru. A, štai, matai, ir jis. Kuman! (jis ateina) štai, matai, tai ot, matai, kaip putkiai jis atrodo (delnu popt per petį).

„Ponas“ giedojo labai gerai, bet gaila, kad niekas to dainininko nesuprato. Viena bobelė, kuri jau 19 metų gyvenusi Amerikoje ir moka pasakyt tik „ju gud mi“, sako:

—Tfui, kad tave bala! Aš myslu, kad labai gražiai giedos Mes daug gražiau pagiedam „Pu'kim ant kelių visi kriknovs“ o jis — žinai, gieda italioniškai ar žydiškai... —Padiktavo figuruotas.

Apsirikimas

Daktaras, greitai išbėgdamas iš savo ofiso suriko savo moteriai:

—Greičiausia gata vink mano valizą, nes vienas žmogus telefonavo, kad jis be manęs gyvena tiki negali.

—Tik taip nesiskubink — tarė iš lėto šypsodamosi daktaro žmona — man atrodo, kad tas „ligonis“ ne tau, o musų Onai kalbėjo.

Visai be juoko

Atsilankęs prie Niagaros vandenspuolio svečias klausia savo vedėjo:

—Ar dar toli iki vandenpuoliui?

—Ne. Čia pat jis yra. Tik palaukite, kol šios ponios paliaus kalbėję ir išgirsite vandenpuolio užimą.

10 „Prisakymų“ Pačiai, Vyru ir Burdingieriui

1. PAČIAI

Viename laikraštyje pačiai patariama laikytis sekamų 10 „prisakymų“:

1. Mylėk savo vyrą, o ne burdingierių.
2. Nevirk naminėlę.
3. Neleisk tavo namuose kotomis lošti.
4. Palaikyk švarumą.
5. Laiku paruošk vakarienę.
6. Jeigu nemoki skaityti, tai išmok.
7. Nedėžyk savo veido.
8. Neduk neturėdama kas veikt.
9. Nesigailėk muilo ir vandens sau ir vaikams savo.
10. Kiek galima tankiau, lankyk kartu su savo vyru darbininkams reigiamas lekcijas.

Žemiau seka „prisakymai“ vyru ir burdingieriui.

2. VYRUI

1. Bijokis burdingerio, kaip pats savy.
2. Neįsileisk, jeigu nėra didelio reikalo, burdingierių, kurie yra vyresni 14 metų ir jaunesni 75.
3. Duok tik 24 valandas laiko burdingieriui sumokėti mokesnį.
4. Mokesnį už butą visuomet pats imk, o ne pavesk tai pačiai daryti.
5. Rečiau teik j susirinkimus be pačios.
6. Nesivėluok pareiti vakarienei, nes burdingierius abys.
7. Visuomet žiūrėk abiem. Atsargumas gėdos nedaro.
8. Išmok bokšą. Tai gali būti labai naudinga.
9. Neprisigerk. Burdingierius to tik ir laukia.
10. Geriausia, neprisileisk burdingierio arčiau mylos.

3. BURDINGIERIUI

1. Neeik gyventi į tokią šeimyną, kur vyras yra stipresnis už tave. O jeigu jau padarei klaidą, tai nemylėk tvirtesnio už save artimo pačią.
2. Nesidraugauk su šeiminko vaikais. Iš to nieko gera neįsėis.
3. Mokėk už butą vyru, o ne jo pačią.
4. Išmok bokšą. Burdingieriui tai būtina yra reikalinga.
5. Neužrakink kambario. Visvien jame nieko nėra gero, kas būtų galima išnešti.
6. Negerk, nerukyk ir kartomis nelošk...
7. Išmok būti kantrus.
8. Nesivėlink vakarienei. Kitos neišvirs.
9. Į laiką užmokėk už butą. Jeigu du kartu „užmirši“, paskui nebeapatikės.
10. Geriausia — apsisvesk.

Žemaičių termometras

Mokytojas (į 10 m. Vincuką): Vincai, kuo matuoja šilumą ir šaltį ir kaip jis vadina si?

Vincas: muna tata mieruj šilimą ir šaltį su-u-u pu-uspuriu, tai jū tap i-vadin muna tata su mama.

K. Seniūnas D. D.

Kam dar atidaryti

Du seni karėiviai, abu mėgstanti išsigerti, pabaigę kariuomenėj tarnauti, sudėjo savo sutauptus skatikus į kruvą ir nusipirko karčiamą.

Vakare karčiamos lankytojai laukia karčiamos atidarymo. Pagaliau vienas pabarškina duris.

Kareivis galvą pro langą iškišęs paklausia ko nori.

—Ar jus karčiamos neatidarysite šiandien vakare?

—Atidaryti? — nustebęs klausia kareivis. — Tik mes karčiamą nusipirkome.

Išdykėlė

—Kiekvieną sykį, kaip tik tu, Joneli, išdykauji, man žilas plau-

kas galvoj išauga — sako mama. — O mama, jus tai tikrai buvote išdykėlė. Žiūrėkite, mačiutės jau visi plaukai žili.

Londonė, Anglijoje, ir daliniai Paryžiuje, išsigyveno tarp moterų nauja mada: vakaruose ir baliuose dėvėti šilkinus parikus. Esą parikus galima gražiau sutaisyti negu plaukus ir jie labai tinka prie balių šlebių. Ar tinka tie nauji galvos papuošalai, galite patys spręsti iš šio paveikslėlio.

AUGIMAS

Augimas lietuvių biznio yra mums malonus.

Mes manome, kad mes pakankamai darodame mūsų lietuviams kostumeriams stiprumą ir saugumą mūsų bankos. Musų patarnavimas darodė jiems, kad tas bankas yra drugiškas ir kaip namuose daryti biznį.

Jusų taupymas bus čionai labai maloniai priimtas ir jei jus ateisite į banką, jus parankumui, Panelė Kudulė, mūsų lietuvių banko darbininkė, langelio No. 4, maloniai išaiškins, kaip galima jums patarnauti.

The Stock Yards TRUST & SAVINGS Bank
4162-72 So. Halsted Street, Chicago.
CLEARING HOUSE BANKS.

Globe Upholstering Furniture Co.

6637 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Sužėdyk pinigų, pirkdamas seklyčios (front room) setą geriausiai, gražiausiai ir stipriausiai padaryta, tiesiog nuo išdirbėjų. Galite pasirinkti koki tiktai norite turėti, mes padarysime pagal jusų orderį, pusiau pigiau negu kur kitur. Atvažiuokite ir persitirkinkite. Mes laikome atdarą vakarais.

Globe Upholstering Furniture Co.

6637 So. Halsted St.

Rusiškos ir Turkiškos Vanos

12th STREET
Tel. Kedzie 8902

3514-16 Roosevelt Rd.
Art St. Louis Ave.
CHICAGO, ILL.

SALUTARO RYTAS

Salutaro rytas tešviečia gražus; Sveikata atgyja, kaip aušta dangus.

KODEL?

- 1) — RYTAS —
- 2) — PIETUS —
- 3) — VAKARAS.

TODEL, KAD:

- 1) — Diena be ryto, žmogus be Salutaro negali būti
- 2) — Salutaras priduoja apetitą;
- 3) — Salutaras vidurius išvalo;
- 4) — Salutaras pataiso sveikatą.

Tik vienas doliis ir kvoteris bonkal.

Klauskite aptiekose arba prie

SALUTARAS DRUG & CHEMICAL CO.,
639 W. 18th St., Chicago, Illinois.

WILSONS Fashion SHOE STORE

3235 S. Halsted St.

Vien tik Lietuvių krautuvė

NUPIRK Typewriteri arba rašomą mašinėlę

Kaina \$60

Tuomi padaryti didelį smagumą pats sau, savo giminėms ir draugams su kuriais susirašinėji ir greičiau galėsi parašyti laišką ar ką kitą, negu su ranka. Geriausia, parankiausia ir daliausia mašinėlė su lietuviškomis raidėmis pasaulyje. Galima ir angliškai rašyti.

Gaunamos

NAUJIENOS
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

PINIGAI iš ROCKFORDO Lietuvon

Rockfordiečiai lietuvių pinigams siųsti Lietuvon neturi patogesnės ir geresnės įstaigos kaip

Rockford Real Estate and Loan Co.

Čia ir visokius nuosavybės reikalus geriausia atliksite. Siųskite pinigus per

Rockford Real Estate and Loan Co.

809 So. Main St., Rockford, Ill.

CUNARD

Lietuviai važiuojanti Lietuvon svečiuos neliūgsmiai laukia kai metams galės grįžti Amerikon neatsilveigiant į kvotą.

LIETUVA

trumpiausiu laiku, kas Seređa, trejais ekspreso laivais BERENGARIA AQUITANIA MAURETANIA (per Cherbourg ar Southampton)

—

Iš Lietuvos į Ameriką JEI manote parsitraukti gimines iš Lietuvos, vietas užsakykit dabar. Musų ofisas Lietuvoje suteiks jiems pagalbą ir rodą. Visi trečios klesos keleiviai turi atskirus kambarius, kuogeriausias švarumas ir maistas. Smulkmenų klauskis vie toso agento arba

CUNARD LINE
140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Tel. Boulevard 0696
LIETUVIŲ APTIEKA
New City Pharmacy
3327 So. Halsted St.

Turiu garbės pranešti Lietuviams ir visuomenei apskritai, kad metai tam atgal aš atidariau aptieką vardu NEW CITY PHARMACY prie So. Halsted gatvės num. 3327 ir kviečiu visą visuomenę ir Lietuvos atsilankyti ir pasimatyti su manim, jei būtų reikalus namuose, kadangi aš esu ištikimas visais žvilgsniais.

Aš turiu pakankamai prityrimo vaistus sutaisyti ir patarti visuose pasaulio kraštuose.

Mano kainos yra žemesnės negu kitur.

Su pagarba,

JONAS MALACHAUSKAS.

Akinių pritaissymo mėnė 20 metų prityrimo

SIMPTOMAI PAREISKIA AKIŲ LIGAS

- Ar jums skauda galvą?
- Ar jusų akys ašaroja?
- Ar yra uždegtos?
- Degina ar niežti?
- Ar skaitant akys greit pavargsta?
- Ar kvaista galva?
- Ar matote kaip ir plunkančius taškus
- Ar atmintis po truputį mažėja?
- Ar akys opios šviesai?
- Ar jaučiate kaip ir smiltis akyse?
- Ar yra baltas dėmė ant vokų?
- Ar turite kataraktą?
- Ar turi žvairas akis?

John J. Smetona

AKINIŲ SPECIALISTAS

1801 S. Ashland Ave.,

Kampas 18 gatvės

Ant trečio aukšto virš Platto aptiekos tamberiai 14, 15, 16 ir 17. Valandos nuo 9 ryto iki 9 vakare. Nedėlioj neprilimam ligonių

Dr. Chiropractor ir Akusherka ANIELE KAUSHILLAS
Gyda be vaistų ir be operacijų, visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų. Kurie sergate kreipkitės, o rasite pagalbą. Patarimas dovanai. Valandos nuo 1 iki 9 vakare. Tel. Yards 4951 3252 So. Halsted St.

PIRM NEGU DYVNUKAI UŽGIME

Buvo labai serganti. Jau tēsi daug geriau po vartojimo Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound.

Wyocena, Wisconsin. — „Aš vartojau Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound pirmiau mano sesuo rekomendavo jas man. Aš taip buvau silbna, kad vos tik galėjau dirbti savo namų darbą. Bet kaip aš pradėjau vartoti antrą butelį, aš pajutau daug geriau. Aš išvartojau tris ir pusę butelių laike mano gimdymo sirgimų ir užbaigiau butelį kol galėjau sirgdama lovoje. Aš pasveikau ir jaučiuos labai gerai ir dabar auginu savo dyvnuokus. Aš rekomenduoju Vegetable Compound kiekvienai ir vertinsiu jį ateity.“

Mrs. Ida Gerbitz, Wyocena, Wis.

Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidaro silpnomis po gimdymo ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kudių yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kudiškai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra pulkus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra priręgtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

Severos Gyduoles užlaiko seimynos sveikatą.

DĖL NEVIRINIMO

„sustiprinimo nusilpnėjusių ar stokos apetito vartok“

SEVERA'S BALZOL.

Abelinas stiprintojas vyrams ir moterims.

Jis maitina kraują, paaugdo virinimą, reguliuoja atidalinimus, stiprina organus prie normališkos veikmės.

Kaina 50 ir 85 centai.

Klauskite pas aptiekorius.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Merginos — Jusų Rupesčiai Užsibalgė!

Buvo laikai, kuomet niekas nežinojo kas yra pleiskanos ir kaip nuo jų atsikratyti. Šiandien yra visiškai parasta dalyu užlaikyti savo plaukus ir galvos odą švarioje ir sveikoje padėtyje.

Ruffles

Stiprant galvą kas vakaras einant gulėti per savaitę ar dešimtį dienų, sunaikina pleiskanas ir paragina jusų plaukų augimą. Po to naudokite Ruffles tik retkarčiais milig reikalo ir daugiau neturėsite jokių nemalonių su pleiskanomis.

Bonka 65c, aptiekose, arba už 75c, pristatime stačiat iš dirbtuvės.

F. AD. RICHTER & CO.

104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Reumatizmas sausgėle

Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaukų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukumim; nes skaudėjimai naikina kuno gyvybę ir dažnai ant patalo paguldo.

CAPSICO COMPOUND motis lengvai prašalina virsmėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių stundžia padėkones pasveikę. Kaina 50c per pastą 55c arba dvi už \$1.05.

Knyga: „SALTINIS SVEIKATOS“ augalais gydymas, kaina 50 centų.

Justin Kulis

3259 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

Del Sergantių ir silpnų vyrų

Aš noriu pakalbėti su kiekvienu kenčiančiu nuo Chroniškų, Nervų, Kraujo, odos, šlapumo, Išėjimo žarnos ir Privaičių Ligu.

Dr. W. R. Register, 109 N. Dearborn Street.

Kiekvieno sergancio žmogaus draugas. Mano geriausias patyrimas. „Nei vieno doliis nerėkia, kol nebus pasekmių.“ Giduoles išskiriamos.

Apsisaukite kliniku ir Institutu su jų pavojingų nepatyrusių studentų egzaminavimu.

Dabokite savo sveikatą. Aš užtikrinu jums patys, teisingą gydymą už mažą kainą.

Kalbu visokiomis kalbomis.

Pasitarimas ir egzaminavimas dykai.

Valandos nuo 9 ryto iki 5:30 po pietų, kasdien. Utarninke, Seređoj Subato vakaris iki 8 valandai.

Nedėlioj nuo 9 ryto iki 1 v. po piet.

Dr. W. R. Register,

109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

(Imkite elevatorį iki 12 augšto)

Pilnas žmonių Dr. Ross' ofisas kasdien, del gydymo chroniškų, nervų, kraujo, inkstų, puslės ir šlapumo ligų.

100 privatių gydymui kambarių

Čia atėję gauna geriausią Amerikoniką ir „zopeliską“ bei gydymą. Didžia skausmus žmogių, gydomų kasdien per Dr. Ross, suteikia progą duoti geriausią medikaciją patarnavimą žmogių kaina. To ki rokesti gali kiekvienas ištęsti mokėti, taip kad nei vienas nereikalauja užmesti savo ligą.

Patarimas dykai.

Zinokite apie save tiesą. Visiškai slapstis yra užtikrinta.

Dr. B. M. Ross,

35 So. Dearborn Street,

kampas Dearborn ir Monroe St.

Crilly Building, Imkite elevatorių iki 5 augšto.

Trisdešimt metų toje pačioje vietoje.

Priėmimo kambarys 506 del vyru.

Priėmimo kambarys 508 del moterų.

Valandos: Kasdien nuo 10 ryto iki 5 val. vakare. Nedėlioj nuo 10 val. ryto iki 1 val. vakare. Nedėlioj, seređoj subatoje nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakare.

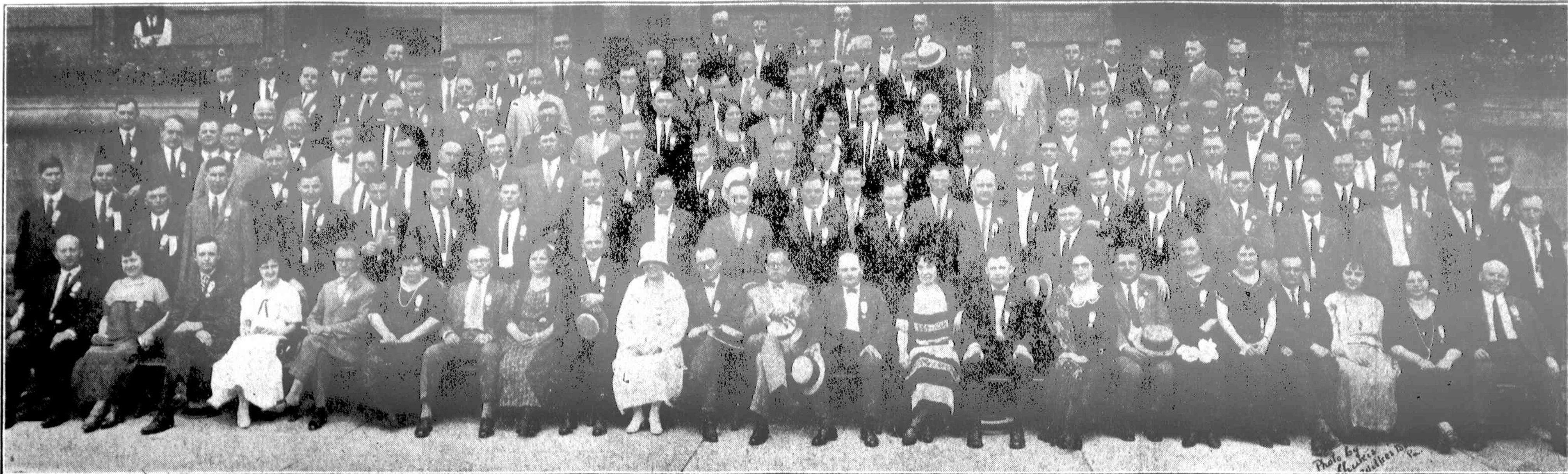
DR. VAITUSH, O. D.

Lietuviai Akis Specialistas

Palengvins akių įtempimą, kurie esti, priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo akių aptemimo nervu

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 33-čias Seimas, Wilkes Barre, Pa.

S. L. A. 33-čias eilinis ir 6-tas dvimetinis seimas įvykęs Wilkes Barre, Pa. nuo 23-čios birželio iki birželio 27 d., 1924. Seimas, atsižymėjo tuo, kad prašalino bolševizmo ir betvarkės pavoju iš Susivienijimo ir užtikrino S. L. A. nariams jų apdraudos saugumą. — Šiame paveiksle yra nuimti kone visi Seimo delegatai su S. L. A. vyriausybe prieškalyje.

Lietuvos Demokratija Pavojuje

(L. S. S. Konferencijos pareiškimas)

Birželio mėnesio pradžioje klerikalų blokas Lietuvos seime nuvertė koalicinę valdžią ir suradė ministerių kabinetą iš savo partijos žmonių. Lietuvos darbininkai neturi mažiausio pamato gailėtis dėl Galvanausko — Krupavičiaus — Žalkausko kabineto puolimo, kadangi jisai nedavė jiems ir nežadėjo duoti nieko gerą; bet ši atmaina Lietuvos valdžioje vis dėl to yra pakankamai reikšminga, kad ir ją atkreiptų rimto domesio.

Iki šiol Lietuvos klerikalai mėgdavo slėptis už nepartinių ir liaudininkų nugaros ir jų rankomis traukti ragais iš krosnies. Kodėl gi jiems dabar tie padėjėjai staiga pasidarė nebe geri? Ar Žalkauskui valdant vidaus reikalų ministeriją, nebūvo kėmšami ir kalėjimus visi tie kuriuos tik nurodydavo klebono pirštas? Ar Galvanauskas nepadėjo krikščionių frakcijoms praversti seime įstatymą, kuriuo kunigai yra sulyginami su mokamaisiais valstybės tarnautojais? Ar prie tos koalicinės valdžios nebuvo Lietuvoje smaugiama laisvoji spauda ir slopinamos darbininkų organizacijos?

Klerikalai sugriovė koaliciją delto, kad jie dabar užimanė vieni viską valdyti. Dalintis valdžia jie jau su nieku nebeneri.

Nuo pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės dienų ir iki dabar kunigai parodė, kad jie žiuri į Lietuvos valstybę tik kaip į naudos šaltinį savo luomui. Jie su savo klapčiukais steigiamajam seime įrašė į Lietuvos konstituciją paragrafus, sujungiančius bažnyčią su valstybe ir mokyklą su bažnyčia. Jie pasistengė taip pakreipti žemės reformos įstatymą, kad būtų apripta žemė pirmiausia klebonai ir vienuolynai. Jie prisidėjo savo žmonių visose valdžios įstaigose ir užsienių atstovybėse.

Dabar, kai jau tapo pasiekta ir to, kad kiekvienas, nors ir jokio valdžios darbo nedirbąs, "Dievo tarnas" gauna algą iš valstybės išdo; kai apskresnieji "dvasiški tėveliai", pasinaudami valdžios pataikavimu arba tiesiogine josios protekcija, sušpėjo šmugeliu ir spekuliacija susikrauti lobius, tai ko jiems daugiau bereikia? Nieko kita,

kaip tiksliai, kad tos "Dievo malonės" būtų užtikrinta jiems kaip galint ilgesniam laikui. O tam reikia pasigrobtį ir savo nagtis valstybės galią. Tą jie ir padarė.

Patapę pilnais ir neapribotais seimyninkais Lietuvoje, klerikalai dabar, žinoma, kietai laikys jį savo saujoje ir spaus iš jos tiek svyų, kiek tik pajėgs išspausiti.

Kunigų partijai įsigalėjus Lietuvoje, grasina pavojus visiems laimėjimams, kuriuos Lietuvos liaudis buvo įgijusi didelėmis aukomis ir sunkia kova už krašto nepriklausomybę. Nusikratę svetimu jungu, žmonės buvo gavę progos kurti tinkamą mokyklą savo vaikams; bet kuo pavirs liaudies švietimo įstaigos, jeigu jos pateks po letena klerikalizmo, tunkančio žmonių prietarais ir tamsybe? Kokia iš viso bus galimybė Lietuvos žmonėms plėtoti savo dvasinės jėgos ir kelti savo kultūrą, jeigu bus stelbiama kiekviena laisva mintis krašte ir jeigu dykaduoniai kunigai bei davatkos tykos suryti kiekvieną žmonių sutauptą centą?

Lietuvoje ir iki šiol buvo nuolatios triptamos piliečių teisės — laisvo žodžio, spaudos, organizacijos ir susirinkimų. Šitos priepaustos pateisinimui buvo varojama karo padėtis, — nežiurint to, kad Lietuva senai su nieku nebekariauja ir nesirengia kariauti. Tą politiką klerikalai be abejonės tęs ir toliau, stengdamiesi įgyvendinti ją, kaip nuolatinę tvarką, Lietuvos respublikoje. Kokio čia daikto jiems, kad tai prieštarauja pamatiniams krašto konstitucijos dėsniams! Juk, pav. ir savaldybių teisės yra pažymėtos prieš savivaldybes atvirą kovą. Kas gali užtikrinti, kad jie vėliau nesikėsins ir ant visuotinio balsavimo ir kitų demokratinių respublikos pagrindų?

Savo teisių apgynimui nuo klerikalų, Lietuvos demokratija turės išlaikyti gal dar sunkesnę kovą, negu anamet bėgiant Lietuvą nuo Bermonto gaujų ir Želigovskio legionų. Gaila, kad žmonės Lietuvoje taip ilgai nesugebėjo tinkamai įvertinti klerikalizmo pavojų ir nepasirūpino atremti jį. Radikalių valstiečių atstovai, kaip matėme, dažnaiėjo ranka už rankos su klerikalų partija ir leido jai viešiau po kitos užkariauti įvairias

sritis Lietuvos valstybėje ir visuomenės gyvenime.

Per ilgai nesuprato to pavojaus, de ja, ir daugelis Lietuvos darbininkų. Vieni jų davėsi pagauti ant klerikalinių demagogų meškerės ir susispietė "darbo federacijoje", kurių vedžioja už nosies klebonų auklėtiniai; o kiti, ažuot kovoję prieš klerikalus, eikvojo savo jėgas pragaistiniams vaidams su savo klasės draugais ir laukė išganymo iš Maskvos.

Ir Amerikos lietuviai dar minkai teparėmė demokratijos jėgas Lietuvoje. Jokios stambesnės pažangios kultūros įstaigos nėra sukurtą Lietuvoje amerikiečių pinigais, nors aukos iš čionai be paliovos plaukė Lietuvon per metų metus. Tuo gi tarpu visokių klerikalinių įstaigų, vienuolynų, seminarijų, stipendijų katalikiškai moksleivijai — tenai pristeigta amerikiečių aukomis tiek ir tiek. Nemaža todėl yra kaltė ir Amerikos lietuvių visuomenės tame, kad nepriklausomai lietuva šiandien grasina naujo jungo pavojus.

Bet Lietuva, kaip nepriklausomas kraštas, tegali gyvuoti tik turėdama laisvę viršuje. Tiksliai laisva, jokiais viršuje pančiais nesuvaržyta, sąmoningai tvarkanti savo reikalus liaudis galės išvystyti tiek sumanumo, drąsos ir ištvermės, kad atstacius krašto ūkį, kad pakelų jo materialų ir dvasinę kultūrą, kad apsaugojus jį nuo audrų iš oro. Klerikalizmo vergijon patekusi Lietuvą neatsilaikyti.

Taigi klerikalų užsimojimas pavergti Lietuvą neša pavojų ne tik jai jos laisvei, bet ir josios gyvybei. Atremti šitą pavojų turi pakilti visi Lietuvos darbo žmonės. Padėti jiems šioje kovoje turi visi Amerikos lietuviai, kuriems tiksliai rūpi Lietuvos ateitis.

Visuomet ištikima Lietuvos darbo žmonių reikalams, visuomet tvirta Lietuvos laisvės gynėja — buvo ir tebėra Lietuvos Socialdemokratų Partija. Į ją tad pirmiausia kreipta šioje valdžioje savo akis Amerikos lietuvių darbininkai, tikėdamiesi, kad ir šioje kovoje ji rados kelią Lietuvos demokratijai. Padėkime jai! Paremkime jos reikalavimus! Protestuokime kartu su ja prieš karo stovį ir prieš kiekvieną klerikalų pastiprinimą ant žmonių teisių. Neleiskime tamsybės apastalų jėgoms sunaikinti prie laisvės, šviesos ir demokratybės siekiančią Lietuvą.

P. Mileris, Pirm.
A. Zymontas, Sekr.

Musų Maistas

Rašo Dr. A. J. Karalius

Chemijos žvilgsniu, kaip jau žas, etc. Paskui seka disacharidai, esame minėję, valgomų daiktų, kurių svarbiausi moltozas, maistingumas priguli nuo protėinų, angliavandžių, riebalų, etc. Apart to, kunas reikalauja mineralinių medžiagų, vandens, etc. Taigi, smulkiau pažėmus, turėsime penkis maisto sudėtinus, butent:

Proteinai,
Angliavandžiai (Karbohidratai),
Riebalai (hidrokarbonai),
Mineralinės druskos,
Vanduo,

apie kuriuos dabar atskirai pakalbėsime.

Proteinai. Proteinams priklauso visos azotinės medžiagos gyvųjų ir augalų audiniuose, apart riebalų. Proteinų yra visuose gyvųjų ir augalų cėlėse; be proteinų gyvas daiktas negali pasilaikyti; be proteinų negali būti gyvybės. Cėlės susideda iš protoplazmos, kurią vokiečiai vadiną "gyva proteininė medžiaga". Kiaušinio baltymas tai pavyzdys tokios medžiagos (proteinų). Chemiškai imant, proteinai susideda iš šių elementų: anglis, deguonis, vandenilis, azotas, siera, fosforas ir geležis.

Visas azotas ir siera, kurių reikia kuno audinių atstatybei ir pataisybei, imama tiksliai iš proteinų. Iš proteinų taipgi gaunama anglis ir vandenilis. Jau minėjau, kad proteinai ir energijos (šilumos) suteikia. Reikia neužmiršti, kad proteinai yra reikalingiausi sudėtiniai mūsų maisto. Kiekvienas žino, kad valgant vien bulves, duoną, daržoves, etc. žmonės laipsniškai eina į silpnyn. Nors tuluose augaluose (žirniai, pupos, etc.) yra daug proteinų, vistiek gyvųjų proteinai palyginamai geresnis maistas. Delto nežiurint gražių teorijų, kaip vėliaus pamatysime, žmogaus kunas reikalauja gyvųjų maisto (mėsos, kiaušinių, pieno), kuris jam sveikatos, žvilgsniu paprastai geresnis. (Kalbu apie vidutinį sveiką žmogų). Kalbėdami apie atskirus valgomus daiktus, pamatysime kiek proteinų juose randasi.

Angliavandžiai arba karbohidratai. Paprastuose valgomuose daiktuose angliavandžių randama daugiausiai augaluose. Jiems priklauso įvairūs cukrai ir krakmolai. Susideda iš anglių, vandenilio ir deguonies. Paprasčiausi angliavandžiai tai monosacharidai, kurių svarbiausia bus dektstrozas, levulo-

zė, tiksliai nuslenka žemyn į skrandį, kur prasideda tikras virškinimas. Srandyje yra skrandžio sulčių.

Plonosios žarnos apie 22 pėdų ilgio, storosios — apie 6 pėdų. Jose yra vadinamų žarnų sulčių. Apart to į žarnas teka jaknų (kepenų) tulžis ir kasos sultys.

Mūsų kunas negali absorbuoti (apčiulpti) maisto tokioj formoj, kokioj mes valgome. Maistas turi būti sutarptas; proteinų, angliavandžių ir riebalų cheminė konstrukcija turi sugrįžti: iš proteinų pv. pasidarė daug įvairių nekomplikuotų substancių, suira konstrukcija riebalų ir angliavandžių, etc. Sėlės, skrandžio ir žarnų sultys, tulžis ir kasos sultys maistą ištarpina, išskirsto į dalis. Paskui maistas persisunkia į kraują, pereina į limfą ir suteikia maisto visoms cėlėms. Reiškia, maistas palieka kunu. Visas šitas maisto priėmimas vadinasi virškinimu; maisto perėjimas kunan — absorpcija ir asimiliacija.

(Bus daugiau)

DIDŽIAUSIAS PASAULYJE

Žemlapis.
Mieste San Francisco baigiam daryti didžiausį pasaulyje žemlapi.

Žemlapyje vaizduojama tik kalifornijos valstija su jos 58 apskrčiais. Žemlapis ilgis — 300 pėdų, o platumas — 18 pėdų. Tas kalifornijos modelis valstijai atsieis \$1,000,000 suviršum. Jį daro J. Edwards su 25 pagalbininkais. Dirba jau visus metus.

Žemlapis yra tikras valstijos atvaizdas, fotografija.

Visi kalnai, vandenpuoliai, upės, upeliai, dideli rava, miškai, sodai, miestai, kaimai, keliai ir užtvankos, — viskas žemlapyje randasi. Spalvos stebėtinai vykusiai parinktos. Ant kalnų ruktų vulkanų krateriai. Matosi geležinkeliai, tramvajų keliai ir tuneliai. Upės su tiltais. Stotis su vėliavomis. Galvijų bandos. Laivai su ruktančiais kaminiais, fabrikai.

Kiekvienas miestas irgi su visomis ypatybėmis atvaizduota.

Šiaurys.

Plakas ir plakas sustyrusios šakos vėjas kaip plėšia sustingusį lapą, vėsulas kada iškleps po šapą draiko padangę ar kruvosna plaka.

Slenka ir praslenka amžiai senieji kaip lakunės sušalusios snaigės, kada gyvenimas bus bebaigias, kada raudojam į būrius sujė.

Plakasi šakos, nubyra lapuočiai, žemė varinė pridengta rudija, — tu kad nustotum raudojęs širdyje žemės ir vėjo sustyrės nebočiai.

Ir iškilo miestų bokštai sveikint saulę — ryto duktę — ko širdis jautri betrokšta kilus rytą miego buklėj.

Šiaurys.

Atvaizdai pravėrė akį kad išvydau žemės duktę — metė žvilgsnį melynakį kaip rymoju savo buklėj.

Ir iškilo miestų bokštai sveikint saulę — ryto duktę — ko gi verkiu, ko betrokšta jei įspindo saulė buklėn.

Šiaurys.

Meskit skaudų kalaviją — aš praskinsiu saulės taką, tegul žemė ir žmonija siekia saulės — laimėn seka.

LITERATURA

V. Dorosėvičius

Vertė K. A.

NE TOS KULNYS

(Kiniečių pasaka)

Kaip ir viskas Kinijoje, taip ir ši pasaka, — nepaprastai išmintinga, gilios prasmės ir pamokanti.

Zmonės, kaip šautuvai. Jie užtaiso ne iš to galo. Kiek pedagogai nekaltėtų, jog žmones reikia užtaisyti geromis idėjomis iš galvos, — bet viso pasaulio valdytojai tebemano, jog geriausia vieta idėjomis skiepyti yra nugara ir žemiau.

Kiniečiai, kaip jumų žinoma, daėjo iki kraštutinio taško.

Jie skiepija savo piliečiams geras idėjas bambuku per kulnis.

Kodel butent kulnys pasirinko?

Turbut todėl, kad prieš baumę žmogaus dūšią į kulnis nusikrausto.

O kadangi jį kulnyse pasilepia, tai nacionaliniais bambukais jį ir pašvenčiama.

Saulės sunus, mėnulio brolis, visų žvaigždžių danguje tėvas, visų tautų nugalėtojas žemėje, visų karalių, carų, sultanių ir kunigaikščių valdytojas, galinčias ir išmintingas chanas Čing-ačng sėdėjo valstybės taryboje tarp didžiausiųjų, parinktiųjų plonadžių savo mandarinų. Chanas susimastė ir tarė.

Ir balsas jo buvo skaidrus, kaip varpo skambėjimas.

— Mes išmintingieji norėtume žinoti, kas dedasi mūsų Kinijoje. Tarp mūsų, mūsų išrinktųjų mandarinų, mes matome mūsų garbingą Tun-Li. Jis yra artimiausias saulei ir žmonėms. Jo globoje yra policija. Jis prižiūri šalies išteklis ir gerus papročius. Maitina žmones ryžiais ir bambukais. Galinčias ir išmintingas Tun-Li. Atsikėl ir, nesibijodamas del savo garbingų kulnių, pasakyk mums, kaip mūsų Kinija gyvena.

Visi pakėlė pirštus tuo metu reikšdami chanui pagarbą.

Tun-Li pasikėlė ir, sulig ceremonialo atidavęs 472 linkterėjimų, tarė:

— Dangaus sunus! Ir šio mėnesioje jo! Todel ir aš išdrįstu tau girdint prabilti. Niekingsas kirminas tiesą sakys. Todel kad melą reikia sugalvoti. O kur besmegenis kirminas gaus tam proto. Prasimano tik protingi žmonės, o kvailiams ir tiesa gera... Pekinas karą veda su Nankinu. Nankinas su Kantonu. Kantonas su Sanchaju. O Kinija visgi žydi. Kinijos bujojimas pasiekia tokio laipsnio, kad visi svetimieji velniukai iš pavydo gatavi patys save suėsti.

Pakaks tau pasakyti tik vieną dalyką, didisai ir išmintingasis chane. Kinijos bujojimas daėjo iki to, jog čia vištos: auksinius kiaušinius deda.

— Kaip, auksinius kiaušinius? — suuko chanas.

— Ir jo balsas buvo, kaip sidabrinų varpelių skambėjimas.

— Taip, bet juk tai tik pasakose esti?!

Tun-Li, sulig ceremonialo taisyklių padaręs 372 linkterėjimų, atsakė:

— Tai pasitaiko ir pasakingo gerbuvio šalyje — Kinijoje. Jei-gu tu nebustum chanas, tai aš tau pasakysčiau: nuvyk į turgavietę, pakelkė ne vieno, niekingo, kirmino, nesunaikindamas, ir maloningai pats pažvelk. Po kiek desėtkas kiaušinių parsidavinėja? Dešimt auksinių! Kiekvienam kiaušiniui vieną auksinį mokėti reikia! Kitose šalyse už auksinį pinigą visą dieną dirbti reikia.

nuo ankstyvo ryto iki vėlaus vakaro. O pas mus? Višta sukdakšėjo — ir auksinis. Kudak-tak-tak ir auksinis!

Visi pakėlė pirštus iš nusistebėjimo, tik išminčius Či-San tarė:

— Ten, kur vištomis perdaug linksma, žmonėms paprastai liudna gyventi!

Bet chanas padarė jam maloningą ženklą nutilti ir pastebėjo:

— Mūsų didisai patarėjas Či-San perdaug išmintingas, o todėl, Tun-Li, nekrepk į jį jokios domės. Tam ir išmintis žemėje, kad linksmumą temdinti. Tam ir debesys danguje, kad saulę užstoti. Kaip tu pasakei, Tun-Li? Kudak-tak-tak — ir auksinis?

— Kudak-tak-tak ir auksinis! Kudak-tak-tak — ir auksinis! Kudak-tak-tak — ir auksinis!..

Ir visa valstybės taryba entuziastingai kartojo:

— Kudak-tak-tak ir — auksinis!

Dar niekuomet valstybės taryba tokio linksmaus posėdžio nebuvo turėjusi.

Chanas paliepė suduoti į tam-tam ir tarė:

— Paskelbiu valstybės tarybos posėdį užsibaigusį esant! Valstybės taryba — tai nuobodumo, upesnio ir nuliudimo vieta. O aš labai perdaug laimingas, perdaug linksmas, kad tokioje nuodžioje vietoje sėdėti! Paskelbiu Pekine trims dienoms iškilnes su bengalinėmis ugnimis ir liuminacija sąryšyje su tuo linksmu įvykiu!

Ir valstybės taryba išsiskirstė kudakšėdama:

— Kudak-tak-tak ir — auksinis!

Linksma ir laimingas įėjo į savo sodus chanas Čing-ačng.

Pirmą pasipainiojusį 14-tos klasės mandariną iškarto pakėlė 1-mą klasę.

Sutikęs savo vyresniojo sunaus auklėtinį pakėlė jį į generalus — feldmaršalus ir ėjo mėtydamas Drakono ordenus, spalvotas bluskučius ir kepuraites pagrazinimus, kaip žvaigždes iš laugaus.

Taip daėjo jis iki nuošaliai so-les esančio kiosko, kur išminčius Či-San gyveno.

— Mėgstu išminčius tik iš to-o! — tarė chanas, — arti priejus aš su jais apie ką kalbėti!

fums išminčiams nesuteiksi tre-lio, antrą ar net ir pirmo laipsnio Drakono ordeną! Jus nelinksmina nė geltoni, nė mėlyni švar-čiai! Jusų neinteresuoją net ke-auraičių papuošalai!

— O, didis ir garbingas chane! — atsakė išminčius, — jeigu tu, kuris esi taip mielaširdingas, padovanot man desėtką kiaušinių, — tai aš nesurasčiau mūsų kinų kalboje žodžių, kaip tau dėkoti!

— Kaip? Tu? Išminčius? — nusistebėjęs suuko chanas, — tiek nudžiugtum tokią menką dovaną gavęs?

— Bet negi valgyti tik vieną kvailiai tepivalo? — paklausė Či-San, — aš jau turėjau garbės pareikšti tau, jog ten, kur vištomis linksma, paprastai žmonėms gan liudna gyventi. Tai labai puiku: kudak-tak-tak — ir auksinis! Bėtužtat žmonėms badu stipri prisėina.

— Kad drakonai pagriebtų tą prakiektą Tun-Li — desperatingai suuko chanas, — mane, Dangaus Sunų, jis padarė kokiū-tai gaidžiū iš vištininko! Aš 500 milijonų kiniečių valdytojas, nu-

džiugau, kaip gaidys vištininke! Kudak-tak-tak — ir auksinis!

Chanas tiek susinervino, jog visai užmiršo paliepti, kad desėtkas kiaušinių išminčiui išduota būtų. Jis nusiskubino į palocių, įsakė visus pasilinksminimus ir iškilmes nutraukti ir sušaukė valstybės tarybą labai svarbiu, neatidėliojamui klausimu.

Valstybės taryba susirinko. Didis ghanas buvo paniūres, ir balsas jo skambėjo, kaip bug-nas.

— Niekingsas Tun-Li, — tarė chanas, — perstatė mums širyt, kad Kinija bujojanti, o šalis, kaip pasirodo, žusta! Toje šalyje vištos dėda auksinio vertės kiaušinius, — o toks išminčius, kaip Či-San — mūsų viešpatavimo pagrazinimas ir garbė, — priverstas badu mirti! Pagalvokite, ką pasakys ateinančios gentkartės, ką pasakys raštai, ką pasakys istorija? "Čing-ačng. Tam chanui viešpataujant, garsus, išmintingas, didis Či-San, Dangškos Valstybės garbė, badu numirė" — Kurio nors aštuonių metų vaiko klaus mokymo: "O kuo pagarsėjo chanas Čing-ačng?" O tas varliukštis atsakys: "Tuo, kad tam chanui viešpataujant išminčiai badu stipoi!" Pavyzdžiui, jam viešpataujant, badu numirė didžiausias Kinijos filosofas Či-San! Ir mokytojas ne tik kad jo nenubaus, bet dar pasakys: "Puiku!" Mano vardas bus iš chanų sąrašo išbrauktas! Jis bus vartojamas pajuokai, ir pasidarys gėdos ženklų visoms Kinijos ateinančioms gentkartėms! Štai iki ko tu davedei mane, niekingasai Tun-Li, savo pasigyrimu: Kudak-tak-tak — ir auksinis!

Tun-Li, savo kulnis gindamas, vikriai pašoko ant kojų ir, padaręs sulig ceremonialo 637 linkterėjimus, pasakė:

— Jeigu kvailiam mano tėvo sunui leista kalbėti, tai aš noriu žodį tarti, didis chane!

— Budami neįmanomai mielaširdingi mes pavelėjame: gali dar kartą savo kvėpavimu orą pagadinti. Kalbėk! Pasiklausysime, ką niekingiausias iš mūsų kirminų pačips!

— Dangaus Sunus! — tarė Tun-Li puldamas chanui po kojų, — prasikaltimas surasta. Kiekvienas kiaušinis kaštuoja auksiną. Dabar reikia tik surasti: kieno kulnis delei to jai kaltos.

Ir visi mandarinai sutiko, kad Tun-Li žodžiai pilnai atitinka Dangškos Imperijos įstatymams ir papročiams.

— Tik reikia surasti tas kulnis, kurios yra atsakingos! — tarė išmintingas Či-San.

— Butent taip! — entuziastingai patvirtino Tun-Li, — tavo luponis pati išmintis kalba, didis ir protingas Či-San! Butent, tos kulnys, kurios kaltos! Kieno gi kulnys kaltos del kiaušinių brangumo? Kas užsilma kiaušinių prekyba kaimuose? Kas parduoja juos į miestus? Kamiečiai! Vadinasi, jų kulnys ir kaltos! Gerokai įkrėsti jiems bambukais per kulnis ir kiaušiniai atpigs!

— Tavo patarimas, man atrodo, pačios išminties padiktuo-tas! — tarė chanas, — Tun-Li, padaryk tvarką.

Ir Tun-Li tvarką padarė.

7 bambukų miškai buvo suvar-toti įkvėpimui kinų kaimiečiams supratimo apie tai, po kiek kiaušinius reikia pardavinėti.

O kiaušiniai pabrango. Tur-

guose mokėjo du auksinių už kiaušinį. Kaimiečiai dvigubai brangiau juos pardavinėjo.

— Auksinis už kiaušinį, o auksinis už bambukus. Kulnys juk ko nors ir gi vertos?

Chanas jau visai nebeatė savo išmintingo patarėjo.

Išminčius Či-San gulėjo savo pavilione ir badmiriavo tarp gėlių.

Chanas jį atlanke.

— Toks išbandytas vaistas, kaip bambukas, ir tai nepagelbėjo! — desperatingai suuko chanas.

Ir išminčius paskutinėmis savo pajėgomis sušnibždėjo:

— Ne tos kulnys mušta, Sunau Dangaus!

Chanas tuoju liepė valstybės tarybą vėl suaukti.

Ir valstybės taryba vėl susirinko.

— Atvirai jums pasakysiu mandarinai, — tarė chanas.

Ir jo žodžiai buvo, kaip šalta arbata.

— Nemėgstu aš išminčių! Opus žmonės! Kas kita papras-ti, negudrus žmonės. Gyvena, kol gyvensi, o kai mirtis pri-siartina, — miršta tyliai, ramiai — siela linksminasi! O gink Die-ve savo globoje garsenybę turė-ti. Atsakomybė prieš businą gentkartę. Numirs, — nuo ko numirė? Kaip? Kodel? Kurio-budu? Didis Či-San vėl su mir-timi kovoja. Kiaušiniai dar la-biau pabrango, — ir niekuomet nemirtingumas nebuvo taip arti prie jo prisitartinės, kaip dabar.

Visos tavo pastangos niekais nu-ėjo, Tun-Li, — Sunau Dangaus! Negadink savo dieviškų jėgų! Tavo jaknos tėvynei reikalingos!

— Sunau Dangaus! Nega-dink savo dieviškų jėgų! To reikalaujamas 837 linkterėji-mus blogybė surasta: kiaušinių brangumas. Vaistas žino-mas: bambukai. Klaida įvyko tik pritaikyme. Pritaikyta ne-toms kulnims.

— Taip, taip! Ir gudruolis Či-San sako: "Ne tos kulnys!"

— Aš, kvailas sunus, mano kvailo tėvo, laimingas, kad mano nuomonė sutinka su išminčiaus nuomone. Reiškia, dabar tik reikia bambuko lazdos prie tikrų-jų kulnių pridėti. Mes taikėme bambuko valstą kaimiečių kul-nims. Bet pardavime ir pirkime visuomet yra du kaltininkai.

Tas, kuris parduoda, ir tas, kur-mis brangiai moka. Iš luoso juk noro Pekino gyventojai po du auksinių kiaušinių moka. Tuo jė, tik didina brangenybę, aksti-na godumą ir kaimiečius tvirkina. Bambukų lazdomis jiems per kulnis: kam žmones tvirkina! Reikia kovoti su godumu, bet reikia ir su išlaidumu kovą vesti!

— Tun-Li! — suuko chanas, — tavo galvojimas paremta vi-somis logikos taisyklėmis ir teisin-gumu! Tun-Li, padaryk tvarką!

— Šį kartą bus reikalinga daug bambukų, — pastebėjo mandari-nas, kurio žinioje buvo valstybės lėšas.

— Nejaugi aš galėsiu bam-bukų savo pavaldiniams? — jausmingai suuko chanas.

Ir kova su išlaidumu prasidė-je visuose Pekino turguose.

Tris dienas kova ėjo.

Uštisas tris dienas.

O ketvirtą dieną kiaušiniai parsidavinėjo po keturis auksi-nius.

Niekas nedrįso atvirai rinko-se kiaušinių pirkti.

Juos pardavinėjo slaptai, ir todel dvigubai brangiau.

Išmintingas Či-San, kaipo gudruolis, pats į rinką neėjo, bet savo virėją pasiuntė.

Iš turgaus virėją vėlai besu-grįžo, įėjo pirštų galais, kaip ba-

lerina, — ant kulnių ji negalėjo atsistoti.

Bet vietoje keturių kiaušinių parnešė iš turgaus tik vieną.

Chanas, rupindamosi išminti-mi, įėjo patirti apie Či-Sano svei-katą.

Ir užtikio jį mirti besirengiant.

Išminčius tik pirštu parodė į kulnis ir sušnibždėjo:

— Ne tos...

Chanas pravirko!

Či-San! Gudrusai! Didisai! Patarėjau! Laikykis! Nors vie-nai dienai pratešk dar gyvybę! Prisiekiu drakonais, kad iki ry-tojaus viskas bus pataisyta. Kal-ba čia apie niekingo Tun-Li galvą!

Ir chanas tuoju paliepė valsty-bės tarybą suaukti.

Valstybės taryba susirinko.

Dangaus Sunus buvo užsirus-tinęs.

Jo akys žaibavo.

Balsas lyg grūstinis skam-bėjo.

Jis suuko:

— Niekingsai Tun-Li! Ruoš-kis prarasti savo sugedusį svo-guną, kurį tu vadini galva! Didis Či-San miršta, ir istorija rengia-si mūsų vardą prie gėdos stulpo pastatyti!

Tun-Li puolė chanui po kojų ir tarė:

— Sunau Dangaus! Ar ne vi-svien: šiandien ar rytoj nuriėdės toki niekybė, kaip mano galva? Tik vieną dar dieną noriu gy-timi kovoja. Kiaušiniai dar la-biau pabrango, — ir niekuomet nemirtingumas nebuvo taip arti prie jo prisitartinės, kaip dabar.

Visos tavo pastangos niekais nu-ėjo, Tun-Li, — Sunau Dangaus! Negadink savo dieviškų jėgų! Tavo jaknos tėvynei reikalingos!

— Sunau Dangaus! Nega-dink savo dieviškų jėgų! To reikalaujamas 837 linkterėji-mus blogybė surasta: kiaušinių brangumas. Vaistas žino-mas: bambukai. Klaida įvyko tik pritaikyme. Pritaikyta ne-toms kulnims.

— Taip, taip! Ir gudruolis Či-San sako: "Ne tos kulnys!"

— Aš, kvailas sunus, mano kvailo tėvo, laimingas, kad mano nuomonė sutinka su išminčiaus nuomone. Reiškia, dabar tik reikia bambuko lazdos prie tikrų-jų kulnių pridėti. Mes taikėme bambuko valstą kaimiečių kul-nims. Bet pardavime ir pirkime visuomet yra du kaltininkai.

Tas, kuris parduoda, ir tas, kur-mis brangiai moka. Iš luoso juk noro Pekino gyventojai po du auksinių kiaušinių moka. Tuo jė, tik didina brangenybę, aksti-na godumą ir kaimiečius tvirkina. Bambukų lazdomis jiems per kulnis: kam žmones tvirkina! Reikia kovoti su godumu, bet reikia ir su išlaidumu kovą vesti!

— Tun-Li! — suuko chanas, — tavo galvojimas paremta vi-somis logikos taisyklėmis ir teisin-gumu! Tun-Li, padaryk tvarką!

— Šį kartą bus reikalinga daug bambukų, — pastebėjo mandari-nas, kurio žinioje buvo valstybės lėšas.

— Nejaugi aš galėsiu bam-bukų savo pavaldiniams? — jausmingai suuko chanas.

Ir kova su išlaidumu prasidė-je visuose Pekino turguose.

Tris dienas kova ėjo.

Uštisas tris dienas.

O ketvirtą dieną kiaušiniai parsidavinėjo po keturis auksi-nius.

Niekas nedrįso atvirai rinko-se kiaušinių pirkti.

Juos pardavinėjo slaptai, ir todel dvigubai brangiau.

Išmintingas Či-San, kaipo gudruolis, pats į rinką neėjo, bet savo virėją pasiuntė.

Iš turgaus virėją vėlai besu-grįžo, įėjo pirštų galais, kaip ba-

Feljetonėlis, Konst. Jasiukaitis

Finansai

Iš "Lietuvos Geografija"

(Vadovėlis žiovejantiems)

Doleris pinigų čempionas. Li-tas, sutvertas dolerio pavyzdžiu, pučiasi:

— Aš ar čempionas!

Litas brangus... Jei į vieno pi-liečio kišenę netikėtai pakliuva 100 litų, dešimtis piliečių vai-to-dami šniukštinėja po kertes:

— Parodykite mums litą, kaip jis išrodo?

Piliečiai be pinigų geriau — gali sau ramiai miegoti, niekas ir pirštu nepalies.

Rusų rubliai, vokiečių markės žmones pamokė, kaip reikia elg-tis su pinigais. Seniau pinigų kraudavo į bankus ar kasdavo į žemę ir vis niekais nueidavo, da-bar gyventojai šaiposi:

— Nebeapgausite, dabar pini-gų mes visai nebeturime!

Jei visame sodžiuje atsiranda vienas centas, toks sodžius did-žiujasi prieš kitus:

— Aš labai turtingas!

Miestą litas labiau mėgia — čia jis tankiau painiojasi.

Laikraščiai, knygos, mokyti žmonės apie Lietuvos sodietį sa-ko:

— Ukininkas mūsų druska.

Jei druska ateina į banką pi-nigų paskolinti, jį labai lipšniai priima:

— Mano mielas, aš tamstą la-bai myliu, eikš čia — pabučiuo-siu.

— Ar negalėčiau kokio cente-lio pasiskolinti... Dar žardas ne-nes tekėti.

— Aš daugelį kviečiau už ma-lio pasiskolinti... Dar žardas ne-nes tekėti.

— "P. Nauj."

iškultas, o visokie reikalai... už žemę reikia mokėti.

— Pasiskolinti?.. Labai aš tamstą myliu... Ukininkas mūsų krašto išganymas, kaip nepadė-ti... Tik, tamstėle, nelaimė — eksportieriai visus pinigus iš-grobstė, nieko nebeliko... Mūsų krastas labai laimingas, kad ukininkai gamina eksportui...

1919, 1920, 1921 metais Ame-rikos lietuviai su doleriu mai-šeliais laužte laužėsi į Lietuvą ir siulojo valdžiai:

— Sekite mūsų doleriai!

Valdžia šaipėsi:

— Ačiū! Mes ir be dolerių tur-tingi, tiek auksinių turime... Mūsų finansinė politika labai protin-ga!

Amerikiečiai, pasišvaistę po Lietuvą, ir, neradę vietos kur padėti dolerių, 1924 metais be-veik visi išdumė atgal į Ameri-ką.

Valdžia ėmė skaityti jiems notacijas:

— Jūs nepatriotai! Jūs neįs-manėliai! Pas mus dabar tvirta valiuta. Duokite mums dole-rius, o jūs gausite litus! Mūsų finansinė politika labai protin-ga.

Amerikiečiai šaiposi:

— Jūs turėkite savo tvirtą va-liutą, o mes turėsime savo dole-rius! Good buy!

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

— "P. Nauj."

MOKSLAS

K. A.

MIKROSKOPAS

Všur aplink mus yra įstabių dalykų. Bet mes jų nematome, nes paprastomis akimis jų negalima matyti.

Pakeliame galvą aukštyn. Tūkstančiai ten mažų taškelų naktį žiba. Bet tai ir visa. Tik kai pro žiuroną (teleskopą) imame žiūrėti, tašyk pradeda mums suprasti jų taškelių svarbą; pradeda suprasti, jog tie mažai žibintuvėliai yra milijonų kartų didesni už mūsų žemę.

Jeigu teleskopas yra svarbus stebėjimui milžiniškų ir toli esančių daiktų, tai mikroskopas yra nemažiau svarbus, kai tenka su mažais daiktais susidurti. Mikroskopo naudingumas nūdien auga. Jo pagalba apsaugojama mūsų sveikata, surandama arčiausi žmonių priešai.

Prileiskime, kad galima žmogui pro mikroskopą žiūrėti. Kaip žmogus atrodytų, jeigu mikroskopas padidina daiktą du tūkstančius kartų?

Sešių pėdų vyras atrodytų dviejų mylių suviršum aukščio. Jo koja būtų beveik vienas trečdalis mylios ilgio. Dviejų colių ilgio plaukas padidėtų iki 350 pėdų, o delno plokštė reikėtų akrais skaičiuoti.

Tas pavyzdys nė kiek neperdeda mikroskopo padidinamąją pajėgą. Kai kuriais atsitikimais daiktas gali būti padidintas 3,000 kartų. Gi studijuojant bakterijas padidinti jas nuo 1,500 iki 2,000 kartų yra paprastas dalykas.

Colio plotmėje mes tegalime atskirti 150 brūkšnelių. Jeigu jų yra daugiau, tai mūsų akys jų jau negali pastebėti, nes jie daiktan susilieja. Iš to jūs galite suprasti, jog raudonų kraujo rutulėlių mes nieku būdu negalime matyti, nes jų rutulėlių reikia paimti tris tūkstančius ir vienas prie kito sudėti, kad padaryti colį. O kraujo rutulėliai yra gan dideli patyginus su kitais daiktais, kurie nesunkiu pro mikroskopą žiūrint pastebėti. Kai kurių dalykų egzaminavimui pakanka mikroskopo, kuris gali didinti nuo dešimties iki penkių dešimtų kartų.

Ar jums kada nors teko peteliškės sparnus matyti, tikrai juos matyti?

Jeigu jūs žiūrite į peteliškės sparnus, tai jie atrodo lyg iš aksomo padaryti. Tai ir viskas. Šiaip nieko ypatingo pastebėti jūs negalėsite. Kas kita jeigu jūs žiūrite į peteliškės sparnus pro mikroskopą, kuris didina maž daug šimtą kartų. Tašyk jūs pastebėsite, kad peteliškės sparnas yra apdengtas žvyneliais lyginai taip pat kaip žuvis. Kuomet tie žvyneliai yra nubraukiami, tai pasiliekia pona permatomas sparnas.

Kiek sparnų bitė turi? Žinoma, keturis, — atsakykite jūs. Bet kiek sparnų ji turi, kada ji iškia. Pro mikroskopą žiūrint mes pastebime, jog užpakaliniai sparnai turi visą eilę kobinių. Tais kobiniais, kai bitė iškia, priešakiniai su užpakaliniais sparnais yra į daiktą sukabinami, ir tuo būdu pasidaro tik du sparnai.

Jūs, be abejo, pastebėjote, kad musė labai cukrų mėgsta. Gal jūs manote, jog ji graužia cukrų. Visai ne. Musė tik čiulpi tégali. Kuomet musė ant cukraus atsieda, ji tuo iš savo burnos paleidžia skystį, kuris ištirpina mėsą, cukraus dalelę. Po to musė jau lengva ištirpusį cukrų čiulpi.

Rytinėse valstijose piukų raiškininkas pradėjo nebeatėdinti pirkėjų. Kas dieną ateidavo nusiskundimų, jog plienui piauči piuklai esą niekam tike. Buvo padaryta bandymai, ir iš tikrųjų pasirodė, kad piuklai padaroma labai blogi. O tuo tarpu prieš porą mėnesių jokių nusiskundimų nesigirdėjo. Tapo pavesta chemikui dalykas ištirti. Pastarasis tuoj surado, jog piuklams dirbti vartojamas plienas buvo netinkamas. Ekzaminuojant plieną mikroskopu, pasirodė, kad anglis nebuvo tinkamai sumaišyta. Po to, žinoma, nesunkiu buvo ydą atitaisyti.

Praeitį labai daug nelaimių pasitaikydavo ant gelžkelių. Del įvairių priežasčių bėgiai su-trukdavo. Pasirodė, kad plienas buvo prastas. O plieno ydą parodė mikroskopas. Standien bėgiams parenkama tik toks plienas, kuris gali spaudimą ir tėjimą atlaikyti. Ačiu tam nelaimių del bėgių blogumo labai retai tepasitaiko.

Jums gal bus keista girdėti, kad mes skutame barzdą su piuklu. Žiūrint pro mikroskopą britva atrodo lyginai kaip piuklas. Jeigu dantukai yra neregulari, tai toki britva burną braižo.

Mikroskopas yra stačiog nepavduojamas, kai reikia popierio kokybę atskirti. Žiūrint pro mikroskopą tuoj galima pasakyti ar popieris yra tvirtas, ar ne.

Jūs, žinoma, esate girdėję apie dirbtinį šilką. Tas šilkas kartais yra taip gerai padaromas, jog jį sunku atskirti nuo tikro šilko. Bet jeigu jūs pavartosite mikroskopą, tai tuoj pastebėsite skirtumą: natūralinio šilko siulai yra lyg gaurais apsisvėję, kuomet dirbtinio šilko siulai yra labai lygūs.

Kartais mes turime du vieno kiu dažų, o vienok tas pats drabužis ne vienodai nusidažo. Mikroskopas parodo priežastį. Pirmą dažą drabužis gali absorbuoti, o kitas tik drabužio paviršiu nudažo. Nuo to ir skirtumas spalvose paėina.

Kas metai ne mažai nukenčia daržai nuo įvairių vabaly. Vabalams naikinti yra daroma įvairūs nuodingi skysčiai. Bet svarbu, kad tie skysčiai turėtų ypatybės apdengti daržovių lapus ištaisai, t. y. greit nedžiūti. Ir šiame atvejyje mikroskopas pagelbėjo pritaikyti atatinamą skystį.

Bet ypač naudingas yra mikroskopas suradimui visokių klasių. Nelabai senai pakliuvo vienas žmogus už pinigų kiastavimą. Iš dolerinių banknotų jis darė dvidešimkes. Mikroskopas kuoiškiausia parodė klaidą.

Pasaulyje išviso yra apie 1,700,000,000 žmonių. Bet stiklinėje vandens, paimtoje iš kurios nors pelkės, randasi kurkas daugiau gyv sutvėrimų. Vandens lašas yra savo rūšies pasaulis, kur gyvena milijonai mažyčių organizmų.

Jums teko girdėti, kad visokių ligos — džiova, plaučių uždegimas, influenza, cholera, etc. — paėina nuo bakterijų. Bet kiekvienai bėdingai žmogui bakterijai išpuola tūkstančiai nežalingi arba net naudingi.

Apie bakterijų didį galima spręsti iš to, kad sudėjus jų 1,500 viena prie kitos bus galima sudaryti mažytę špilkos galvutės diametrą. Bet yra ir dar mažesnių bakterijų.

Kaip jau pirma buvo minėta, kai kurios bakterijos ligas pagimdo. Jas tad ir svarbu pažinti. O pažinti jas tegalima tik mikroskopo pagalba.

Daug yra ir kitų sričių, kur mikroskopas neįmanomai svarbią rolę lošia. Ir juo tolyn, tuo labiau žmonės įprās jį naudoti kasdieniniame gyvenime.

Nepaprastos Žiurkės

Žmonės nelabai žiurkės temėgsta. Iš kitos pusės, žiurkės su žmonėmis irgi nenori draugauti. Bet yra ir toki žiurkių veislė, kuri šviesos nesibijo, kuri mėgsta muziką ir žaidžia su žmonėmis. Tos žiurkės yra didelės ir baltos. Jos sukasi apie žmones lyg kokie katinai.

Kuriuo būdu buvo galima žiurkės prijaukinti? Kas buvo daroma jų veislei pagerinti?

Atsakymas sūsideva prie dviejų žodžių — paveldėjimas ir auklėjimas. Visų pirma veislei buvo paliekama ramiausios žiurkės. Diena iš dienos jos buvo treniruojamos. Jų buitis palyginamai buvo lengva: nereikėjo vesti atkaklią kovą del išlikimo, maisto klausimas joms irgi nerūpėjo. Vadinas, gyveno ramiai, rūpesnių jokių neturėjo. Bet ir atrankos keliu negreit tepasisekė išvystyti protingas žiurkės. Tarp jų pasitaikė nemažai išsigimčių, kriminalistų.

Laikas bėgo. Gentkartė iš gentkartės veisimuisi buvo paliekamos tik gerosios žiurkės. Ir štai po keturių dešimčių gentkarčių išsirutulavo nepaprastos žiurkės, kurios nesibijo, ale mėgsta žmones.

Antra vertus, jos neturi mažiausios priežasties bijoti žmonių. Per metų eiles jos nuo žmonių patyrė tik gerą. Niekas jų nebaidė. Bado kėsti joms nereikėjo. Maistą parupindavo žmonės. O todel jos ir blogą širdį ant žmonių neturi, nesilepia nuo jų į urvus.

Skaitytojas taėiau gali nebesusigauti: apie kokias čia žiurkes kalbama, kur jos gyvena?

Philadelphia miesto yra įsteigtas Wistar institutas, kur daroma su žiurkėmis įvairūs eksperimentai. Toje tai įstaigoje po ilgų bandymų ir pasisekė jaukias, baltas žiurkes išauklėti. Idomu čia bus pastebėti ir tai, jog proporcingai jų kuno svaramui tai žiurkių smagenys yra 5% sunkensė, negu smagenys paprastų žiurkių.

Visa tai parodo, jog aplinkuma ir atranka daro nepaprastos įtakos į gyvunus.

H. G. Wells pasakoja apie žiurkes, kurios pasiekė liutų ugį. Bet jos ir žiaurumu liutams prilygo. Tokių žiurkių tikrenybėje nėra: Wells jas išsavojo. Išviso nėra pagedidaujama, kad žiurkės arba kiti kokie gyvunai angų didyn, jeigu jie tuo pačiu laiku neauga geryn.

I tuos eksperimentus su žiurkėmis pravartų dėmesį atkreipti. Kokios neįmanomos aukštumos šiandien žmonės butų pasiekę, jeigu paskutiniu tūkstančiu metų jų gyvenimas butų buvęs tinkamai tvarkomas?

Eksperimentai su gyvunais parodo, jog butų galima nepaprastai daug nuveikti žmonių veislės pagerinimui. Paskutinės augmenų "burtininkas" Luther Burbank, sako, jog žmogui pagidaujamas ypalybes galima taip jau išvystyti, kaip ir augmenyse.

Kada nors žmonės pasidarys išmintingesni ir mokės tinkamai

Lt. Howell Smith

vadovauja Amerikos aviatoriais, kurie skrenda apie visą pasaulį. Jie dabar yra Chinijoje.

mokslu išradimais pasinaudoti. Tašyk pranyks tuščios kalbos apie išsigimimą. Žmonės eis prie tobulybės kaip fiziniai, taip ir protiniai.

O šiandien? Šiandien apie tuos laikus mes tik svajoji tegalime. Reikia tiesą pasakyti, — žmonijos progresas gan išlėto eina.

Bet visgi eina! O tai jau didelis suraminimas: visgi žmonija eina pirmyn, o ne atgal. — K. A.

Ar žinote?

Klausimai

1. Kodėl vyras paprastai yra tvirtesnis už moterį?
2. Kaip būtų galima sukurti ugnį be degtukų?
3. Kaip stora yra žemė?
4. Kas yra lediniai kalnai ir kaip jie pasidaro?
5. Kodėl degantys medžiai traška?
6. Kodėl Mirusioj Jurof žuvio nėra?
7. Koks yra didžiausias gyvūnas žemėje?
8. Ar augmenys gali matyti?
9. Kokį metalą žmonės pradėjo vartoti pirmiausia?
10. Iš kur Amerikos indijonai paėina?
11. Kaip rankšluostis jūsų rankas sausina?
12. Kodėl muilo burbulai yra visuomet apvali?

Atsakymai

1. Vyras paprastai turi didesnius raumenis. O nuo raumenų didumo paėina ir spēka.
2. Ugnį sukurti galima saulėje dienoje pagalba stiklo, kuris saulės spindulius koncentruoja. Mušant titnagu į pilną irgi galima ugnies gauti. Gf senovėje ugnis buvo gaunama trinant du medžio šmotuku.
3. Žemės storis nuo polio iki polio yra 7,900 mylių.
4. Ant aukštų kalnų iš metų į metus susikrauna daug sniego, kuris neturi progos ištirpti. Del didelio spaudimo sniegas išviršta ledu. Dažnai tas ledas ima slinkti nuo kalno ir pasiekia jūrą. Tokie ledų kalnai juroje kartais yra labai dideli.
5. Medžiuose yra mažos skylutės, pripildytos skysčiu. Kai medžiai ikaista, skystis pradeda virsti garais ir, žinoma, plečia medį. Tātai yra savo rūšies mažos eksplozijos, kurios ir sudaro tą traškėjimą.
6. Mirusios Juros vanduo yra nepaprastai surus. Druskos jamė esti apie 25 nuos. O tokiane vandenyje žuvis negali gyventi.
7. Bangžuvė. Jos ilgis tankiai

siekia nuo 85 iki 90 pėdų, o svėria ji 100 tonų.

8. Augmenys matyti, tikra to žodžio prasmė, negali. Vienok daugelis jų atskiria tamsą nuo šviesos.

9. Greičiausia auksas. Bet praktiškiems tikslams varis pradėta vartoti apie 6,000 metų atgal.

10. Tikrai nėra žinoma. Spėjama, kad indijonai yra imigravę iš Azijos.

11. Rankšluostis sugėrta vandenį tokiu pat būdu, kaip kad sugeriamasis popieris su-traukia rašalą.

12. Apvaliam burbului padaryti eina mažiausia muilo. O muilo filma, kaip ir kiekviena medžiaga, turi tendencijos kuolabiausia susiartinti.

Maistas busią galima Laboratorijoje gaminti

Farmeriai gali nebetekti darbo, ir farmos bus golfo laukais paversta, jeigu Dr. J. H. Mathews'o pranašavimai išsipildys. Dr. Mathews Amerikos Chemikų Draugijos suvažiavime pareiškė, kad laboratorijoje busią surasta tinkamesnės junginys negu augmenų chlorofilas, kuris verčia anglies dvideginį susijungti su vandeniu.

Kol kas dar nesuprantamu būdu chlorofilas (lapų žalumas paėina nuo chlorofilo) saulės įtakoje skatina vandenį jungtis su anglies dvideginium. To susijungimo rezultatas yra anglies hidratai, kurie sudaro žalią medžiagą visokiems maistui.

Bet chlorofilas neatlieka tinkamai savo darbą, sako Dr. Mathews.

"Tai yra gamtos budas, ir tankiai gamta atlieka darbą gan blogai. Lengva įsivaizduoti toki junginį, kuris butų daug geresnis už chlorofilą. Suradus toki junginį, anglies hidratų bus galima tiesiog laboratorijoje gaminti. Toks gaminimas butų daug patogesnis, negu chlorofilo pagalba. Svarbiausia vienos butų tai, kad nebereikėtų žemę dirbti ir farmos butų golfo laukais paversta."

Toliau Dr. Mathews pranešė hemikams, jog galima tikėtis, kad trumpoje ateityje bus galima šaltą šviesą naudoti. Dabar paverčiama šviesa tik apie 3% suvartojamos energijos. Tai yra baisiai išlaidūs apšvietimo budas. Bet fosforescencijos studijavimas duoda vilties, jog ne-uzilgio bus surasta šaltos šviesos paslaptis.

Ant galo, Dr. Mathews pasakė, jog viena stambiausių mokslu problemų yra suradimas būdo pakinkyti saulės energiją. Tos energijos pilnai pakaktų žmonijos reikalam.

"Saulės energija", sakė jis, "niekam nepriklauso, ir aš nemana, kad net kongresas galėtų ją mokesniais apkrauti."

Saulė, kaipo motorinė jėga

Pastaruoju metu technikos srityje daug naujo išrasta, galima sakyti, kad po didžiojo karo prasideda naujas smarkaus technikos vystymosi laikas. Kaip 19 šimtmeityje gamtos mokslai darė milžiniškus žingsnius suliginant su kitais šimtmečiais, taip 20-me technika progresuoja. Ir geras nusisekimas vienoj srityj, paskatina sugalvoti ir išbandyti naujus kelius kitoj. Todel gi kartais užgirsti apie visai net nesvajotus, netikėtus naujus išradimus ir senai išrasytų dalykų patobulinimus. Senai buvo žmonių galvota, kaip išnaudojus saulės energiją (jėgą). Ji gi reiškiasi kiekvie-

name žingsnyje. Visi gyvi ir negyvi daiktai saulės energijos kupini. Ir toji energija viską gaivinančių spindulių pavidale mus pasiekia. Gamta moka tuos spindulius suimti ir galimais ar net veikiančiais jėga paversti. Žmogus tą galybę matė, pats buvo nuo jos prigulmingas, bet nerado būdų ją sulig savo nuožiuros vienam ar kitam tikslui panaudoti.

Noras saulės energiją paversti varomąja jėga buvo akstinu daryti įvairius bandymus. Tam tikrų veidrodžių pagalba buvo koncentruojami (tai yra, sugaudomi į vieną vietą), saulės spinduliai ir jų kaitra naudojama vandeniui į garus paversti. Tik tie senovės įrengimai buvo tiek netobuli, kad išdavos gaudavosi dar menkesnes, kaip pati mašinų vertė.

Bet toje srityje nenustota galvoti. Ne vien mokslininkų smagens dėliai to nerimo, bet ir kai kurių romansistų-fantazierių (pasakų rašytojų). Savo romanuose jie aprašydavo įdomių prietikių, surištų su kokio tai nežinomo inžinieriaus išrasta mašina, kuri buvo varoma gudriai, veidrodžių pagalba sukoncentruotais saulės spinduliais. Ir tie romanai pereina į kinematografų filmas ir ekranuose piliečiai tą mato ir buvusį įvykį faktą. Tik, deja, panašus romanas ar filmos užsibaigia tragiškai išradėjo mirtimi ir pačio aparato eksplozija (sprogimu).

1920 ar net 21 metų pradžioj kai kieno buvo viešai pareikštas nugalstamas, kad esą anglių šaltiniai visoj žemėj gali išsekti ir jų pakeisti nebusią kuo. Anglių gi poreikavimas vis didėjes. Gan gi žymus anglų profesorius ramino ir tvirtino, kad, iki anglių šaltiniai išsisems, technika sugalvosianti kitus budus mašinų varyti ir tarp kitko pasakė, kad esą galima turėti vilties anglis pakeisti saulės energija, o tos jau visiems užteksią.

Panašūs faktai gal bus netolimos ateities pranašais. Dabar-tiniu momentu tuo ypatingai suoknot butų tai, kad nebereikėtų žemę dirbti ir farmos butų golfo laukais paversta."

Toliau Dr. Mathews pranešė hemikams, jog galima tikėtis, kad trumpoje ateityje bus galima šaltą šviesą naudoti. Dabar paverčiama šviesa tik apie 3% suvartojamos energijos. Tai yra baisiai išlaidūs apšvietimo budas. Bet fosforescencijos studijavimas duoda vilties, jog ne-uzilgio bus surasta šaltos šviesos paslaptis.

"Saulės energija", sakė jis, "niekam nepriklauso, ir aš nemana, kad net kongresas galėtų ją mokesniais apkrauti."

kalingas motorines jėgas vien iš saulės semti, reikėtų sugauti jį šilumą prie ekvatorio nuo tokio ploto, kurs yra 500 sykių mažesnis už Saharos dykumą, t. y. 18,000 kvadratinų kilometrų.

Savo dvasiniais gabumais žmogus siekia tapti visiškų materialės gamtos valdytoju. Ir tās jam pamažu vyksta. ("Rytas").

Brangiausia Mokykla

Prie Wisconsin universiteto yra įsteigtas girininkystės institutas. Kiekvienas studentas arba studentė privalo mokėti \$100 savaitei arba \$5,200 metams už mokslą tame institute.

Prie instituto randasi laboratorija. Mokyklos programa susideda iš įvairaus medžio studijavimo, medžio darbų, uždvedimo miško, medžio chemijos, etc.

Institutas buvo sukurta ne tik miškų studijavimui, bet ir jų uždvedimui bei apsaugojimui. Amerikoje pradeda pasireikšti miškų nedateklus.

Kas metai Jungtinėse Valstijose budavojama 400,000 trobesių, 98 nuos, kaimo namų budavojama iš medžio. Net miestuose randasi apie 75 nuos, medinių namų. Gaisras kas metai sunaikina 80,000 trobesių.

Girininkystės institutas bando miškų badą prašalinti. Ir tas darbas jau sėkmingai eina.

Bėgiu keturiolikos metų savo gyvenimo institutas padarė 600,000 cheminių eksperimentų su įvairiais medžiais.

Ten siūnia medžius ištyrimui gelžkelių, telefonų, namų budavojimo ir kitos kompanijos. Viena gelžkelių kompanija, paklausiusi instituto patarimų, vineriais tik metais sutaupė apie \$45,000,000.

Kai viename Montanos užkampyje plysusi medinė bomba užmušė valdininką ir jo žmoną, tai instituto chemijos laboratorijoje buvo ištirta to medžio žievė. Nuo to laiko pradėta medinės bombos dirbti.

Institutas yra padaręs tūkstančius įvairių pagerinimų ir išradimų. Visai Amerikai jis turi nepaprastos vertės.

Telefonas Boulevard 8674

J. L. GRUŠO
Orchestra

3147 So. Halsted Street
Chicago, Ill.

THE GLOBE MUTUAL LIFE INSURANCE COMPANY OF CHICAGO ILLINOIS

431 So. Dearborn St.

Pelno už 1923 metus iki pat paskutinės savaitės, subatoje, spalio 27, 1923, už 43 savaites

Pelnas už apdraudą in force	78½ nuošimčių
Pelnas už assets	33½ nuošimčių
Pelnas už nuošimčius	27 nuošimčiai
Pelnas už įplaukas	22 nuošimčiai
Abelnai pelno	41 nuošimtis

Reikalavimai išmokami per Radio, telegrafu, special delivery.

T. F. BARRY, Prezidentas

Generalis manageris ir įsteigėjas

SATYRA IR JUOKAI

Figuravo Paciktuotas

(Feljtonėlis)

Taip, sava turi remti savą, o ypač tada, kai kunigėlis per pamokslą užorderiuoja.

Salėn susirenka "geriausia" publika. Per salės vidurį praeina tai vienas, tai kitas kunigas, — dairosi kaklus ištiesę.

—Dainuos didelis ponas iš Lietuvos.

—Taip, dainuos.

—Ar atsimeni kai pereitą nedėlią kunigėlis sakė per pamokslą, kad tas ponas dainavęs bažnyčioj Lietuvoj?

—Taip.

—Jūs, katalikai, — sakė kunigas, — visi turite išgirsti poną N. dainuojant.

Ale kur tau čia visi ateis, Jonienė ir Petrienė pasilikite namte munšainą virti, sakė negalinčios palikti katilą, kad nesprogtų.

Galiorka jau apypilnė, mes pasirinkome sau vietą pasleny. Užpakalį mūsų sėdi storos ir plonos, ponios ir panelės sarmatyvai dairosi į publiką, o vyrai storais sprandais kalgaikai tik kiukso ausis suglaudę ir laukia kada tas ponas iš Lietuvos pasirodys ant pagrindų. O pono giedoriaus kaip nēr, taip nēr. Ponutė pradeda nerimauti, vienos, lyg vištos taip užkvakšėjo salėje, kad ir bitės avily negalėtų sukelti didesnio lermo. Vaikučiai net dunda po salę, lipa ant pagrindų ir bando piano klevisius.

Šalia mūsų sėdėjo storas ponas ir ponija. Ponas kai trauks ponias su delnu per šlaunį, o antram salės gale atsilepė pamėgdžiojantis aidas. Ponutė irgi taom pačiu atsilygino.

Išlenda iš kampo vakaro primininkas ir pradeda savo intoduokciją:

—Hm-h-h tai, matai, tai ot, matai, tai dabar jau, matat, pradės giedot (publika gausiai ploja). Ačiu jums, ponai, už gerą užsilaikymą — nusisypojęs pirmininkas tęsė toliau.

—Matai, aš noriu jums sulntrudusint su dideliu mūsų tautos, matai, vyru. A, štai, matai, ir jis. Kuman! (jis ateina) štai, matai, tai ot, matai, kaip putkiai jis atrodo (delnu popt per petį).

"Ponas" giedojo labai gerai, bet gaila, kad niekas to daininiko nesuprato. Viena bobelė, kuri jau 19 metų gyvenusi Amerikoje ir moka pasakyt "ju gud mi", sako:

—Tfui, kad tave bala! Aš myslu, kad labai gražiai giedos Mes daug gražiau pagiedam "Pu'kim ant kelių visi kriuk'ons" o jis — žinai, gieda italioniškai ar žydiškai...

—Padiktavo figuruotas.

Apsirikimas

Daktaras, greitai išbėgdamas iš savo ofiso suriko savo moterį:

—Greičiausia gata vink mano valizą, nes vienas žmogus telefonavo, kad jis be manęs gyvena negali.

—Tik taip nesiskubink — tarė iš lėto šypsodamasi daktaro žmona — man atrodo, kad tas "ligonis" ne tau, o mūsų Onai kalbėjo.

Visai be juoko

Atsilankęs prie Niagaros vandenpuolio svečias klausia savo vedėjo:

—Ar dar toli iki vandenpuolio?

—Ne. Čia pat jis yra. Tik palaukite, kol šios ponios paliaus kalbėję ir išgirsite vandenpuolio užimą.

10 "Prisakymų" Pačiai, Vyriui ir Burdingieriui

1. PAČIAI

Viename laikraštyje pačiai patariama laikytis sekamų 10 "prisakymų":

1. Mylėk savo vyrą, o ne burdingierių.
2. Nevirk naminėlę.
3. Neleisk tavo namuose kormotis lošti.
4. Palaikyk švarumą.
5. Laiku paruok vakarienę.
6. Jeigu nemoki skaityti, tai išmok.
7. Nedėžyk savo veido.
8. Neduk neturėdama kas veikt.
9. Nesigailėk muilo ir vandens sau ir vaikams savo.
10. Kiek galima tankiau, lankyk kartu su savo vyru darbininkams reigiamas lekcijas.

Žemiau seka "prisakymai" vyriui ir burdingieriui.

2. VYRI

1. Bijokis burdingerio, kaip pats savęs.
2. Neįsileisk, jeigu nėra didelio reikalo, burdingierių, kurie yra vyresni 14 metų ir jaunesni 75.
3. Duok tik 24 valandas laiko burdingieriui sumokėti mokesnį.
4. Mokesnį už butą visuomet pats imk, o ne pavesk tai pačiai daryti.
5. Rečiau teeik į susirinkimus be pačios.
6. Nesivėluok pareiti vakarienei, nes burdingierius surys.
7. Visuomet žiūrėk abiem. Atsargumas gėdos nedar.
8. Išmok boksa. Tai gali būti labai naudinga.
9. Neprisigerk. Burdingierius to tik ir laukia.
10. Geriausia, neprisileisk burdingerio arčiau mylos.

3. BURDINGIERIUI

1. Neieik gyventi į tokią šeimyną, kur vyrys yra stipresnis už tave. O jeigu jau padarei klaidą, tai nemyk tvirtesnio už save artimo pačią.
2. Nesidraugauk su šeiminingo vaikais. Iš to nieko gera neišeis.
3. Mokėk už butą vyriui, o ne jo pačiai.
4. Išmok boksa. Burdingieriui tai būtina yra reikalinga.
5. Nežraskin kambario. Visvien jame nieko nėra gero, kas būtų galima išnešti.
6. Negerk, nerukyk ir kartomis nelošk...
7. Išmok būti kantrus.
8. Nesivėlink vakarienei. Kitos neišvirs.
9. I laiką užmokėk už butą. Jeigu du kartu "užmirši", paskui nebeapatikės.
10. Geriausia — apsivesk.

Žemaičių termometras

Mokytojas (į 10 m. Vincuką): Vincal, kuo matuoja šilumą ir šaltį ir kaip jis vadina si?

Vincas: muna tata mierių šilimą ir šaltį su-u-u pu-uspuriu, tai jį tap i-vadin muna tata su mama.

K. Seniūnas D. D.

Kam dar atidaryti

Du seni karėiviai, abu mėgstanti išsigerti, pabaigę kariuomenėj tarnauti, sudėjo savo sutauptus skatikus į kruvą ir nusipirko karčiamą.

Vakare karčiamos lankytojai laukia karčiamos atidarymo. Pagaliau vienas pabarškina duris.

Kareivis galvą pro langą iškišęs paklauskia ko nori.

—Ar jus karčiamos neatidarysite šiandien vakare?

—Atidaryti? — nustebęs klausia kareivis. — Tik mes karčiamą nusipirkome.

Išdykėlė

—Kiekvieną sykį, kaip tik tu, Joneli, išdykauji, man žilas plau-

kas galvoj išauga — sako mama. — O mama, jus tai tikrai buvote išdykėlė. Žiūrėkite, mačiutės jau visi plaukai žili.

Londonė, Anglijoje, ir dalinai Paryžiuje, įsigyveno tarp moterų nauja mada: vakaruose ir baliuose devėti šilkiniai parikus. Esą parikus galima gražiau sutaisyti negu plaukus ir jie labai tinka prie balinių šlebių. Ar tinka tie nauji galvos papuošalai, galite patys spręsti iš šio paveikslėlio.

AUGIMAS

Augimas lietuvių biznio yra mums malonus.

Mes manome, kad mes pakankamai darodėme mūsų lietuviams kostumeriams stiprumą ir saugumą mūsų bankos. Musų patarnavimas darodė jiems, kad tas bankas yra drugiškas ir kaip namuose daryti biznį.

Jusų taupymas bus čionai labai maloniai priimtas ir jei jūs ateisite į banką, jusų parankumui, Panelė Kudulė, mūsų lietuvių banko darbininkė, langelio No. 4, maloniai išaiškins, kaip galima jums patarnauti.

The Stock Yards TRUST & SAVINGS Bank

4162-72 So. Halsted Street, Chicago. CLEARING HOUSE BANKS.

Globe Upholstering Furniture Co.

6637 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Suėdyk pinigų, pirkdamas seklyčios (front room) setą geriausiai, gražiausiai ir stipriausiai padaryta, tiesiog nuo išdirbėjų. Galite pasirinkti kokį tiktai norite turėti, mes padarysime pagal jusų orderį, pusiau pigiau negu kur kitur. Atvažiuokite ir persitrinkinkite. Mes laikome atdarą vakaras.

Globe Upholstering Furniture Co.

6637 So. Halsted St.

Rusiškos ir Turkiškos Vanos

12th STREET Tel. Kodzie 8902

3514-16 Roosevelt Rd. Art St. Louis Ave. CHICAGO, ILL.

SALUTARO RYTAS

Salutaro rytas tešviečia gražus; Sveikata atgyja, kaip aušta dangus.

KODEL?

- 1) — RYTAS —
- 2) — PIETUS —
- 3) — VAKARAS.

TODEL, KAD:

Diena be ryto, žmogus be Salutaro negali būti.

1) — Salutaras pridoda apetito;

2) — Salutaras vidurius išvalo;

3) — Salutaras pataiso sveikatą.

Tik vienas doleris ir kvoteris bonkai.

Klauskite aptiekose arba prie

SALUTARAS DRUG & CHEMICAL CO., 639 W. 18th St., Chicago, Illinois.

WILSON'S Fashion SHOE STORE

3235 S. Halsted St.

Vien tik Lietuvių krautuvė

NUPIRK

Typewriteri arba rašomą masinėle

Kaina \$60

Tuomi padarysi didelį smagumą pats sau, savo giučinėms ir draugams su kuriais susirašinėsi ir greičiau galėsi parasyti laiška ar ką kita, negu su ranka. Geriausia, parankiausia ir dalikatniausia masinėle su lietuviškomis raidėmis pasaulyje. Galima ir angliškai rašyti.

Gaunamos

NAUJIENOS 1739 S. Halsted Str., Chicago, Ill.

PINIGAI

iš ROCKFORDO

Lietuvon

Rockfordiečiai lietuvių pinigams siūsti Lietuvon neturi patogesnės ir geresnės įstaigos kaip

Rockford Real Estate and Loan Co.

Čia ir visokius nuosavybės reikalus geriausia atliksite. Siųskite pinigus per

Rockford Real Estate and Loan Co.

809 So. Main St., Rockford, Ill.

Wycena, Wisconsin. — "Aš vartojau Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound pirmą mano dvy-nukų, nes mano sesuo rekomendavo jį man. Aš taip buvau silma, kad vos tik galėjau dirbti savo namų darba. Bet kaip aš pradėjau vartoti antrą butelį, aš pajutau daug geriau. Aš manau gindymo sirginių ir ušbaigiau butelį kol galėjau sirgdama lovoje. Aš pasveikau ir jaučiuos labai gerai ir dabar auginu savo dvy-nukus. Aš rekomenduoju Vegetable Compound kiekvienai ir vertinsiu jį ateity". — Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

Dr. Chiropractor ir Akušerka

ANIELĖ KAUSHILLAS
Gydan be vaistų ir be operacijų, visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų. Kurie sergate kreipkitės, o rasite pagalbą. Patarnimas dovanai. Valandos nuo 1 iki 9 vakare.
Tel. Yards 4951
3252 So. Halsted St.

PIRMŲŲ DVIYNUKAI UŽGIMĖ

Buvo labai serganti. Jau-tėsi daug geriau po vartojimo Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound.

Wycena, Wisconsin. — "Aš vartojau Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound pirmą mano dvy-nukų, nes mano sesuo rekomendavo jį man. Aš taip buvau silma, kad vos tik galėjau dirbti savo namų darba. Bet kaip aš pradėjau vartoti antrą butelį, aš pajutau daug geriau. Aš manau gindymo sirginių ir ušbaigiau butelį kol galėjau sirgdama lovoje. Aš pasveikau ir jaučiuos labai gerai ir dabar auginu savo dvy-nukus. Aš rekomenduoju Vegetable Compound kiekvienai ir vertinsiu jį ateity". — Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš žiedų ir neturi kenkiančių syvų. Jos gali būti saugiai vartojamos motinų kurios žindo vaikus.

— Mrs. Ida Gerbitz, Wycena, Wis.

— Kiek daug panašių atsitikimų yra raportuota mums. Daug moterų pasidarb silpnomis po gimdymą ir tokioms motinoms prižiūrėjimas kūdikio yra visai negalimas. Netik, kad yra sunku motinoms, bet kūdikiai irgi nuo to turi kentėti.

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound yra puikus tonikas motinoms prieš ir po gimdymo. Jos yra prirengtos iš medikalių šaknų iš ž